UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Veri Ecclesiastici Liber Quartus. In quo tractatur de excellentia ac utilitate sacrificii missæ, variæ ad illud insinuantur præparationes, commendatur frequens & devota illius celebratio, ejusdemque ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

Visual Library

VERI ECCLESIASTICI LIBER QUARTUS,

In quo tractatur de Excellentia ac utilitate Sacrificii Missæ, variæ ad illud insinuantur præparationes, commendatur frequens ac devota illius celebratio, ejusdemque ritus ac ceremoniæ explicantur.

Caput Primum.

Singulari, multumque nocivo stratagemate conatur Dæmon sopire seriam reflexionem, vivacemque æstimationem maximè salutiferi, primariique Ecclesiæ Dei mysterii, Incruenti Missæ sacrificii.

SCelestus ille Antiochus, dum sanctæ civitatis ultimum machinaretur excidium, templumque toto orbe notissimum, miserandum in modum exspoliasset, quænam fuit prima illa præda, quam ex

ex illo asportavit? *Intravit in sanctificationem cum superbia, & accepit*, 2. *Machab.* 1. 23. forte, ditissimam vasorum sacrorum supellectilem? An Rationale, pretiosissimis ornatum lapidibus? An mensam, quæ erat de auro purissimo? An forte Arcam, unicum Hebraicæ Synagogæ thesaurum? Minime: *Accepit Altare aureum, & candelabrum luminis*; aufert altare, tollit candelabrum, hisque spoliis rapacitati suæ putabat satisfactum: Quis per impium Antiochum, abominandumque ejus factum denotatur (siquidem *in figura omnia illis contingebant*) nisi infernalis inimicus noster, nimis vigil, nimisque attentus, quomodo Ecclesiam turbare ac inquietare valeat, atque ideo pro omnibus laborat, cunctaque sua adhibet machinamenta, ut altare possit submovere, id est impedire incruentum sacrificium, aut ad minus extinguere candelabrum, id est tollere lumen vivæ cognitionis, justæque ac veracis apprehensionis, Sacerdotibus necessariæ, ad debitè obeundum suum ministerium, Hierarchiæ Ecclesiasticæ unicè essentiale, simulque proficuum. Manna evidentissimum Sacrosanctæ Eucharistiæ symbolum, unde suam sortitum fuit denominationem? *Quod cum vidissent filii Isra-*

dixerunt ad invicem, Manhu, quod significat, quid est hoc? Ignorabant enim quid esset? Exod. 16. v. 15. Ignoscenda in hac parte erat Hebræorum ignorantia, cum cibus esset totus novus, insolitus, ac omnino inexspectatus; ast in legis novæ, ac Evangelicæ Sacerdotibus ex sacræ Scripturæ documentis instructis, edoctisque Sacramentorum, quæ administrare debent, essentiam, imo ipsiusmet Christi substitutis ac vicariis, hujusmodi non debet tollerari inscitia; atque ideo si forte alibi talis reperiretur defectus, multo magis, quam in Hebræis foret culpabilis, justèque timendæ forent illæ per Prophetam Oseam *cap. 4.* intentatæ minæ: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi*, per quam scientiam intelligo, veram cognitionem, attentionem, & si possibile foret, intimam penetrationem illius functionis, cui major non solum non potest dari aut in terra, aut in Ecclesia, sed ne quidem concipi imaginatione. Deberet quisque Sacerdos ad excitandum in se magnum affectū, ac singularem æstimationem tanti sacrificii, sæpius seipsum alloqui, ac rogare: *Quid est hoc?* Id est, cum magno fervore pensare verba

illa, *hoc est corpus meum, hic est sanguis meus &c.* quibus nos conficimus unum tam nobile, tam præstans ac pretiosum sacrificium, quale nunquam visum aut auditum fuit apud ullas nationes. Hinc est quod sacrosancta Tridentina Synodus *Sess 22 cap.* 11. provida constitutione ordinaverit: ut animarum curatores sæpius *inter missarum solemnia* ad populum peroranterent de excellentia mysterii incruenti sacrificii: Dicere ergo oportet Ecclesiam magis esse sollicitam, quam nos ipsi illius ministri, circa exactam ac punctualem illius celebrationem, utque singulis rimentis applicatione studeremus intelligere ac cognoscere excellentiam sanctitatem, ac utilitatem tanti Mysterii. Hæc est ratio, quæ me movit, ac persuasit, ut præter ea quæ lib. 1. cap. 6. de hac materia diximus, hæc pro opere hujus complemento superadderem; cum enim potior, ac principalior nostri ministerii ratio consistat in consecratione, et oblatione sacræ Eucharistiæ, non video quomodo melius *verum Ecclesiasticum* homare queam, quam si coner inducere illum ad zelum, fervorem ac attention-

ti

tanti mysterii, evadatque dignus minister tam tremendi sacrificii. Scripto reliquit de hoc ipso Doctor Seraphicus: *in Comp. Theol. Verit. lib. 6. cap. 23. Missa tam plena est mysteriis, sicut mare guttis, sicut sol atomis, sicut firmamentum stellis, sicut cœlum Empireum Angelis*; & tamen tam pauci sunt in Clero qui illa considerant, ponderantur pondere sanctuarii, ut fermè de innumerabilibus, quæ indies offeruntur, sacrificiis idem dicere possem, quod olim de miraculis scripsit S. Augustinus: *Trac. 24. in Ioan. Assiduitate viluerunt, ita ut nemo dignetur attendere*: Nobilissimis epithetis exornat missam S. Franciscus Salesius, in aurea illa sua introductione ad vitam devotam, dum illam appellat, dicitque quod sit, *sol exercitii spiritualis, centrum Religionis Christianæ, condevotionis, anima pietatis, mysterium ineffabile, quod comprehendit abyssum divinæ Charitatis, medium per quod DEUS realiter, magnificèque nobis applicat communicatque suas gratias ac favores.* Iterum lego in quodam libello, intitulato: *Preparatio ad sanctum Missæ Sacrificium*, excellentissimos datos titulos, eidem nunquam satis laudato ac deprædicato Myste-

rio, dum vocat: *Passionis Christi representationem, unigeniti Dei filii sacrificium, humani generis remedium, omnium Sacerdotum opus ultimum, Trinitatis gloriam, Angelorum lætitiam, justorum solatium, peccatorum veniam, vivorum subsidium, mortuorum refrigerium.*

Sed ut melius percipiatur summa illius excellentia, qua præ reliquis aliis sacrificiis pollet sacratissimum ac incruentum Missæ sacrificium, intelligaturque illud, quod in Apocalypsi *cap.* 13. *vers.* 3. registratum est de cœlesti Agno sese offerente, quique, *occisus est ab origine mundi*: Quamvis enim a primo mundi exordio tam in lege naturæ, quam scripta per quinquaginta sæculorum decursum à primo generis humani deverso flore, plurima oblata fuerint sacrificia, illa tamen omnia solæ erant umbræ figuræ hujus nostri, ideoque à S. Cypriano *Epist. ad Cæcil.* vocatur *verum & plenum*, addiditque verbis hisce robur testimonium Apostoli: *In ipso inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter. Coloss. 2. v. 9.* Millionis innumerabiles illorum sacrificiorum, aut Holocaustorum, apud Patrem æternum non æquarunt valorem unici solius incruenti sacrificii, sui unigeniti, unde in quadam

lecta secreta legimus: *Dom. 7. post. Pent. Deus qui legalium differentiam hostiarum, unius sacrificii perfectione sanxisti* &c. Apparebatque etiam DEUS quandam quasi contraxisse nauseam ab animalium macello, illorumque sanguine, quo semper illorum redundabant altaria: *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?* inquit per os David, Ps. 49. *v.* 13. redditque hujus rationem Apostolus in Epistola ad Hebræos: *cap.* 10. *v.* 5. *Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata, ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: Holocautomata pro peecato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur; tunc dixi ecce venio*, quem textum exponens S. Thomas *ibid.* dicit: *Quando corpus aptasti mihi in conceptione, dixi, ecce venio ad Passionem*: Jam verò, quis ignorat Missam esse illud idem sacrificium oblatum in morte calvariæ super altare Crucis, solo offerendi modo diversum, quod illud cruentum fuerit, hoc autem incruentum? Quis ergo ex hoc non cognoscit Sacrificii nostri valorem, supra omnes legis veteris oblationes, illiusque Sacerdotium, siquidem manibus nostris offerimus Regem Gloriæ,

illeque obedit ac paret voci nostræ, *qui respicit terram, & facit eam tremere*: ubi illi instar lanionum in macello, nihil amplius faciebant quam mactare boves, occidere tauros, decoriare oves, agnos, & similia alia legalia officia obibant & exercitia; & tamen inter tot nostros Sacerdotes, qui non solum conficiunt coronam Angelorum, verum etiam quos circumstat quotidie in sacrificio Chorus Angelorum, tam rari sunt qui sese serio reflectant ad ea quæ tractant ac peragunt, ut merito cum Jeremia *cap. 12. v. 11.* dicere possem; *Nullus est, qui recogitet corde.* Multum ad propositum hoc nostrum conducunt ritus, à Domino Hebræis præscripti circa sacrificium Agni Paschalis, expressæ figuræ hujus nostri. Primo ordinavit Deus *Exod. 12. vers. 13.* ut antequam offerretur, illum per dies aliquot in domibus suis asservarent, non obstante, quod nihil crudum ex eo manducare possent; per quod videtur mihi Deus innuere voluisse sacerdotibus nostris Evangelicis, ut priusquam audeant accedere ad sacrum Altare, sedula prius meditatione bene perpendant, ac accuratè examinent, exactaque mentis applicatione sibi vivè imprimant, quanta cum reverentia, humili-

militate, ac pietate tremendum illum tentare debeant accessum, qui sublimissimas cœlorum potestates in stuporem adigit & tremorem. Ulterius mandavit; *Non comedetis ex eocrudum quid*, id est, juxta interpretationem Sancti Bernardini: Tom. 2. Ser. 57. D. 2. cap. 1. *Crudum sumit desidiosa indiscussio, id est, qui mentem suam diligenter non discutit, vel qui non cogitat, quid recipit*; ideo cum pane vitæ æternæ, conjungitur etiam intellectus: *Cibabit illum pane vitæ, & intellectus*, ad insinuandum sacram Altaris oblationem, partem sibi quoque vendicare in intellectu, ut nimirum offerens totum sese occupet in consideratione illius excellentiæ ac dignitatis, proficiatque non solum sibi, sed & toti mundo. Comederunt Hebræi Manna prout de cœlo decidit, *Exod.* 16. *v.* 14. sed erat contusum ac quasi in pulverem redactum, ex quo deducit S. Ambrosius *lib.* 2. *de Cain. & Abel. c.* 6. pulcherrimam moralem doctrinam, optimè proposito nostro accomodatam: *Hunc cibum menti nostræ deferamus, qui multa attritus meditatione, ac politus, cor hominum sicut illud cœleste manna confirmet, si non otiosè tritum, & politum accipimus, eo quod divina scripturarum eloquia* (mutemus nos, & dicamus, *Divina Eucharistica mysteria*)

ſteria) *diu terere ac polire debemus, toto animo, & corde verſantes.* Eadem incarnata Sapientia in nullo alio fidei myſterio tantam præmiſiſſe legitur animi præparationem quantam circa inſtitutionem ſacroſanctæ Eucharistiæ, prout patet legenti caput 6. S. Joannis: *Non legitur in Evangelico* (eſt reflexio Didaci Stellæ *in c.* 22. *Lucæ.*) *Chriſtum Dominum rem aliquam adeo excogitatam, & tanta præparatione feciſſe, ſicut hoc ſanctiſſimum ſacramentum.* Nec debet hic ſubſilentio tranſiri conſideratio illa, quod non abſque arcano motivo pro primorum ordinatione Sacerdotum, ac venerabilis hujus Sacramenti Altaris inſtitutione, nō qualiscunq; obvius ſit electus locus, ſed mons *Sion*, quod idem eſt ac *ſpeculatio*, utpote in quo tota naſcens Eccleſia per decem dies continuo intenta hæſit ſanctæ meditationi, & in quo Spiritus Sanctus cum cœleſtium ſuorum Charismatum affluentia, ſuper illos deſcendit; ſi ergo locus, ubi fuit inſtitutum ſacramentum, ita vocetur, utique erimus obligati ad conſiderandum, beneque perpendendum ineffabile illud ſacrificii myſterium, cujus ſumus miniſtri: videturque ad hoc voluiſſe alludere Oſeas Propheta, cum diceret *c.* 7, *v.* 14. *ſuper triticum & vinum ruminabant*

quod

quod, si nos idem faceremus, qui tantam habemus notitiam valoris, sanctitatis, ac excellentiæ nostri mysterii, forent Sacrificia nostra multo gratiora, & acceptiora Domino. Describitur accuratè, & quasi delineatur capite quinto canticorum sponsa, per quam præfiguratur Ecclesia, idque per columbam super rivulum aquæ; verùm, cur potius per hanc avem, quam per Aquilam, aut Phœnicem exprimitur? Cur columba est super aquas? Meminisci oportet, quod Spiritus Sanctus, qui est anima sacri Ordinis: *Accipe Spiritum Sanctum*, visus fuerit super Jordanem in specie columbæ; verùm magis accommodatè ad nostrum propositum, advertenda est una alia proprietas in innocente illo animali, & est, quod dum bibit, quot guttas recipit, toties caput ad cœlum sursum elevet: cum ratione itaque ac fundamento per illam denotatur Ecclesia, quod idem est ac sacerdotiũ, quoad functionem tanti sacrificii & sacramenti, à sancto Bernardino *Tom. 2. sec. 55. art. 2. cap. 2.* denominati, fons gratiæ: *Fons omnis gratiæ, unde Sacramentũ Eucharistia, id est, bona gratia, nominatur.* Fons, de quo sacerdos æternus pronuntiat: *Fons aquæ salientis in vitam æternam* super aquã istam salutarem ascendamus

mente in cœlũ, seriaq; contemplatione perpendamus tantum Sacramentum, utq; decodem formemus dignũ conceptum, sequentia haud longe exarare volui capita, speroque non verificandum id, quod magnus ille vitæ spiritualis Magister Thomas à Kempis *lib. 4. c. 2. n. 12.* scripsit: *Dolendum valde, quod multi hoc salutare mysterium parum advertunt, quod cœlum lætificat, & mundũ conservat universũ.*

Caput Secundum.

Sacrosanctum, ac incruentum Missæ Sacrificium mundum conservat, Ecclesiam sustentat & fidem.

QUod incruentum sacrificium sustentaculum sit, quo mediante conservetur mundus, ne corruat, clarissimè deduci potest ex verbis illis, quibus offertur Calix: *Offerimus tibi Domine Calicem salutaris, tuam deprecantes Clementiam, ut in conspectu divinæ Majestatis tuæ pro nostra, & totius mundi salute, cum odore suavitatis ascendat.* Scelera continua ac peccata, quibus perversum hominum genus singulis momentis irritat, provocatque iram æterni Patris, ut merito flagitiis in illud detonaret, effunderetque super illud thesauros iræ suæ, dissimulantur, pœnas

pœnaque promerita avertitur, beneficio ac interceſſione Divini illius ſanguinis, multo facundioris illius Abelis in lege veteri: *Exod. 12. v. 13. videbo ſanguinem, & tranſibo, nec erit in vobis plaga diſperdens*, & ſicut nos delictis noſtris non ceſſamus provocare rigorem vindictæ, eodem modo Sacerdos æternus non intermittit omni hora ac momento ſeipſum offerre pro nobis in miſſa; unde etiam denominatur *juge convivium*, ita ut dum noſtrum hemiſphærium noctis involvitur tenebris, alterum diei illuſtretur lumine, atque ita continuo jugiterque celebretur in Chriſtianitate. Dum Deus univerſalis diluvii aquis ſubmerſiſſet omnem terram, ac Noe, ſua cum familia, exigua tantæ ſtragis, tantique excidii portione, manſiſſet ſalvus, poſtquam primum pedem Arcæ extulit, naufragumque mundum denuo calcare cœpit, primum quod fecit, erat, ſuper arenas erigere Altare Domino, ac ſuper illud offerre victimas & holocauſta, nec fefellit ipsũ hæc ſua pia intentio, per hanc namque retulit inviolabilem pacis, ac conſervationis promiſſionem, ſed etiã confirmationem ejusdé: *Odoratus q3 eſt Dominus odorẽ ſuavitatis, & ait, nequaquã ultra maledicã terræ, non ultra percutiam omnem animã viventem. Gen. 8.* Si tantũ

ergo valuerit apud æternum Patrem vilium oblatio animalium, quanto majoris ponderis, ac valoris erit pro universi conservatione Holocaustum illius de quo scriptum est: *Matth. 12. v. 18. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui?* Quapropter non absque ratione hæc litterarum consignarit monumentis Timotheus Presbyter Hierosolymitanus: *Or. de Proph. Sim. Divinæ, ac mystícæ mensæ operam damus, per quam mundus firmatur, per quam terrarum orbis consistit.* Imo ipsamet etiam incarnata Sapientia, dum antecedenter ageret de hoc Altaris sacramento Joannis sexto capite, expresse declaravit, illud non ob alium finem esse institutum, quam ad vitam impertiendam mundo: *Pater meus dat vobis panem de cœlo verum. panis enim Dei est, qui de cœlo descendit, & dat vitam mundo*: quo audito, sese quasi reflectentes ad tam necessarium sustentaculum, ne mundus periclitaretur, statim subjunxerunt audientes: *Domine semper da nobis panem hunc*, quæ supplica abundantissime à Domino exaudita fuit, dum postea inviolabilem hanc illis fecit promissionem: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus: usque ad consummationem sæculi. Matth. 11. v. 20.*

Tam verum est, sacratissimum Altaris Sa-

cra-

cramentum esse sustentaculum mundi, ut vel ex umbris illius ac figuris veritas hæc eluceſcat. Dederat DEUS Abrahamo primo credentium Patri investituram terræ promissionis, eamque ad totam ipsius sublequentem extenderat progeniem, & generosum constantiæ actum, quo affectum paternum postposuerat mandatis divinis, paratusque fuerat propriis suis manibus unicum suum mactare filium, & in sacrificium offerre Altissimo; cur autem per tot sæcula illius destitit accipere possessionem? Textus ipse rationem ibidem insinuat: *Gen. 15. v. 16. Nondum enim completæ sunt iniquitates Amorrhæorum.* Verum hoc est, quod non capio, cum illorum scelera populorum ultra numerum omnem terminumve excrevissent, pervenerantque ad *maximum quod sic* ? Totum hoc est verissimum, nihilominus ad illorum conservationem, dilationemque ultimi eorum exterminii, sufficiebat quod pro illis sacrificatum fuisset vero Deo, quod deduco ex eo quod advertit Theodoretus: *Quæst. 64. in Gen. Quod autem iis temporibus essent viri pii, patet ex Melchisedecho*, qui, prout patet ex capite præcedente, erat Sacerdos Domino gratissimus, typusque æterni Sacerdotis Christi, unde in prima Antiphona

Festi Corporis Christi canimus : *Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech, panem & vinum obtulit* : S ergo sola umbra oblationis nostræ incruentæ tam potens efficaxque fuerit ad manutenendos, ac conservandos Palæstinos, eo quod inter ipsos vix esset Melchisedech, quanto potentius erit figuratum ipsum ad avertendos nobis iræ divinæ ictus fulmineos, quæ nostris provocata sceleribus ultimam nobis minatur ruinam ac excidium ? *Filius ostendit Patri latus & vulnera*, meditatur S. Bernardus, non in alium finem quam ut aggerem objiciat ejus indignationi, quod præstat in sacra missa, tanquam proprio suo locò, & renovatione mortis ac passionis suæ.

Non solum publicam stabilit firmatque salutem salutaris illa hostia, sed ipsam quoque sustentat roboratque Ecclesiam, quæ alias furentè infernalium potestatum concussa robusto impetu, vacillaret. Nemo est qui nesciat Ecclesiam in antiquo testamento præfiguratam fuisse in domo Jacob, ac duodecim Patriarchis, unde in solemnissima illa Archangeli Gabrielis legatione prædictum fuit, *Regnabit in domo Jacob*, id est in Ecclesia : Jacob verò, senex Isaac, figura æterni Patris, dixit Jacob ; *Frumento & vino stabilivi eum*, alle-

de

dens, prout bene advertit Albertus Magnus, ad hoc mysterium Eucharisticum: *Stabilivi eum, quia tota domus Jacob, id est Ecclesia, fundata est super hoc sacramentum*: idque tam verum est, ut Anti-Christus, prout attigi in primo libro, ad demoliendum sublime Petri ædificium, quod apice suo, fastigioque cœlum contingit, ante omnia conatus sit abolere missam.

In Psalmo 71. delineatur magnus Ecclesiæ in nova lege gratiæ progressus, sed in virtute, efficacia ac robore hujus Sacrificii: *Et erit firmamentum in terra in summis montium.* Ps. 71. v. 16. Profectò, non intellexit David hoc de firmamento cœlesti, bene enim sciebat quod illud sese non erigeret super summitates montium, sed bene super capita Sacerdotum juxta glossam Lyrani: *ibid. Sacerdotes, montes Ecclesiæ firmamentum supra capita elevant.* Osorius *Tom. 4. Conc. de divin. sacrif.* tractans de sacrificio missæ, tangensque sua in concione Propheticum illud oraculum, dicit: *Quo loco Hebræa habet, & erit placenta tritici, vel memorabile triticum in capitibus Sacerdotum*: Ecce ergo quali glorioso Epitheto, ex inspiratione spiritus sancti Ecclesiæ Rectoris, per os Psalmistæ, descriptum fuerit admirabile illud tremendumque sacrificium:

Firma-

Firmamento : sustentaculo, basi, columna, stabilimento. Videns Satan, quod spiritualis Jerosolyma, descripta à S. Joanne in sua mysteriosa Apocalypsi, erigeretur super duodecim petras, omnem lapidem machinamque movit, ut eam turbaret : *Ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum*, ast sese illi oppositit æternus Pontifex institutione illius Sacramenti ac sacrificii, eodemque tempore, quo post quinquies mille, & plures annos, audivit : *Nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras*, hoc ipsum constanti, firmaque roborando promissione, quod contra suam Ecclesiam, *Portæ inferi non prævalebunt*, siquidem urbes advertit S. Bonaventura, *in prap. ad Miss. cap. 2. Per hoc stat Ecclesia* : Postquam S. Petrus in Pentecoste, aliisque temporibus convertisset plurima obstinatissimorum Hebræorum millia, illique summo cum fervore projecissent ad pedes pauperum ac miserorum piscatorum montes aureos, gemmas, uniones, ingraque patrimonia, nihilominus tamen valore horum omnium, nullo modo stabilior fuit Ecclesia, sed ex eo, quod subdit S. Lucas Evangelista, Act. 2. v. 42. *Erant perseverantes in communicatione fractionis panis*, quia incipiebant celebrare missam, & frequenta-

sacra-

sacram Eucharistiam, quæ ambo summè timet, ac exhorrescit Satanas; hinc legitur de Beata Juliana, *in Manip. exemp. ver. Miss.* quod: *Dæmon apprehensus à Beata Juliana, inter alia quæ sibi confessus est, dixit, quia tunc à Christianis maximè elongabatur, quando mysterium Dominici Corporis agebatur.* Adjungamus, pro solidiori hujus probatione, factum illud, quod refertur in vita S. Petri de Alcantara; *Lib. 2. cap 14.* quod cum Sanctus ille ad quandam esset invitatus celebrem devotamque solemnitatem, ut ibidem celebraret Missam; tantus autem confluxisset populus, ut multitudinem Ecclesia non caperet, necesse fuerit altare aliquod extra illam in campo sub dio erigere; cumque viro Dei missam inchoante, omnes circumstantes ad devotionem moti compungerentur, accidit, ut post dictum *Credo*, aër, qui antea serenus erat, turbari cœperit, moxque ventis excitatis, adeo impetuosus evasit, ut omnes valde metuerent, ne altare, in quo missa dicebatur, ex violenti ventus impetu inverteretur, unde omnes ex hoc turbine summè commoti sunt, licet pauci à sacrificii loco recederent: persistebat autem sua in quiete vir Dei, cumq; ad primum *Memento* perveniisset, Dæmones, haud secus ac si à fulmineis sagittis

tis icti fuissent, per aëra fremebundi discurrebant, atque ut sacrificium turbarent, longe immaniorem suscitarunt tempestatem, horrendis motis tonitruis, evibratis ex fulminis sagittis, obscurato plane aëre, ac copiose decidente pluvia. Inter hæc, toto eo tempore, vel minima super altare, vel super circumstantes missæ cecidit gutta, licet circumcirca rivi defluerent aquarum; imo nec venti, quantumcunque impetuosi, altaris luminaria extinguere potuerunt. Quapropter Sanctus, ut pro tanto beneficio Deo gratias agerent, commonuit, dicens miraculum hoc virtuti missæ, eorumque qui illi devote adsisterant, merito debere adscribi.

Ut hactenus dicta confirmentur amplius, etiam illud alterum subjungo argumentum. Scimus, quod oratio sit basis, & columna solidissima Ecclesiæ: *Oratio si vim, seu efficaciam ejus spectes* (sunt verba sancti Joannis Climachi 112. 38.) *mundi consecratio est, Dei reconciliatio propitiatio peccatorũ*, & ut alibi S. Augustinus, *est oranti præsidium, Deo sacrificium, Dæmoni flagellum.* Jam vero, quam ... potens oratio illa publica ab Ecclesia instituta in tam admirabili sacrificio, tantisque ... bus ac sacris ceræmoniis peragitur, atque ... super stipatur ferventissimis circumstanti...

orat...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

orationibus? *Reveretur Deus* (dicebat olim in alia occasione S. Chrysostomus *Hom. 1. in Ep. 1. ad Cor.*) *multitudinem unanimem, & consentientem in precando.* Hisce autem adjungenda est altera adhuc fortior validiorque ratio, estque hæc, quod Missa sit realis Sacramentalis repræsentatio mortis Christi, quam in Calvariæ monte sustinuit, interveniente, tanquam principali offerente, ipsomet Redemptore nostro, de quo in dubium revocari non potest, quin sit exaudiendus, attestante hoc ipsũ Apostolo, *Hebr. 5. v. 7.* quod ibi, *cum clamore valido, & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.* Alludit, ni fallor Tertullianus ad orationes, quæ dicuntur in Missa, *in apolog. c. 30.* hæc scribens: *Manibus expansis, quia innocuis, capite nudo, quia non erubescimus, denique sine monitore, quia de pectore oramus, precantes sumus semper pro omnibus Imperatoribus vitam illis, Imperium securum, domum tutam, exercitus fortes, Senatum fidelem, Populum probum, Orbem quietum.* Atque ex hoc in missa orandi modo, clarè deducitur, quod offeratur pro bono universali Ecclesiæ, Populi, totiusque mundi. Ex hujus veritatis fundamento, putat Cardinalis Baronius justificari potuisse, inconsueta illa, ac nunquam audita dispensatio, qua usus fuit Leo Papa, teste Walafrido

frido Strabone, qui juxta ejusdem Cat-
nalis calculum debuit fuisse Leo Tertius
omnique die novies aut septies Missam ce-
brabat: *Cum esset gravissimis afflictionibus*
xatus, frequentē adhibuit, ad implorandū di-
nū auxiliū, celebrationē missarū, Bar. a. 816. n.

Restat modo demonstrare, sacrificium
lud esse sustentaculum fidei, quod aper-
verbis asserit Rupertus Abbas, *Lib. 2. off. cap.*
dum damna emergentia recenset, si illud de-
ceret: *Muta erit Fides, claudicabit spes.* Quo
vis Ecclesia habeat plurima Fidei mysteria,
& Religionis, cunctaque humano intellectu
sint imperscrutabilia, præ omnibus tamen
singulari Christus voluit gaudere privile-
incruentum Missæ Sacrificium, denomi-
nando illud per Antonomasiam in consecra-
tione calicis, *Mysterium Fidei*, quasi inte-
re voluisset, illud esse principale Fidei fun-
mentum, per quod convictus fuit à Dæmo-
(prout alibi dictum est) monstrum illud hæ-
reseos Lutherus, ut si vellet labefactare,
minuere, aut (si diis placeret) evertere Fi-
Catholicam, ante omnia è medio tollen-
beret Missam, prout & fecit, firmante
locis illis, ubi sublata est, virulento suo erro-
Omittere non debeo historiam quan-
valde materiæ huic congruam, ac utilem,

rat Brescіæ Episcopus quidam nomine Guido de Lachia, sed de genere illorum, de quibus Magister cœlestis cavit; *Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces;* vixerat, mortuusque est, quoad exteriorem apparentiam, tanta vitæ exemplaritate ac ædificatione, ut ab omnibus passim fuerit habitus, ac veneratus tanquam homo extraordinariæ Sanctitatis; post mortem autem deprehensum est, fuisse Hæreticum. Itaque à sancto officio, & ab Episcopo decretum fuit, ut cadaver exhumaretur, ossaque flammis exurerentur, quæ sententia præsente populo, executioni fuit demandata: *DelRio. Disq. Mag. l. 6. c. 2. sec. 3 q. 2. Sed ecce tibi statim illa Dæmones (quia nulli cernebantur) ex rogo elevãt, & in aëre sustensa tenent. Inde nata populi indignatio, exclamant: Occidantur Episcopus & Monachi, qui stimulati livore ossa sancti viri comburere conati sunt. Quid cessamus? Deus id sibi nõ placere demonstrat. Extimuit Episcopus, sed Inquisitores eũ cohortati sunt, ut ad Missam celebrandam ipse se accingeret, Deum potius miraculum facturum, quam Fidei causam sinat in periculo versari. Ubi ventum est ad corporis Dominici elevationem, Dæmones in aëre clamare cœperunt; Guido de Lachia, nos defendimus te, quantum-potuimus, sed modo non plus possumus, quia adest*

adest major nobis; *confestim ossa in regu*
recidere, & incendio in cineres redacta fue
ex quo facto manifestè apparet, vacillante
in illo populo fidem incruenti sacrificii v
ture mirabiliter fuisse stabilitam, omne
que infernalem conatum in actione hac e
tum, defecisse, ac cum pudore ac con
sione evanuisse. Refert S. Augustinus *l.*
de Civit. cap. 8. casum qui temporibus suis
cidit: Quod Tribunus quidam summa
tum circa sua animalia, tum circa serv
aliamque familiam expertus fuisset tribu
tiones, molestias, ac infestationes, quam
impatiens, ultimum eisdem efficacissimu
que tandem resolvit adhibere remedium
evocatis proinde sacerdotibus, curavit
eodem loco Augustissimum legi sacrificium
cessavitque statim omnis inquietudo, ac
commodum. Ambo hæc exempla evide
ter demonstrant, quam efficax, quamq
potens sit sacra Missa ad Fidem defend
dam ac conservandam contra quosvis in
nalis hostis insultus: Quapropter Eccl
nullum opportunius sese æterno Patri co
mendandi, agnoscit tempus, quâ in hoc
tam grato, quam efficaci sacrificio; ideo q
prima Canonis supplex oratio hæc est:
primis, quæ tibi offerimus pro Ecclesia

sancta Catholica, quam pacificare, custodire, adunare, & regere digneris, toto orbe terrarum &c. ad quæ reflectens S. Cyrillus Hierosolymitanus: *Catech. 5. Myst. Super ipsa propitiationis hostia obsecramus Deum pro omni Ecclesiarum pace, pro tranquillitate mundi, pro Regibus, & militibus, pro agrotis & afflictis, & in summa pro omnibus, qui egent auxilio.* Ita ut verè, cum S. Joanne Chrysostomo *lib. 6. de sacer.* dici possit, sacerdotem agere publicam legationem apud Altissimum pro omnibus omnino fidelibus, sive vivis, sive defunctis.

Caput Tertium.

Missa est Sacrificium propitiatorium, quo populorum peccatis offensus Deus placatur.

INter alios admirabiles utilissimosque hujus tremendi sacrificii effectus, haud postremus est, quod sit propitiatorium, quod in ipso sacro Missæ Canone insinuatur, dum non longè à consecratione ita oramus: *Hanc igitur oblationem quæsumus Domine, ut placatus accipias.* Certum est, prout & alibi diximus, peccata generis humani, de quo justissi-

stissime illud asseritur, *in peccatis natum est, & vivit totum*, omni hora ac momento fulmi armare omnipotentis justitiæ dexterã, sed illud avertendum, ecce quam potens, quam efficax adinvenerit medium incomparab Altissimi pietas ac clementia: *Docet sancta S odus Sess. 22. c. 2.* (sunt Tridentini Concilii ve ba) *Sacrificium istud verè propitiatorium, ipsumq; fieri, ut si cum recto corde, & vera fi cum metu, & cum reverentia contriti, & pœn tentes ad Deum accedamus, misericordiam co sequamur, & gratiã inveniamus in auxilio o portuno.* Refert S. Bonaventura *de expos. M c. 4.* rationem aliquam valde pulchram, ut credo, adæquatã, huicq; proposito omn accomodam & opportunã, cur non liceat lebrare absque præsente crucifixi effigie? *crucifixi imaginem Sacerdos intuens, & brach extensa pro populi delictis, exorando, brachia ad eum extendere, ad modum crucis nullatenu erubescat.* Debet celebrans vivè repræsent Christum super Crucis altare, seipsum æterno offerentem in holocaustum, ut no reddatur propitius, neq; in nos detonet suarum fulmina, gravissimis, ac innumera libus peccatis nostris offensus; quapro brachia in formam crucis debet extend imitando Sacerdotem æternum, de quo

ptum est in Epistola prima S. Joannis: *cap. 2. Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem JEsum Christum, & ipse est propitiatio propeccatis nostris, non pro nostris autem tantũ, sed etiam pro totius mundi*; ideoque ipsemet delegavit potestatem tam prodigiosam, efficiendi venire ad manus nostras, pro reatuum nostrorũ expiatione, hostiam adeo salutarem, prout bene advertit ibidem Tridentinum: *c. 1. Ut illius salutaris virtus, in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur peccatorum, applicaretur.*

Occurrit hic opportuna quædam ex Osea Propheta *c. 4. v. 2* reflexio, intento nostro inserviens: *Maledictum, mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium, inundaverunt, & sanguis sanguinem tetigit*: immaniũ horum scelerum pœna, immediatè post legitur dictata: *Propter hoc lugebit terra & infirmabitur omnis qui habitat in ea, in bestia agri, & in volucre cœli*: extenditurque flagellum iræ Dei super universam terram, quia *totus mundus in maligno positus est*: sed, sistiturne fortassis interdũ impetus, hujusce torrentis iniquitatis? Minime: *Jugiter tota die nomen meum blasphematur*, lamentatur Isaias; *c. 25.* & ideo prosequitur prædicere remedium populo Christiano, Hebraico substituto, provisum; *Propter*

hoc scietpopulus meus nomen meum in die illa, quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum. Qui non videt promissionem illam manifestè referri ad sacratissimum Sacramentum, ac incruentum sacrificium, de quo ex post facto dixit Christus: *Matth. ult. v.* 10. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus.* Si querela ingruat, to die nomen meum blasphematur? Ideo, omnibus diebus vobiscum sum: si urgeat. *Jugi* &c. ideo, ecce institutum, *Juge sacrificium.*

Divina beneficentia, in institutione venerabilis Eucharistiæ duos principaliores præstituit fines: Primus, ut sacratissimo suo corpore fidelium pasceret ac nutriret animas, quas suo postea cruore erat dempturus, ut illas, quantum erat possibile, hac vita sibi uniret: Secundus, ut eædem paratum semper & ad manum haberent sacrificium, quo quotidie justissimam placare possent cœli iram, quam indies suis peccatis ad vindictam provocaverant: *Hujus quippe oblatione placatus Dominus* (sunt ejusdem concilii verba *ibid. Cap.* 2) *gratiam, & donum sanctitatis concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit.* Vix fauces suas peccatorum byssus, per male feriatorum nostrorum parentum prævaricationem aperuerat, cum statim Dei filius comparens in terrestri P[illegible]

diſo, ſe ipſum cœleſti Patri in ſacrificiũ obtulit, in peccatorum noſtrorum expiationem in monte Calvariæ offerendum, quod ipſa ſancta Eccleſia inſinuat in hymno: *De Parentis protoplaſti fraude factor condolens, quando pomi noxialis morſu in mortem corruens, ipſe lignum tunc notavit, damna ligni ut ſolveret*: Ideo non ſine myſterio dicitur Agnus Dei ſe ſacrificaſſe ab origine mundi: *Apoc.* 13. *v.* 8. *Occiſus ab origine mundi.* Iſaias, qui, eo quod ad unguem prædixerit ſucceſſum novæ Evangelicæ legis, Propheta Evangelicus denominatus eſt, capite primo ſuæ Prophetiæ ſcribit: *Niſi Dominus reliquiſſet nobis ſemen, quaſi Sodoma fuiſſemus, & quaſi Gomorrha ſimiles eſſemus*; quale illud ſit ſemen, quod præſervat à morte, in oraculo prophetico prænuntiatum ſancti Lucæ calamo *cap.* 8. *v.* 22. pronuntiat ipſe Chriſtus: *Semen eſt verbum Dei*, id eſt, eſt verbum illud, quod immenſam ſuam magnitudinem, in anguſta unius hoſtiæ coarctans circumferentia, per Antonomaſiam appellatur, *verbum abbreviatum*, de quo ſemine etiam prædixit Zacharias, quod ſit, *Frumentum electorum*. Legimus quoque in Proverbiis robuſtiorem hujus veritatis probationem: *Cap.* 21. *v.* 14. *Munus abſconditum extinguit iras, & donum in ſi-*

nu indignationem maximam. Pretiosissimum quod unquam Magnificentia Altissimi, fun Ecclesiæ concessit donum, est hoc ter trem dum Sacramentum ; *in quo sunt omnes thes ri, quomodo non etiam cum illo, omnia nobis navit ?* Est donum absconditum, utpote ctum sub Sacramentalibus speciebus, un optimè illi convenit illud : *Verè, tuus D absconditus !* sed, cur ibidem dicitur, *extinc irus, & indignationem maximam ?* Albert Magnus loquens de Eucharistia, textum lum hoc modo interpretatur : *Omnem ex iram & indignationem Dei, hoc pretiosissimo no extinguimus.* Si ergo verum sit, uti est rissimum, quod mediante oblatione illa pro pitiatoria, divina indignatio continuis stris exasperata sceleribus placetur, ac mi tur, si per nostram negligentiam incum ab illa desistamus, qualium, quantorum damnorum constituemur rei ? Req olim populus Hebræus Prophetã Samue 1. *Reg.* 12. *v.* 23. ut sese precibus suis, pro Deum interponeret : *Ora pro servis tuis Dominum Deum tuum, ut non moriamur dimus enim universis peccatis nostris mal peteremus nobis Regem.* Erat Samuel temporis Judex populi, regebatque illum quam Rex, quem indignè, & absque ulla

depoſuit populus, voluitq;, aliarũ inſtar gentium proprium habere Regem, & tamen tam audaces fuerunt, ut illum ipſum, quem rejecerant ac depoſuerant, accederent, ac inſtarent, ut pro ſe, ingrato populo, preces ſuas interponeret & ſacrificia. Inſtantiæ huic, factæque ſupplicæ, generoſo animo, judice ac ſuperiore digno, religioſum plane ac moderatum dedit reſponſum: *Abſit autem à me hoc peccatum in Dominum, ut ceſſem orare pro vobis*; cujus rationem reddit Abulenſis: *ibid. Q. 16. Samuel erat Prælatus quoad ſpiritualia, ideo tenebatur orare; debitorem ſe agnoſcebat ad orandum.* Si contingeret, nos malè tractari à populo, reflectere debemus, quod ex debito Sacerdotalis ordinis, ad quem à Deo ſumus promoti, obligati ſimus offerre ſacrificium illud, iramque divinam avertere precibus ac orationibus noſtris, quæ in Miſſa ſpecialiſſimè, quaſi omnipotentes ſunt. Sed quid dicendum de illis Sacerdotibus, qui aut ex pigritia, aut ut non obligentur exurgere de ſuis ſordibus ac immunditiis, licet de pinguibus proviſi ſint beneficiis, gaudeantque ſtipendiis abundantibus, ſeſe per ſeptimanas ac menſes ſubtrahunt ab altari? Nonne juſtè mererentur retorqueri in ſe, illos iræ ac indignatio-

gnationis divinæ radios, quos debuissent avertere? utinam, plures Sacerdotes non essent rei, ac per omissionem causa plurimorum malorum, ac infortuniorum quibus opprimuntur, ac affliguntur populi, dum non opposuerunt se hac oblatione, quæ *extinguit iras*. Ædes illæ in Ægypto, quarum portæ aspersæ erant sanguine Agni, intactæ manserunt ab Angelo percutiente: *Exod.* 12. *vers.* 13. *Videbo sanguinem, & transibo, nec erit in vobis plaga disperdens*: Si ergo sanguis unius animalis, non nisi umbræ Agni nostri immaculati, *occisi ab origine mundi* tanti fuerit valoris, ut in tanta trium millionum hominum strage, flagellum percutiens, à paucis quibusdam potuerit avertere, quid non præstabit, quam mira non efficiet ipsum figuratum, de quo in sacrificio dicimus: *Agnus Dei qui tollis peccata mundi? Stetit Phinees & placavit, & cessavit quassatio*; Sed quæ reperiri potest proportio inter Phinees, & Sacerdotem æternum Christum? Qui peculiariter interveniens in isto sacrificio, offert æterno Patri in peccatorum nostrorum remissionem, infinitum pretium, omnia que merita Passionis, ac mortis suæ? sub severa illa rigidaque divinæ indignationis in Hebræum populum executione, de qua

Numer.

Numer. 16. exeruit seſe non pia minus, quam zelans Moysis prudentia, ac discretio, dum fratri suo Aaroni summo Sacerdoti mandavit: *Tolle thuribulum, & hausto igne de Altari, mitte incensum desuper, pergens cito ad populum, ut roges pro eis, jam enim egressa est ira à Domino, & plaga desævit*; cumque id promptè exequeretur Aaron, statim illius subjungit effectum textus: *Quod cum fecisset, & cucurrisset ad mediam multitudinem, quam jam vastabat incendium, obtulit thymiama, & stans inter mortuos & viventes, pro populo deprecatus est, & plaga cessavit.* Tam thymiama, quam incensum odoris est purissimi ac frangrantissimi, summèque gratum Domino, quando à Sacerdote offertur, conjunctum cum oblatione meriti infiniti proprii filii, quod si rectè perpenderemus, non monstraremus nos adeo desides ac negligentes in illius oblatione, multaque mala à genere humano averterentur, quæ modo nos miserè acerbissimèq; affligunt. Legimus in c. 24. 2. Reg. *Immisit Dominus pestilentiã de manè, usque ad tempus constitutum, & mortui sunt de Populo, à Dan, usque ad Bersabee, septuaginta millia virorum; cumque extendisset manum suam Angelus Domini super Hierusalem, ut disperderet eam, misertus est Dominus su-*

per afflictione, & ait Angelo percutienti popu-lum, sufficit nunc. Ut vaginæ recondere Angelus ferrum percutiens, an forte Da-vid per civitatem Hierosolymitanam proce-sionaliter portaverit, aut portari jusserit de cam Testamenti? An fortè mandaverit, u capita incolæ cinere conspergerent, corp ciliciis vestirent? An ut jejunium univers strictissimumque institueret, prout in Ni ve? Minime: *Nunc contine manum tuam* verbum *nunc*, observari debet, quod refer tur ad id, quod, *erat autem Angelus Domi juxta aream Areuna Jebusæi*; hæcque illa rea erat in qua excutiebantur, seu tri rabantur frumenta, atque ita à longè re præsentabatur per illam frumentum illud di vinum, de qua per Prophetam Gad cura Deus dici Davidi: *Ascende, & constitue altar Domini in area Areuna &c. ut ædificem altar Domino, & cesset interfectio. Obtulit holocau & pacifica, & propitiatus est Dominus terræ cohibita est plaga ab Israël.* Ecce quantæ efficaciæ, quantæ virtutis umbræ ac figur admirabilis nostri sacrificii Propitiatorii.

Quod si ita est, non absq; ratione Micha Propheta *Cap. 6. v. 6.* dixit: *Quod signum o feram Domino? Nunquid offeram holocaus mata, & vitulos anniculos? Nunquid placa*

po

potest in millibus arietum, aut in multis millibus hircorum pinguium ? Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo ? Quomodocunque revoluamus ac consideremus statum ac conditionem ministerii Sacerdotum in antiquo testamento, nihil amplius reperiemus quam ipsos placasse irati numinis ac peccata populi indignationem, quam animalibus, ovibus, bovibus &c. sed, *Nunquid placari potest Deus* &c. si ad ipsum placandum omnes omnino offerrentur creaturæ, ne minimam quidem haberent proportionem cum creatore, cum unigenito ipsius : *Ipse propitiatio est pro peccatis nostris.* De Numa Pompilio narratur, quod quoties ipsi per aruspices, aut sacrificulos prædiceretur damnum aliquod seu infortunium publicum, ut illud à suo Regno averteret, semper magna spe ac animo solitum fuisse dicere: *Et ego sacrificabo;* & tamen Dii eorum tales, de quibus ironicè cecinit Moyses; *Deut. 32. v. 38. Surgant, & opitulentur vobis, & in necessitate vos protegant;* sed non ita Deus noster, de quo promissionem certam habemus ac inviolabilem: *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, & totius mundi.*

Porro, quod incruentum missæ sacrificium multo magis sit propitiatorium, quam veteris

ris legis sacrificia , ex ipsa manifestè constat Scriptura sacra : Legimus in capite 4. & 5. Levitici, quod sacrificia & hostiæ quæ offerebantur *pro peccato*, non erant pro peccatis internis, & occultis, quæ frequentiora sunt, quasi majori malitia irritant offendunt Deum , sed solum pro transgressionibus externis , sive per ignorantiam, aut negligentiam rituum , cæremoniarum , & similium rerum commissis ; prout etiam propeccatis furti, perjurii , calumniæ, uti declarat cap. 6. ejusdem libri ; nostrum autem hoc venerandum tremendumque sacrificium nullum omnino quantumvis enorme, sive sive externum peccatum excludit : unde in oblatione Liturgiæ sancti Jacobi Apostoli legimus adjunctas etiam ignorantias , & peccata. Pro capitis hujus conclusione, potest ex eodem deduci valor Sacrificii Missæ, super reliqua omnia legis veteris , singulariter ad impetrandam remissionem nostrorum peccatorum ; similiter, quantam sibi, toti Christianitati, ipsique Divinæ Clementiæ faciant injuriam ii Sacerdotes, malè certè feriati, qui otiantes sunt ac negligentes in illo offerendo.

Caput

Caput Quartum.

Sacrificium noſtrum excedit omnia legis veteris Sacrificia: eſt Latreuticum, Impetratorium, utiliſſimum, pluribusque ex capitibus præſtantiſſimum.

AD formandum dignum tanti ſacrificii, ac Sacerdotii conceptum, neceſſe eſt in memoriam revocare, (prout alibi etiam tetigimus) infelicitatem ordinis Sacerdotalis veteris legis, qui per tot ſæcula tanquã in macello, aut circa pecorũ, aut panis ac incenſi oblationes fuit occupatus, ac ſuſtinere madentem, & ſtillantem è manibus occiſorum animalium cruorem, carniumque in culina coctarum fumum ac nidorem; Quæ quæſo poteſt eſſe proportio inter tauros & arietes, & Regem gloriæ, *in quem deſiderant Angeli proſpicere?* Tres erant ſacrificiorum ſpecies, in veteri lege offerri ſolitæ: Holocauſtum, in quo cuncta conſumebantur ad honorem Dei, eratque hoc inter reliqua omnia perfectiſſimum: ſecundum erat, Hoſtia pacifica, in gratiarum actionem, in tributum laudis, & in ſignum gratitudinis beneficiorum à Deo acceptorum, & recipiendorum, unde ſortitum fuit nomen, Impetratorium. Tertium denominabatur

propitiatorium, illudque offerebatur in sacrificium factionem pro peccatis, vocabaturque *hostia pro peccatis.* Certum est, longè perfectiori eminentiorique modo omnes illos effectus continere sacrificium nostrum, unde etiam distinguitur, seu potius, explicatur, per hæc tripitheta, *Latreuticum, Eucharisticum, Impetratorium, Propitiatorium.* Primum, ideo latreuticum præfiguratur per Holocaustum, siquidem nullum habet finem, quam cultum honoremque Dei, ac testificationem absolutæ ipsius Dominii, nostræ autem subjectionis, & servitutis, in eumque principaliter finem offertur ab Ecclesia: unde in Canone immediatè ante consecrationem, oramus: *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ.* Similiter est Eucharisticum, quia per illud Deo laudes persoluimus, pensumque gratiarum quod illi debemus, reddimus, prout in Præfatione protestamur, simulque instanter petimus, ut Angelici Chori cœlestes voces, vocibus nostris conjungantur, quatenus, sicuti illi in cœlo, & nos in terra incessanter ipsum laudare valeamus, ac benedicere, ideoque scriptum est Ps. 49. v. 23. *Sacrificium laudis honorificabit me:* quod explicat S. Augustinus: *ibid. Quod est autem sacratius laudis sacrificium, gratiarum actione? Et unde majores DEO*

gen-

gendæ sunt gratiæ, quam pro ipsius gratia per Christum? Quod totum fideles in Ecclesiæ sacrificio faciunt, cujus umbræ fuerunt omnia priora genera sacrificiorũ. Non solũ debitores Deo sumus pro beneficiis acceptis, sed solliciti etiã esse debemus, ad consequenda nova, ideoque receptorũ oportet nos esse memores, gratũq; pro iisdem exhibere animũ ac affectũ, siquidem, uti idem inquit S. Augustinus: *de ben. viv. modo si de acceptis ingrati non sumus, iterum accepturos cõfidimus,* hocq; præstabat hostia pacifica, quæ conabatur diluere, ac satisfacere debitis contractis viamq; sternere gratiis aliis recipiendis, consistebatq; in animaliũ oblatione: quanto præstantius, quantoq; validius est ad effectũ illum consequendum sacrificiũ Eucharisticum, in quo offertur fons vivus omnis gratiæ, omniumq; bonorum? A fortiori evincitur esse Impetratorium in cœlesti gratiarum signatura, unde summa cum ratione invitat nos Apostolus: *Hebr. 4. v. 16. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* Vocat quoq; nos S. Paschasius, in tractatu illo pulcherrimo, *c. 4.* quem de Corpore, & sanguine Christi composuit: *Putasne aliud esse altare, ubi Christus Pontifex assistit, quam corpus suum, per quod, & in*

quo, Deo Patri vota fidelium, & fides credentiū offertur? Oportet nos, nostris in necessitatibus ad divinissimū illud recurrere mysteriū, sicut solemus facere apud Principes ac Magnates, ut eorum demereamur gratiam ac favorem, ut mediante oblatione acceptissima sacrificii unigeniti Filii sui, conciliemus nobis æterni Patris benevolentiam, sentiamusque munificentiam, ac liberalitatem. Refert Osorius *Tom. 4. de diu. Miss. sacrif.* à quo hausta est illa similitudo, de quodam magnæ pietatis viro, qui solebat dicere: *Videor mihi quod peto nihil esse, cum missæ sacrificium offero, tanta enim res est, quæ offertur, ut nihil reputandum sit omne quod à Deo petitur.* Verba sane, fiducia redundantia, ac per se sola sufficientia, ut nobis persuadeant virtutem ac efficaciam tanti sacrificii. *Finge te adfuisse Crucifixo Jesu, quando sanguinem fundebat pro mundo, quando latro exauditus est, si tunc sanguine Christi collecto, propter illum dona à Deo peteres, qua obsecro fiducia obtinendi postulares? Hac fiducia tibi in missa petendum est, idem enim sacrificium ibi offertur, idem sanguis, eadem merita Domino proponuntur.* In primo illo in Golgotha celebrato sacrificio, quod idem est in substantia cum nostra sacra Missa, bonus latro tantum petebat:

Memen-

Memento mei, dum veneris in Regnum tuum: utque constaret fidelibus omnibus usque ad finem sæculi, quam fuerit felix in impetrando, statim & absque omni mora veniam impetravit, & gloriam, audiendo sibi dici: *hodie mecum eris in paradiso*. Quid videbatur difficilius, quam à Patre obtinere remissionem pro suis Crucifixoribus? Et tamen in altari Crucis statim illam obtinuit, dum Centurio & plures alii, reversi sunt, *percutientes pectora sua*, utique conversi; Formo jam tale argumentum: Si fuerit sacrificium illud tam præstans, tamque efficax, ut pro unigeniti filii sui carnificibus ac crucifixoribus apud æternum Patrem statim veniam obtinuerit, quanto erit validius, ac efficacius, instante eodem unigenito, ad impetranda fidelibus suis bona temporalia, dum ex fidei articulo *Hebr. 7. v. 27.* nobis constat, quod sit, *semper vivens ad interpellandum pro nobis*? Hocque intendebant primi illi fideles, atque ad sancti Pauli exhortationem, sperabant, mediante sacrificio illo incruento, preces suas universaliter pro omnibus à Deo acceptari, siquidem S. Ambrosius, de sacramento cap. ult. Chrysostomus, Theophylactus, & Oecumenius, opinantur textum illum 2. Tim. 2. *Obsecro primũ omnium*

omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus, qui in sublimitate sunt, intelligi debere de precibus illis, quæ in sacro Missæ sacrificio fiebant ideoque scripsit Tertullianus: *Ad Scapul. sacrificamus pro salute Imperatoris* &c.

Nec est, quod quis mihi objiciat, sacrificium istud esse non posse nec meritorium nec impetratorium, quandoquidem principalis sacrificii illius offerens Christus, ipse quoque ejusdem holocausti victima, unde nec mereri potest, aut satisfacere, siquidem Cardinalis Bellarminus jam dudum largè ac diffusè difficultatem hanc evicit, ac expedivit contra Hæreticos, demonstravitq; Christum in sacrificio Missæ, nostrum in favorem ac comodum applicare ac offerre omnia sua merita, ac satisfactiones vitæ, passionis, ac mortis suæ: *Dicitur Propitiatorium, quia impetrat remissionem culpæ; satisfactorium, quia impetrat remissionem pœnæ; meritorium, quia impetrat gratiam benefaciendi, ac merita acquirendi.* Tom. 2, l. 2. c. 3. de missa. Nos ergo obtineamus liquidationem computus nostri per peccata nostra contracti ac erecti, aut satisfaciamus pœnis, pro delictis nostris debitis, aut ut agamus gratias pro beneficiis ac-

cep-

ceptis, viamque sternamus pro aliis recipiendis, offeramus æterno Patri donum illud tam dives, tam pretiosum, tam acceptum, id est, *unigenitũ, qui est in sinu Patris*; dum ille mirabili modo è cœlis ad nostras devolvitur manus, ad æternum Patrem nos convertamus, illiq; dicamus: *Offerimus præclaræ Majestati tuæ, de tuis donis ac datis, Hostiã sanctam, Hostiã immaculatam, Panem sanctũ vitæ æternæ, & calicẽ salutis perpetuæ: supra quæ propitio ac sereno vultu descendere digneris, & accepta habere, sicuti acceptæ habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, & sacrificium Patriarchæ nostri Abrahæ, & quod tibi obtulit summus Sacerdos tuus Melchisedech.* Ideo nullum ex antiquis illis sacrificiis, cum hoc nostro ullam habet proportionem aliam, nisi quam habet umbra cum corpore, figura cum figurato. Quomodo sacrificium hoc sit Propitiatoriũ, videbitur capite sequente, in quo ex integro de materia illa agetur.

Ex pluribus capitibus summe venerandũ, ac suspiciendum est hoc tremendũ sacrificiũ: Primo ex parte supremæ dignitatis Principalis offerentis, qui est Christus, Sacerdos æternus, cujus nos sumus ministri: *Sacerdos in Altari vice Christi fungitur*, atq; ideo verba consecrationis quæ proferimus, in persona ipsius,

us, non nostra proferuntur, dum non dicimus, *hoc est corpus Christi*, sed, *hoc est corpus meum*. Totus Missæ contextus in duabus consistit partibus ; primo enim, quoad substantiam sacrificii, juxta probatos authores, *Bonart. c. 5. l. 1. de Sacrif. Missæ*, perficitur in consecratione; quoad alteram partem consistit in variis orationibus, ritibus, ac cæremoniis, quæ in omnibus istis sumus ministri, ac instrumenta, sed non eodem modo: in substantia enim sacrificii, repræsentamus ipsum Christum, in reliquis autem sumus ministri Ecclesiæ ; ex quo sequitur, quod indignitas Sacerdotis nullatenus obficiat efficaciæ, aut valori sacrificii, quandoquidem Christus non solum est Sacrificium, verum etiam sacerdos, & Pontifex, qui ipsum offert, prout definitum legimus in Concilio Lateranensi in cap. *Firmiter de summa Trin. & fide Catholica* : Similiter quoque in Tridentino, *Sess. 22 c. 2. Una enim eademque est Hostia, idemque nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit sola offerendi ratione diversa.* Non diminuitur pretium, valor ac præstantia alicujus doni, licet præsentetur, aut offeratur manu aliqua scabiosa, aut leprosa, licet æstimationis majoris habeatur, si deferatur per personam excellentem

ac in summa dignitate constitutam, quam si per privatam aliquam ac simplicem præsentetur, unde communis Theologorum doctrina est; *Actionem sacrificandi, non solum à re oblata, sed etiam à Principali offerente, habere suum valorem.* Videtur quidem ex parte nihilitatis ac exiguitatis nostræ tantum sacrificium deperdere aliquid de suo valore intrinseco, sed non est ita, quandoquidem, ut bene observat S. Augustinus: *l. 2. Vet. test. Q. 46. Ipse semper dicitur offerre, cujus oblationes sunt, quas super altare imponit Sacerdos*: & paulo infra subjungit: *Quamvis proprio sacerdos fungatur officio, ille tamen offerre dicitur, cujus nomine agit sacerdos, ipse enim imputatur, cujus munera offeruntur.* Utque hoc explicetur clarius, utitur S. Thomas similitudine legati, à summo Pontifice pro negotiis aliquibus suo nomine expediendis.

Quid dicemus de valore infinito ac inæstimabili illius victimæ? Quis ex nobis pondere sanctuarii illum suo in corde librare, meritòque æstimare valebit? Quam felix quis reputaretur, qui infra sacrosanctam Crucem Salvatoris colligere potuisset vel minimam partem guttæ sanguinis, ex eodem salvifico trunco stillantis? Et tamen de fide est, quod

quod nos idem offeramus holocaustum, ac sacrificium quoad substantiam, & essentiam, libemusque eundem sanguinem qui è venis, ac corde profluxit Salvatoris. Idem pretium quod Christus persolvit in ara crucis, fuitque sufficiens ad delendum Chirographum offensæ divinæ Justitiæ, idem omnino à nobis quoque offertur, unde in Discipulo sermone 48. de utilitate missæ legitur: *Dicit Chrysostomus, tantum valet celebratio missæ quantum Mors Christi in Cruce, unde Thomas de Aquino in Quodlibeto ait: In Missa continetur omnis fructus & utilitas, quam Christus in die Parasceves operatus est in Cruce.* Et quod amplius est, videtur nobis utilius sacrificium illud, quod manibus nostris offerimus, præ illo quod in cœnaculo ac monte Calvariæ semel fuit oblatum, siquidem mysterium hoc summè imperceptibile, quod ministerio nostro peragitur, maximam nobis subministrat occasionem vivacissimos fidei exercendi actus; præterquam quod ibidem Christi corpus mortale esset ac passibile, in manibus nostris immortale est ac impassibile: *Mors illi ultra non dominabitur.*

Similiter ex parte objecti crescit dignitas ac Majestas infinita hujus nostri Holocausti ex honore nempe illius, cui offertur, Sancti

mæ scilicet Trinitati, hinc tã in Principio Missæ, quam in progressu illius, sæpius eadẽ invocatur: Nec potest offerri imediatè ulli sancto, imo ne quidem sanctissimæ magnæq; Dei Genitrici, ac virgini incomparabili, sed solum indirectè ac mediatè, ut postquam oblatum est illi Deo Uni & Trino, cui debetur, applicetur, ac referatur postea ad honorem aliorum sanctorum.

Ulterius considerando valorem inæstimabilem opportunè hic venit quod scripsit Doctor Angelicus in c. 6. sancti Joannis Lect. 6. ubi fusè tractat de Sacra Eucharistia: *Utilitas hujus Sacramenti magna est, & universalis: magna quidem, quia cum sit sacramentum Dominicæ Passionis, continet in se Christum passũ, unde quidquid est effectus Dominicæ Passionis, totum est effectus hujus Sacramenti.* Quid ergo perfectius præstantiusve potest esse Missâ, quæ præter id, quod sit Sacramentum, etiam in se continet valorem sacrificii? Quapropter prosequitur Doctor Angelicus demonstrare hujus unius efficaciam, ac virtutem super reliqua omnia Sacramenta: *Nihil aliud est hoc Sacramentum, quam applicatio Dominicæ Passionis ad nos: universalis autem, quia vita, quam confert, non est vita solum unius hominis, sed totius mundi;* & paulo post subjun-

subjungit : *Alia Sacramenta habent singulares effectus, sed in immolatione hujus sacramenti, est universalis effectus, quia continet in ipso causa universalis omnium sacramentorum, nempe Christus.*

Quis credet, quam gratum sit, quam delectabile æterno Patri, dũ in illo sacrificio sibi videt offerri, ac repræsentari, omnia merita, operaque satisfactoria unigeniti filii sui unicè dilecti, & *in quo sibi bene complacuit*. Scribit Orosius loco citato: *Missa est istius vitæ Christi repræsentatio, ut qui eum, in terris conversantem videre non potuimus, in missa ejus effigiem videamus.* Hoc sufficit dixisse, valorem unius solius Missæ infinities excedere merita omnium bonorum operum ab initio mundi factorum, & ad finem ejusdem subsequendorum, ab omnibus hominibus; excedere omniũ omnino Martyrum merita, spirituũ Angelicorum in gratia confirmatorum superare merita, imo & ipsius Sacratissimæ virginis abyssalem, ac inexhaustum quodammodo post se longe relinquere meritorum thesaurum, cujus ratio est manifesta, quia, *finiti ad infinitum nulla est proportio*, proindeque, pluris valet una stilla cruoris aut sudoris à Salvatore profusi, quam integer Oceanus sanguine Martyrum

spumans

ſpumans, ac exundans. Quomodo ergo non debet placere, gratumque eſſe Patri æterno ſacrificium iſtud, in quo repoſiti ſunt, ac recluſi theſauri meritorum valoris infiniti? Advertendum tamen eſt, juxta ſanam, bonamque Theologiam, quod licet ſacrificium iſtud ex parte Principalis offerentis ac oblati Chriſti, infiniti ſit valoris quoad effectum impetrandi, limitati tamen quoad effectum intentum.

Caput Quintum.

Sacrificium incruentum, bonorum noſtrorum ſpiritualium ac temporalium fons eſt indeficienter ſcaturiens.

VEriſſimum eſt, quod notat S. Auguſtinus, *lib. 1. com. adverſ leg. & Proph. cap. 18.* Deum non indigere noſtris ſacrificiis, at verò nos illis ſummè opus habemus, ob varia, multipliciaque bona, quæ nobis ex illis obveniunt: *Sacrificiis Deum non egere, quis neſcit? ſed nec laudibus noſtris eget, verùm ſicut nobis, non illi utile eſt laudare Deum, ſic nobis, non illi utile eſt offerre ſacrificium.* Quia ergo Providentia divina ſciebat, perpetuis nos, conti-

continuisque premi, ac urgeri malis, etenim *circumdederunt nos mala, quorum non est numerus*, tali modo sacrificiū illud incruentum instituit, ut semper ad nutū cujusvis sacerdotis offerri possit, ac immolari; quapropter Ecclesia à sancto spiritu directa, plures ordinavit in exordio missæ efficaces dicendi preces, optimè sciens illas, oblationi tam propitiæ associatas, facillime exaudiendas. S. Philippus Nerius, ut Deo tam propitiam quam proximi commendaret necessitatem, nullum aptius opportūniusve noverat tempus, quam in Missa, quod optimè advertisset die, quando sollicitus erat, curabatque conversionem quatuor fratrum Hebraeorum, qui post multos in catechisando, exhortando, conferendo consumptos labores, manebant pertinaces, ut ergo de illis reportaret victoriam, statuit proximo missa vim quasi inferre DEO, per preces speciales, quarum copiam in Missa suppeditat Ecclesia, cessitque feliciter pia intentio, siquidem eodem ipso tempore quo sanctus celebrabat, quatuor illi reflorescerunt, se velle fieri Christianos, dumque unus ex illis ita graviter decumberet, ut desperarent de illo medici, illum instanter in Missa Deo commendavit, simulque cum salute animæ, corporis quoque sanitatem con-

tus est; per quod hoc nobis reliquit documentum, quod si in omni loco ac tempore preces sint efficaces, in illo sacrificio videantur esse omnipotentes: Hinc bene in ser. 48. dicit discipulus: *Oratio tua citius exaudiatur in Ecclesia, in præsentia Dei, & etiam sacerdotis celebrantis, quia quilibet Sacerdos, in qualibet Missa, tenetur orare pro circumstantibus*, implorando pro illis affluentiam benedictionum, gratiarumque cœlestium, unde post consecrationem rogamus; *Omni benedictione cœlesti, & gratia repleamur*, talis enim virtus est, ac efficacia Missæ, ut divinæ beneficentiæ inexhaustos aperiat thesauros, illosque larga, liberalique manu supernos cogat descendere.

Duo illustria habemus testimonia, circa excellentiam, prærogativas, ac privilegia Missæ, unũ S. Francisci de Sales, alterum Dominæ Cantal, primogenitæ illius in spiritu filiæ, singularis virtutis ac pietatis personæ: *l. 3. epist.* Cõsulebathæc suis Religiosis, ut omni die audirent sacrum, idque ex hoc motivo, quod exinde accresceret animæ magna vis ac fortitudo, ad residui diei sufferenda onera, ac labores, eo quod mane tã vicinæ fuissent Salvatori, tealiter in illo sacrificio præsẽti. S. Francicus *l. 3. Ep. 13*, interrogatus, quodnã foret

melius, aut incunbere orationi mentali a
audire missam? Respondit, hoc debere pr
ferri, siquidem præsentia humanitatis Chr
sti in Missa, mentali solum præsentiâ nec
compensari; ex quo licet deducere, cur
cta Ecclesia tam strictè mandet, urgeat
Missæ sacrificii assistentiam. Verum,
Sacerdotibus formemus hic argumentu
â minori, ad majus. Si oratio mental
non obstante quod fodina sit amoris Divi
veri Spiritus ac virtutis, licet sit fons or
narius perfectionis, ac sanctitatis, de cu
filio sancti adeo illuminati, ob præsen
actualem Christi, bonaque, quæ ex
derivantur, postponi debeat oblationi in
cruentæ, quanta, qualiaque bona ex
non referet Sacerdos, qui est intimus m
nister? Quam ægrè, quam difficulter
agitur vita immaculata, ac pura, dum
vasa portamus, quæ faciunt invicem ang
Et tamen, prout notat S. Carolus, legi
que in Ecclesiæ Mediolanensis actis pag.
venialia peccata hoc etiam Sacramento r
tuntur, ut meritò dicat Ambrosius, p
hunc quotidianum sumi in remedium quot
ne infirmitatis. Vires præbet; ut in cru
nibus fideles puros & integros, atque à ter
tionum impetu incolumes se conservent:

illa Ambrosii sententia, etiam à sancto Bernardino Senensi comprobatur: *T. 1. Ser. 54. ar. 3. c. 2. Contingere potest, quod tanta devotione mens per sumptionem sacramenti in Domino absorbeatur, quod ab omnibus venialibus expurgetur.* Eodemque loco pro nostra consolatione adfert textum quendam sancti Thomæ, in quo clarè affirmat proprium esse Sacramento Altaris abstergere, ac mundare conscientias ab humanæ sordibus fragilitatis: *Hoc Sacramentum secundum Thomam, ablutio scelerum nominatur, vel quia futura impedit, vel quia virtute illius Sacramenti Deus illa, quæ non sunt in hominis conscientia, vel sunt oblita dimittit.* Si hujuscemodi effectus, in quovis operetur homine sacrosancta Eucharistia, quanto plus in nobis, qui illius non solum sumus participes, verum etiam instrumenta, ac ministri? Ideo sumendo ablutionem oramus: *Præsta, ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura & sancta refecerunt Sacramenta:* Scriptum scimus, *Charitas operit multitudinem peccatorum*, quanto amplius, efficaciusque id præstabit sacra Eucharistia, quæ, *Est Sacramentum amoris, ex quo* (sunt verba sancti Laurentii Justiniani *Ser. de Euchar.*) *ferventior in dilectione, & in ipsius frequentatione efficitur arden-*

ardentior; atque ex hoc beatissimo incend
omnis scoria, omnes maculæ consumun
quæ animæ puritati ac pulchritudini off
unt, unde consulit S. Joannes Damasce
*l. 4. de fide Orthod. cap. 14. Demus operam, u
divini ignis susceptionem inardescamus, D
efficiamur.*

Porrò, frequens celebratio unum
bonum Sacerdotibus confert, non minu
tile ac proficuum quam præcedens, qu
internam illuminationem, tanquam m
ligentiæ superiores, inferiores, id est lu
ac sœculares instruunt, ac illustrant: *Po
cramentum & communionem partici
vinas illuminationes*, scribit Albertus M
gnus. T. 21. *de Euchar. dist. 4. cap. 25. Ac
ad eum, & illuminamini, quia lux est,* P
consulit S. Ambrosius, utens illis Pha
verbis; & nonne id deberet esse verissim
familiarissimũ illum nostrum ad ipsum
sum, dum non solũ facie ad faciem cum
nostro agimus, verum etiam manib
stris ipsum contrectamus? Redux ad
lum ex monte Sinai Moyses, in quocu
facie ad faciem fuerat locutus, vultum
lit adeo resplendentem, luminosum, n
que fulgentem, ut fixis oculis nemo
tum ejus posset intendere; est sacerdos

angelici, qui omni mane digni fiunt domestico illo ac familiari consortio, non recedent ab Altari, non dico Moysis instar, facie cincta fulgore, sed anima ac mente totaliter illustrata? Duo illi discipuli pergentes in Emaus, occulta verbi incarnati virtute, quod sub occulta forma illis præsens aderat, ita incaluerunt, ut sibi invicem postea referrent: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, cum loqueretur in via?* Et ii sacerdotes, qui cum ipso agunt omni die, sensibus, sub speciebus ac accidentibus panis absconditо, fide autem per Deum manifesto, non persentient suis in cordibus, sancti æstum amoris? Experientiâ certâ clarâque constat, quod qui cum spiritu, ac congrua devotione frequenter celebrant, lumen non ordinarium, sed magnam Dei acquirant cognitionem, ad quod non parum juvat, ac conducit viva consideratio magnitudinis, ac excellentiæ hospitis, quem intra nos recipimus. Adjungamus hisce, vitam hanc nostr. m præsentem continuum esse bellum, jugem ac implacabilé, omnibusq; mortalibus communem militiam, siquidem, *militia est vita hominis super terram*; nos autem Sacerdotes præ reliquis omnibus, amplius persentimus hostis infernalis insultus, quia illi multarum ani-

marum subtrahimus prædam, iisque ad cœ-
lum iter, viamque pandimus, prout è con-
tra malo nostro exemplo, ac lapsu, multo-
aliorum sumus causa ruinæ, ideoque Sa-
dos ille æternus providere nobis voluit
sacrificio isto ac sacramento, ut nobis ser-
pro firmo scuto, ac inexpugnabili propug-
culo contra omnes inferni fraudes ac ma-
nas, unde dum sacratissimum libamus
guinem cum summa confidentia dicere
bemus: *ab inimicis meis salvus ero*: Præ-
quam, quod cum primum sacrum indu-
tum assumimus, amictumque imponi-
Ecclesia ordinaverit, ut illud cassidis in-
fortissimæ acciperemus, unde & hanc pre-
scribit dicendam orationem: *Impone Do-
mine capiti meo galeam salutis, ad expug-
dos diabolicos incursus.* S. Bernardinus
Ser. 54. a. 3. cap. 2. consulit, ut summam
Sacramento habeamus confidentiam, pro-
mittitque illius ope, *consternationem hostem
exterius, & defensionem, ac conservationem
mnium interius*, convenitque hoc totum
iis, quæ dicit S. Joannes Chrysostomus
Hom. 43. in Matth. id est, quod viso sacra-
mo sanguine pavidi trementesque aufug-
Dæmones, adjutores accedant Angeli,
eum claudentes, cœlum reserantes. Jo-
un-

undique impetitus à potestate infernali, nihilominus tamen se securum æstimabat, quia Deo se sperabat vicinum: *Pone me juxta te, & cujusvis manus pugnet contra me*: c. 17. v. 3. Quomodo ergo timere poterit Sacerdos, tam arctè Deo unitus tam corporaliter, quam spiritualiter? Inter alias à Deo sanctæ Brigittæ factas revelationes, una est *lib. 4. cap. 58.* apprimè proposito nostro serviens: *Sicut ex uno verbo, quod dixi, ego sum, corruerunt hostes mei corporaliter in terram, sic dicto verbo meo, videlicet, hoc est corpus meum, fugiunt Dæmones à tentando animas offerentium, nec auderent redire ad eos cum tanta audacia, si affectus peccandi non remaneret*; hinc est, quod S. Cyprianus, qui perfectè cognoscebat vim & energiam Eucharistiæ in iis qui dignè ad illam accesserint, attestetur se suo tempore non reperisse armaturam fortiorem ad Dæmonis Infernique retundendos ictus, pane illo cœlesti: *Quos tutos esse contra adversarios volumus, munimento Dominicæ saturitatis armemus.* Ep. 54. *ad Cornel. pp.*

Alius iterum fructus, non tantum proficuus, sed etiam delectabilis oritur ex sacramenti illius frequentatione, estque consolatio quædam, ac gustus spiritualis, quo solet alleviari, ac erigi, ut cum fervore ac alacri-

tate vitæ spiritualis decurrat viam. *Animo meri hujus fortitudo hilaritate inexplicabili lætificat, & delectat*, inquit supracitatus Cyprianus *in cœna Domini*. Sufficiat, inter innumera alia, duo tantum hujus rei exempla pro testimonio referre. S. Philippus Nerius sanguinem ac Lambendo calicem, tam excellentem expertus est dulcedinem, ut famelicus infantis instar, maternorum uberum adhærentis papillis, labra sua vix ab illo abstrahere, aut amovere posset, ita ut etiam hodiedum manifestus appareant illi impressi, in signum evidentissimum consolationis sensibilis quam percipiebat. S. Thomas de Villa nova *conc. de corp. Christi* refert de S. Ruperto Abbate, quod, dū aliquamdiu restitisset suæ ad sacerdotium promotioni, tandem agnoscens esse divinā voluntatem, acquievisse Ordinationi, ac suscepisse sacrum Ordinem, nocte autem subsequente primam missæ celebrationem, hujusmodi habuisse apparitionem: *Illi in somnis Christus apparuit, corpore quidem pulcher, sed occultata facie, ut ab eo vultum videre non posset, qui ei membratim sic impressus est, ut neque sigillum ceræ tam intime imprimi posse videretur, tantaque fuit ex hac impressione in eo orta delectatio, ut excitatus agnosceret, quia nisi cito voluptas illa pertransisset*

sisset animam illius, suo impetu secum à corpore rapuisset.

Delectationi huic spirituali, adjungamus utilitates innumerabiles temporales, quæ ex hoc sacrificio ac Sacramento à recipientibus illud, percipiuntur, & obtinentur. Refugium est in bellis unicum, ac præsentissimum, cujus rei testimoniis plenæ sunt historiæ, ac præter alias, illud confirmat id, quod contigit Darocæ. Civitati illi ultimum minitabantur excidium Barbari, ut autem prudentes Sacerdotes à tanta strage ac ruina liberarent patriam, tamque periculosam prævenirent irruptionem, recursum suum habuerunt non ad armatos, aut cataphractos milites, sed ad Altare, hoc enim mensa illa bellicosa est, de qua prædixit David: *Parasti in conspectu meo mensã, adversus eos, qui tribulant me*, terminataque missa, dum tempus non suppeteret ac communicandos devotos aliquos milites, restantes hostias, corporali involutas, sub lapide quodam abdiderunt, ut irruentium Barborum subtraherent furori ac profanationi. Sed quid accidit? Cæsi, fugatiq; inimici, reducesq; fideles milites ad Ecclesiã, ut comunicarent, repererunt sacras Hostias illas corporali adhærentes, ac undique totas conspersas sanguine. Ob prodigio-

digiosum hunc successum, statim ad Urbanum Quartum summum Pontificem legati expediti fuerunt, qui funesto illo implacabilium bellorum tempore mandavit S. Thomæ Aquinati, ut officium componeret Corporis *CHRISTI*, cujus ille instituere celebrat festivitatem, simili quoque motus prodigio, quod contigerat in Diœcesi Ornatana; *Od. Rin. ann. eccl. a.* 1264. *n.* 26. quapropter Sanctus ille dictum officium non solum accommodavit attemperavitq; temporibus miseris sœculi istius, verum etiam futuris, unde inter alias precationes illam etiam adjunxit: *O Salutaris Hostia, quæ cœli pandis ostium, bella premunt hostilia, da robur fer auxilium.* S. Cyprianus in epistola paulo superius citata refert, quod fideles illi, qui se accingebant ac præparabant ad præliandū pro fide cum Tyrannis, certamen inire non permittebantur, nisi prius muniti fuissent sacra communione: *Quos excitamus, & hortamur ad prælium, non inermes, & nudos relinquamus, sed protectione corporis, & sanguine Christi muniamus.*

Quam non sumus solliciti de salute corporali? Et illa quoque summum recipit juvamen ex sacrosancto Missæ sacrificio. In tertia oratione, post sacram sumptam com-

munio-

munionem, petimus ac instamus apud Dominum, ut sacrificium istud, *sit tutamentum corporis.* Remigius Antisiodorensis *de celebratione Missæ*, prout legitur in Bibliotheca veterum Patrum Tom. 6. agnoscit illud pro effectu Eucharistiæ propriissimo: *Utraque sanitas ab illa est, animæ, & corporis*: & S. Cyprianus *de cœna Domini* plura de hoc subjecto, ac materia scripsit, & inter alia: *Ad totius hominis vitam salutemq; proficit.* Sanitas summè necessaria est Sacerdoti, utpote qui diu noctuque fatigari debet pro solatio, ac adjutorio animarum, assiduus in confessionibus excipiendis, in vigiliis, in studiis, paratus debet esse ad subeunda incommoda missionum, ad succurrendum moribundis. Si ergo sanitas deficiat, aut ille brevi succumbet, aut debito cum fervore munus suum obire non poterit. *Virtus de illo exibat, & sanabat omnes*, scribit de Christo Salvatore Evangelista, dum nobiscum hic in terra versaretur, unde Hæmorrhoissa, quæ per tot annos, tantisque cum expensis tandem incurabilis erat facta, solo fimbriæ vestimenti ejus attactu statim perfectè sanitati restituta fuit: Et non potiore jure sperabimus nos Sacerdotes à CHRISTO Salvatore corporis animæque sanitatem, ex virtute cor-

poris ipsius, qui non tantum leviter ipsum attingimus, sed sacris consecrationis verbis illi damus esse Sacramentale, ipsum contrectamus, atque intra viscera nostra incorporamus.

Quis dicere, enarrare, aut penetrare poterit, à quantis liberet, præservetq; pericula pietas ac devotio erga potentissimum Missæ Sacrificium, nostraque frequens celebratio, proindeque quanta nostra sit cœcitas, dum in illa desides sumus, negligentes, ac socordes? Discipulus in supradicto Serm. 48. aliqua verba profert, quæ non oportet sinistra præterire aure, cum aptissima sint, ad excitandum in nobis fervorem, ac devotionem erga sacrificium incruentum: *Si illo die, quo missam audivisti, incideres in periculum vitæ tuæ, tunc securior eris, & DEUS misericorditer de manibus inimicorum te persequentium eripiet. Vidi DEUM facie ad faciem*, dicebat Jacob, *& salva facta est anima mea*; recognoscebat utiq; quantum sortis privilegium, quanta gratia, stetisse ante faciem DEI, ideoque non solum suam salvavit vitam, sed etiam cum opulenta sua substantia, omnique numerosa familia ita servasit incolumis, ut viderentur esse speciali quodam è cœlo exercitu defensæ; *Castra*

Dei

Dei sunt hæc: & super hæc omnia, etiam Fratri reconciliatus fuit, implacabiliter sibi offenso. Et quid, nonne etiam Sacerdos stat facie ante faciem Dei. Quomodo ergo non poterit degere, vivereque securus de quibuscumque periculosis eventibus, ac de salute corporis & animæ?

Caput Sextum.

Ex incruento illo Sacrificio, ac Sacramento, vigorem ac nutrimentum accipiunt plures virtutes Christianæ, Sacerdotibus summè necessariæ.

SAnctus Dionysius Areopagita, qui subtilissimè discurrit de Ecclesiastica Hierarchia, *cap. 3. n. 13.* in fine insinuat, cur sacerdos æternus supremusque Pontifex instituerit colendissimum Eucharistiæ Sacramentum: *Nostri secum unificam communionem beneficè excogitavit, ea, quæ in nobis humilia sunt, divinissimis suis uniens excellentius, ut & nos ipsi tanquam membra corpori, per ejusdem immaculatæ ac divinæ vitæ identitatem congruamus, ne corruptibilibus necati passionibus, divinis illis sanctissimisque membris incongrui, vitæque incapaces existimemur.* Si nos velimus statui nostro conformem recipere Sanctita-

tem (quantùm nimirũ humana capax est fra-
gilitas) ecce mediũ, quod hic subministratur
frequens scilicet Eucharistiæ sumptio, qu
mediante, tantũ de divina perfectione Crea-
turæ cõmunicatur, quantũ illa particeps ejus-
dem fieri potest, unde optimè illa à S. Albert
Magno *T. 21. de Euch. d. 1. 6. ar. 2. c. 1.* appellatur
communicatio omnis sanctitatis. Non absq; ra-
tione Ecclesia, in solemnitate ac Missa corpo-
ris Christi, ante offertorium sanctitatis Sacer-
dotũ veteris legis ingerit mentionem: *Sacer-
dotes sancti incensum & panes offerunt Deo
& ideo sancti erunt Deo suo*, ut nos, recogno-
scentes excellentiam nostrã supra illos, simul
intelligeremus nos ampliori præ illis obligari
lucere sanctitate. Quod pauperes illi reperire
potuerunt, licet sicci, aridi, ac sitientes per-
manserint, nos, qui de plenitudine fontis co-
piosissimæ sanctitatis omnisq; gratiæ suffici-
entissimè potamur, sitim nostram non sedi-
bimus sacro Domini calice, ut probitatis,
sanctitatis nostræ rivi, foras deriventur in po-
teas ad proximi ædificationem, majorem q
coronã nostram? *Est fons omnis gratiæ & vir-
tutis* (dicit de Sacramento Altaris sanctus Ber-
nardinus *Tom. 2. Ser. 55. a. 2. c. 1.*) *unde Eucha-
ristia, id est bona gratia nominatur; ideo Eccle-
siastici 24. ipsa Eucharistia de se ait, in me omn*

gr

gratia vitæ, & veritatis, in me omnis spes vitæ & virtutis. Jam ergo penes nos stat, derivare in corda nostra è cœlo affluentiam gratiarum per sacram Communionem, & quis est, qui non aperiat sinum, nõ dilatet affectus?

Doctissimus Salmeron, socius dignissimus unius sancti, qui sæculo suo sumã cura studuit introducere frequentem usum sacræ Comunionis, absolutè asserit *Tom. 9. tit. 25.* omnes virtutes, tam Theologicas, quam morales, ab illo Sacramento mirifice augeri, ac promoveri: *Virtutes Theologicas & morales, quæ ad salutem nostram faciunt, earumq; incrementa, nulla ratione magis polliceri possumus, quam per hoc ipsum fidei, & Charitatis sacramentũ.* Ita possum maximo cum merito in illo mysterio, plusquam in ullo alio, vivacissimum exercere actum fidei, siquidem si verum sit, uti verissimum est, illã non habere locum, ubi humana ratio præbet experimentum, in illo certe sacramento, prout etiam alibi dictum est, opus est omnem sensibus denegare fidẽ, planeq; captivare intellectũ, debemusq; credere aliud adesse, quam quod repræsentatur; ideoq; non sine ratione per antonomasiam appellatur sacramentum istud: *Mysterium fidei.*

Inexplicabiliter per illud spes erigitur, firmaturq;, atque ideo in Antiphona familiari officii

officii Corporis Christi legimus: *Futuræ gloriæ nobis pignus datur.* Si Beatitudinis nostræ securam certamque habeamus arrham, quomodo in nos salutis nostræ timor cadere poterit? S. Epiphanius in Epistola ad Joannem Hierosolymitanũ Eucharistiam vocat: *Christianorũ præcipuã salutem.* Dignissimus quoque Prælatus S. Martialis *Ep. ad Burdig.* pro confirmatione hujusce veritatis scripsit, illam esse *unicum remediũ ad vitam æternam præstandam & mortem effugandam.* Gratia à Theologis appellatur: *Gloriæ inchoatio*, in illo autem convivio, *Mens impletur gratiâ*, ergo etiam anticipate gaudet gloria, dum intra se sub speciebus Sacramẽtalibus recipit Filiũ Dei, de quo dicit Albertus M. *ibid. c. 4. Corpus Spiritus sancti manibus formatum, totum fit gratiæ promptuariũ.* Clemens Alexandrinus *l. 3. pæd. c. 2.* circumscribit Eucharistiam titulo Regni: *Regno digne gustato*; Idemq; omnino putat Doctor Angelicus voluisse dicere Christum, dum ait: *3. P. Q. 80. a. 1. Quærite primum Regnum Dei*: Si ergo cœlum habeamus in manibus, quid oberit, aut obstabit firmæ certæq; spei tanti boni, *in quo est status omnium bonorum aggregatione perfectus.*

Unde Charitas flammarum suarum incendiique fortius, efficaciusq; habere poterit nutrimentum, quam ex pane Angelorum? Hinc

habe

habemus de illo Sacramento integrum volumen in folio, intitulatum *Sacramentum amoris*: Proprium est amoris, cor amans transferre in objectum amatum: *Amans magis est ubi amat quam ubi animat*, idq; insinuavit Salvator dicens: *Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem & qui manducat me, & ipse vivet propter me*, & hoc modo anima aliqua pasta, ac refecta hoc Sacramento, liberè potest dicere: *vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus*, hocque tam verum est, ut Seraphicus Bonaventura *T. 7. de prep. ad Miss. c. 7.* ausus fuerit asserere: *Comedens incorporatur Christo & transit in amorem & unitatem Corporis Christi.* Si ergo verum est, prout est verissimum, ex solo, puroque amore Filium Dei se totum nobis dare in Sacramento Altaris, quomodo nos in recompensam, non reddemus ei cor nostrum, omnesque affectus, dum, *amor amore rependitur? Si dederit homo omnem substantiam suam pro dilectione, quasi nihil despiciet eam*: Et tamẽ deformissima monstrositate docet experientia, minimam cordis nostri partem impendi tam dulci ac amoroso objecto, quandoquidẽ totum quodammodo inhæreat, adhæreatque creaturis, dum interim nos sœculares exhortamur, ut à terrenis abstracta solutaque corda, elevent ad cœlum in missa dicentes:

tes : *Sursum corda*, nec tamen confundim
in hisce inferioribus tenacissimè manere co
stricti, ac ligati.

Verùm ex frequenti celebrationis, ac co
munionis exercitio, non solum excitantur
perficiuntur virtutes Theologicæ, verum et
omnes reliquæ aliæ, Humilitas, omnium v
tutũ radix, ubi melius disci potest, aut app
hendi, quam in hoc sacrificio repræsentar
summi illius ac admirandi actus humiliat
nis, quem in conspectu totius mundi, in ver
ce Golgathæo demonstravit Sapientia incr
nata? Et præter hoc, quale est illud exemp
Christi, cui tamen omnes famulantur creatu
ræ, dum ad pauca Sacerdotis, sæpius indign
verba, promptissimè descendit de cœlo, fe
que quasi comprimit, coarctat, ac constring
sub neglecti panis particula, nec dedigna
intrare immundum peccatricis creaturæ pe
ctus ? Et non resolvet hæc, ad tam stupe
dum exemplum, fastum omnem depone
altaque ac sublimia colla subdere humili
ti ?

Castitas, ac continentia, Sacerdotibus ab
necessaria omnem suum vigorem, omneq
nutrimentum recipit ab illo calice, de qu
scribit Propheta, *vinum germinans virgin*
Confirmat hoc in primo sermone S. Petr
Chr

Chrysologus, dum loquens de sacratissimo Altaris Sacramento, dicit, quod Deus per illud, *Nos alit deliciis honestatis.* Verùm nec clarius, nec magis convincens dari potest exemplum, quam in S. Augustino: *lib. 6. conf. c. 3.* Confitetur hic de seipso, quod capere nequiverit, quomodo S. Ambrosius perseverare posset, ac vivere vitam cœlibem, postea autem ad Deum conversus, idipsum in seipso expertus est: *Quam sapida gaudia de pane tuo ruminarem, nec conjicere poteram, nec expertus eram.* S. Bernardinus Senensis illibatam servavit castitatem, *egregia forma repugnante*, prout in vita ipsius legitur, idque quod in seipso experimento assecutus est, nobis pro doctrina ac instructione reliquit, id est, quam grande contra sensuum carnisque ardorem, ab Eucharistiæ Sacramento trahatur refrigerium, declaravit: *T. 2. sec. 55. ar. 3. c. 2. Valet*, inquit, *ad mitigandum stimulum carnis, in cujus mysterium Exodi 10. manè quoque ros jacuit per circuitum castrorum*, servitque pro hoc intento authoritas Glossæ super præfata verba: *Panis cœlestis in similitudinem roris, & pluviæ apparuit, quia Corpus Christi à fervore vitiorum refrigerat.*

Ubi melius disci poterit, ac percipi obedientia, quã in hoc sacrificio? Dum in illo promptissimè voci creaturæ obedit Deus, *cui omnia obedi-*

obediunt, immensiratemq; suam exigua hostia orbicula circumscribit. Quod si apud omnes posteritatem laudem immortalē consecutus sit Isaac, eo quod paratā sese promptamq; ob tulerit victimā patri suo in sacrificio non cu summato, quanto magis elucebit illud ver æterni, quod ut manuducat, conservetq; vermē, quotidie in altari victima offertur crificii incruenti? Et ad tam illustre obedi tiæexemplum, non confundetur pertinax luntatis nostræ pervicacia, nec sese ultrò, bensq; subdet tā benigno tam mansueto De

Quid de Mortificatione? virtute max vocationi nostræ congruente, imo propria non solum ad augendum meritum, sed etiam, quia est quasi insigne nostrum, sicut in perso na nostra dicit *S.* Paulus Apostolus: *Propter mortificamur tota die*. Suoq; exemplo illum inculcat victima, quæ in Missæ sacrificio offer tur; ideoq; plus ad nos, quam ad sæculum di recta est illa ejusdem *S.* Pauli Apostoli exhor tatio: *Rom.* 12. *v.* 1. *Obsecro vos, ut exhibeatis co pora vestra hostiā viventē, sanctam, Deo placen tem, rationabile obsequiū vestrum*, quodq; hoc de nobis dicat, nobisque inculcet, clarè ex quæ sequuntur deducitur: *& nolite conformari huic sæculo, sed reformamini.*

Fortis tolerantia contradictionum ac pe secutionum etiam fructus est hujus Sac

me

menti, qua nos similiter valde indigemus; dum enim sumus electi ad zelandum ac defendendum Dei honorem per vitiorum eradicationem, abusuum abrogationem, malorum ac perversorũ hominum correctionem, per verbi Dei, apostolica cum libertate annuntiationem, publicamq; ac imperterritam veritatis Evangelicæ (odii ac invidiæ putatitiæ matris) promulgationem, ideo certè, ultimis hisce temporibus, summè nobis opus est hujusce modi armaturâ. Joseph ab Arimathæa nobilis Decurio, dum esset occultus Christi discipulus timebat manifestari, ne eidem forte cum ipso involveretur incommodo, ac Judæorum incurreret indignationem, & forrè etiam pœnam; verum altero die postquam institutum fuit hoc sacramentum, postquam ille vidisset cruentum illud in monte Calvariæ sacrificium, ita fuit animatus, tantos sumpsit spiritus, ac vigorem, ut omni deposito timore, se pro tali declaraverit, *Et audacter introivit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu* Ioan. c. 19. ita ut S. Chrysostomus, sufficienter nequeat admirari subitã adeo mutationem, tantamque fortitudinem, post panicum illum timorem; unde in quadã homilia admirabundus nos inclamat: *Suspice hujus viri fortitudinem, in mortis enim periculum se tradidit, inimicitias ad omnes assumens, per benevolenti-*

lentiam Christi , & non solum audet corpus Christi petere , sed & sepelire. Homil. 86. in Matth.

Etiam necessarium est Ecclesiasticis maximè iis qui curam habent animarum, solidum continuumque nutrimentum, ne deficiant laboribus, molestiis ac fastidiis, quæ curæ Pastorali semper sunt annexa, eamque indissolubiliter comitantur, debent se inquâ benefacere, prout facere assolent operarii manuales qui cibis solidis ac substantiosis vescuntur, ad oneribus laboribusque ferendis pares existant; ast, unde melius, unde efficacius illi reficientur, quam ex mensa Eucharistica, quam ex frequenti accessu Sacramenti Altaris? Quo (dicit S. Laurentius Justinianus *Serm. de Euch.* *ferventior in dilectione, fortior in labore, promptior in opere,* is scilicet, qui dignè illo vescitur. Plenissimè hæc confirmantur à venerabili, ac pio Thoma à Kempis, hisce verbis: *In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa,* & post plura; *Tanta aliquando hæc est gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis , non tantum mens, sed & debile corpus , vires sibi præstitas sentiat ampliores.* L. 4. c. 1. n. 12.

Prudentia, sine qua, juxta doctrinam Doctoris Angelici, non potest dari virtus, insig-

recipit augmentũ ex pane hoc Angelico, cujus plenam fidem facit S. Laurentius Justinianus superius citatus. Verùm, si virtus illa necessaria sit omnibus ac singulis, præ cunctis tamen illa indigent Sacerdotes, ut tanquam prudentes fidelesque œconomi gratias, donaque cœlestia, rite valeant distribuere, ad quod officiũ sumus deputati: *Divinorum bonorum œconomos*, vocat nos S. Ignatius Martyr: *Ep. ad Polyc.* Effectus autem Eucharistiæ est, reddere hominem cautum, modestum, ac circumspectum: Hinc dicit S. Bonaventura: *per hoc fit homo sagacior ad cautelam.* Con. Th. ver. l. 6. c 15.

Tandem, perseverantia in bono, fructus pariter est frequentis cõmunionis, ac pro illa obtinenda, sæpius in sacratissimo Missæ sacrificio Deum exoramus. Ex hisce præmissis, *Calix meus inebrians, quam præclarus est*, *Psal. 22. v. 15.* quam deduxit consequentiam Psaltes Regius? *Et misericordia tua subsequetur me, omnibus diebus vitæ meæ, & ut inhabitem in domo Domini, in longitudinem dierum*: Non poterat majore claritate Albertus Magnus *T. 21. de Euch. dist. 1. cap 4.* istam elucidare veritatem, quam, dum reflectens sese ad ista S. Pauli verba, *optimum est gratiâ stabilire cor*, ita scribit: *Gratia cor stabilit, & confortat, ad hoc quod in bono divino permaneat, hoc autem specialiter*

hac

hæc gratia facit, sicut ait Psalmista. Panis hominis confirmat. Qui ergo de salute est sollicitus, optatque firmiter persistere bonis propositis, sæpius vescatur comedat panem vitæ.

Caput Septimum.

Ritus, cæremoniæ, suppellectilia, vestes, cræ, quibus in celebrando utimur omnia mysterius redundant.

SAncta Ecclesia, quæ in cunctis suis ordinationibus semper est mysteriis gravida, ta Ritibus, vestibus, ac cæremoniis sacris, quibus missam celebrat, recluſos habet sensus profundissimos, ac significata valde moralia, ut iis Sacerdotes recognoscant, quã sit sublimis quã venerabile ac tremendum sacrificiũ quod eorũ manibus perficitur; & quia depravata humana natura, difficulter sese erigit cognoscendas res divinas, hinc sanct. Eccles tantos instituit ritus, tã diversas cæremonias tamque pias ac devotas, ut illam rapiat ad rum cœlestium contemplationem: *ut mo fidelium per hæc visibilia Religionis, & pia signa, ad rerũ altissimarum, quæ in hoc sacr*

latent, contemplationem excitarentur: ita illius interpretatur mentem S. Tridentinum Concilium Sess. 22. cap. 5. Quidquid pro divino illo Holocausto ordinatũ est spirat, Religionem, excitat sanctitatem, sensibilemque commonet devotionem quidquid circa illud agitur, ut illa in sacris ministris plane deberet effluere ac abundare. *Omnia quæ circa Sacramentum hoc sunt, debent esse sacra, & sacrata, ut Ecclesia, calix Altare, corporale, & ornamenta,* scribit Dionysius Carthusianus de vit. cur. a. 6.

Altare consecratur diversis, longis, pleniſq; mysteriis ac cæremoniis, ungitur sacro Chrismate, & in medio collocatur lapis benedictus sub quo reconduntur sanctorum Martyrum Reliquiæ, ut ex sacratis illis absconditisq; cineribus, flamma pieratis exurgens, celebrantem accendat sacerdotem: operitur deinde diversis pannis lineis mundissimis, ac denotandũ, quod quidquid in summo hoc ac admirabili sacrificio servit usui, illibatã quandam spirare debeat munditiem: omnia altaris ornamenta, prout & ipsius sacerdotis, altissimis tecta sunt, mysteriis, ita ut jure meritissimo de sacra Missa dici possit, in ea esse, *plura Sacramẽta, quã apices.* Luminaria quæ accẽduntur denotãt, (prout vult Durandus *Dur. Ra Div. off. L. 1 C. 1. n 40.*) Christũ Dominũ nostrum, qui seipsũ appella-

vit lumen mundi; vel etiam per illa designatur Apostoli & Doctores, juxta ejusdem explicationem : *Luminaria significant Apostolos & cæteros Doctores, quorum doctrina regit Ecclesia, ut sole luna.* Estq; , quod circa recordentur Altaris ministri, illos doctrina exemplo lucere debere in Ecclesia, ut illustrentur, ac illuminentur sæculares; dicit S. Joannes Chrysostomus: *Lib. 6. de Sac. Accedentem igitur ad altare Sacerdotem ... nis instar universum orbem lustrantis, ... splendescentem habere oportet.*

Jam verò, quid dicemus de vestibus quibus induitur celebraturus Sacerdos ... mam curam demonstravit Altissimus, ... scribendis in veteri lege indumentis, ... Sacerdotibus, ac Pontificibus. Per quadraginta dies instruxit Deus Moysen circa ... bene observat idem Durandus, *L. 3. c. 1.* ... que illius rationem Oleaster : *in cap. 28. Non vult Deus videre Sacerdotes suos in vestimentis propriis, sed sanctis indutos.* Non voluit sapientia æterna illas confici aut preparari ab artificibus ignaris, aut minus peritis, ab expertissimis, suoque spiritui accommodatis, ac ab eodem instructis : *Loqueris cunctis sapientibus corde* (inquit legislator Hebræorum) *quos replevi spiritu prudentiæ, ut faciant vestes ...*

tura, color, opusque Phrygium, confici non debebat juxta capritiũ artificis, sed totum conformiter delineationi, factæ ab æterno Pontifice: *In habitu sacerdotali nihil esse, quod vacet à ratiõe, apud veteres quoq; constitit. sicut B. Hieronymus, scribens ad Fabiolam, testis est*, sunt verba Ruperti Abbatis: *Lib. 1. de div. off. c. 18.* Si ergo habitus illi, destinati ad mactandos tauros, jugulandas oves, aliaque excorianda animalia, tam pleni erant mysteriis; *apud nos ergo* (stringit sane hæc consequentia) *quantò Sacerdotium Christi, veteri sacerdotio dignius est, tanto in habitu sacerdotali causas habere probatur digniores.*

Et ideo advertendum est, omnia exteriora ornamenta à Deo præscripta, ac ordinata, Tribui sacerdotali, erant directa ad exteriorem compositionem; hincq; acutè quærit S. Bernardus *L 3 de Conf. c. 5. Num de vestibus cura est Deo, & non magis de moribus? ut hæc forma vestium morum indicium sit:* & post hunc alter S. Thomas de Villa nova scripsit: *Conc. 3. de 15. Augusti. Nunquam profecto Deus tam sollicite, & exactè omnem sacerdotis ornatum describeret, nisi magna & egregia in eo Sacramenta latèrent*: Porro mysteria illa, in iis recluſa, elegantèr, graphicèq; pandit venerabilis Beda, cujus authoritate utitur Glossa; *Cuncta sunt*

de auro, pretiosisq; coloribus, quia nihil vile, sordidũ in sacerdotis ore vel opere debet appa-re, sed cuncta quæ agit, loquitur, cogitat, c hominibus præclara, & interni arbitrii con-ctui, oportet esse gloriosa. Alioquin sane pa juvaret in Altari comparere habitu com ornato, ac præcellente, si illi interior, ma ac elegãtior nõ corresponderet pulchrit eximiaq; forma, imo vero, major in de orq; oriretur deformitas, iniquitasq; de bilior: *Attendat studiosè Sacerdos, ut signi significato non quærat, id est vestem sine v non portet, ne fortè similis sit sepulchro, fori albato, intus verò omni spurcitiâ plen quis enim Sacerdos indumentis ornatur, & bo-nestis moribus non induitur, quanto venerabi-lior apparet hominibus, tantò redditur in gnior apud Deum:* Hæc pro eruditione no scribit citatus Durandus, Prælatus prof zelosissimus. *ibid. l. 3. c. 1. n. 5.*

Itaque cum Missa, prout sæpius dictum sit vivarepræsentatio mortis Christi Salv ris, quam pro nobis in Golgathæo mo stinuit, hinc non immerito, ast cum m pondere rationis ordinavit Ecclesia, ut S cerdos celebraturus etiam in vestibus, ac dumentis eundem repræsentaret Chri seipsum primitus offerentem in altari cr

quapropter non abs re erit, extrave propositum, brevem hic adjungere reflexionem, quæ super illa indumenta potest formari.

Amictus primum est, quo caput cooperimus, denotatque velum istud quo insolentes, effrontesque milites velaverunt sacram redemptoris faciē, ipsū percutientes, alapasq; infligentes, ac crudeli sarcasmo ipsi dicentes, *prophetiza, quis est, qui te percussit*; nobis pro morali doctrina, & potiori cum ratione fors insinuare volentes, ut celebraturi oculos velatos habeamus, id est omni extraneo objecto, quod distractiones causare posset, atque ita majori cum attentione tremenda illa mysteria pertractare possimus.

Alba Symbolum est vestis candidæ, qua Christus instar stulti illusus fuit, ac spretus ab Herode; nec desunt alia mysteria à sacris Doctoribus notata, quorum aliqua hic referimus. Rupertus Abbas *ibid. cap.* 20. affirmat vestem illam albam denotare formam: ac normam vitæ sacerdotalis, id est quod illa à capite, ad calcem debeat esse candida, ac illibata: *Novam vitam sacerdotis designat, quam docuit, & in Baptismo dedit*: Hæcque pia moralitas confirmatur ab Hugone Cardinale, *in cap.* 2. *Apoc.* hisce verbis: *Usque ad pedes descendens, significat candorem vitæ innocentis, quæ à*

Sacerdote debet incipere , *ſicut alba induit*
prius à parte capitis. Durandus, ritus ac ce-
monias ſacras explicans , ex quo labore ſu-
mam præ omnibus adeptus eſt laudem, i-
Alba loquitur: *ibid. Ob ſpeciẽ candoris mu-*
tiam demonſtrat; quia uſque ad talos deſc-
perſeverantiam deſignat : Candor ille e-
tat nos ſtimulatq; ad puritatem , qui app-
lineus eſt , non autem alterius alicujus m-
riæ pretioſæ, nam ſicut ille telæ lineæ non a-
venit niſi per ablutiões, macerationes, bu-
ctationes, & exſiccationes, ex quibus vi-
ter quaſi accipit id , quod à natura non h-
bat, ita quoque indiget miniſter ſacri Al-
jugibus lachrymis , ſtrictis jejuniis, a-
corporis afflictionibus, ac macerationibus a-
comparandam puritatem adeo ſibi nec-
riam.

Cingulum repræſentat, aut prima il-
cula quibus ab infidis trucibuſque Jud-
nocentiſſimus agnus Chriſtus in horto G-
ſemani, dum caperetur, fuit vinctus, a-
quibus poſtea ligatus fuit, vel etiam pot-
ci ſignificare crudelia illa lora craſſa, ac-
tes funes & flagella, quibus atrociſſimè a-
lato juſſus fuit dilaniari. Quoad myſte-
ſubjungit idem Durandus: *cap. 4.* *Alba c-*
gulo ſtringitur , *ut omnis voluptas carnalis*
ſtr-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſtricta intelligatur; & in capite ſubſequente aliam adjungit moralem inſtructionem: *ut cauſtus ſacerdotis per Albam ſignificata, nullis incentivorum ſtimulis diſſoluatur*; *cingulum namque continentiam ſignificat, unde, ſint lumbi veſtri præcincti.* Petrus Bleſenſis, inſignis Cleri Reformationis zelator in ſermone 40. dum varia proponit quæſita, utiliſſimas pro noſtra eruditione ſubnectit reſponſiones: *Quis tot vinculis alligatur, quot ſacerdos, cum induitur miniſtraturus?* *Primo amictu circumducto fauces ligat, deinde circumductis ſub aſcellis pectus ſtringit; tertio renes arctat ſubcinctorio, ac ſi dicatur ei: ſtringe fauces, hoc eſt, cuſtodiam pone ori tuo, ſtringe pectus, id eſt, cogitationes malas, ſi aſcendant in corde tuo; ſtringe renes, id eſt, crucifige carnem tuam, cum vitiis, & concupiſcentiis.* Obſervat Durandus, quod, quantum ad noſtram devenit notitiam, ſacerdotes legis Moſaicæ uſi non fuerint tot diverſis cingulis, cujus hanc aſſignat diverſitatem: *Quia tempore ſacrificii abſtinere debebant*, quia ſcilicet tunc tantum ab actu conjugali ſeſe illo die ac nocte continere debebant, quando oblaturi erant ſacrificium, ille autem nobis ſemper interdictus eſt: *Hodie additur cingulum, quia moderni mi-*

nistri jugem habere debent continentiam, & il non solum cingi, sed etiam subcingi debent. deo autem duplex est subcinctorium, ut duc castitas denotetur, videlicet mentis, quæ per gulum, & corporis, quæ per subcingulum sig catur.

Manipulus, qui brachio sinistro imp tur, juxta Durandi mentem, significat mina illa, quibus in carcere benedictæ S toris manus fuere constrictæ, specia tunc cum columnæ alligatus fuit, ac mèque flagellatus; vel etiam denotat cula illa quibus ligatus fuit diutius, & positus sannis ac ludibriis insolentium litum. Plura alia, ad nostram instructi nem spectantia mysteria à Patribus sugg runtur, ac revelantur. Idem ille Durand affirmat, quod manipulus *significet futu rum bonorum retributionem*, utiturque hac assertione verbis Psalmistæ: *veniens tem venient cum exultatione portantes m pulos suos*: ponitur autem in brachio si stro, *ad notandum, quod stricti debe esse ad terrena, sed ad cœlestia expediti*, ha pertus Abbas *cap. 33. ibid.* suum aperit sen mentum verbis sequentibus: *Innuit u bis, quod si timentes securim judicii aspe quoniam ad radicem arboris posita est,*

omnis arbor quæ non facit fructum excidatur, & in ignem mittatur, pœnitentiam ſuſcipiamus, & manipulos juſtitiæ reportemus, juxta illud, euntes ibant & flebant, mittentes ſemina ſua, venientes autem &c. Alcuinus Caroli Magni meritiſſimus præceptor ſcribit: *de divin. offic. Mappula quæ in ſiniſtra parte geſtatur, qua pituitam oculorum & narium detergimus, præſentem vitam deſignat*: Vita præſens *vallis lachrymarum* denominatur, & quia in illa degere, viveque debemus, ſemper elevandi ſunt oculi, ne fallacibus ſuis deliciis, ac apparentibus gaudiis noſtri capiantur, ac ineſcentur affectus; dum jam ergo invicem amplectimur, crucemque deoſculamur, illam ipſam cordibus noſtris tenaciter, fixèque debemus imprimere. Addo huic unam aliam rationem magis litteralem: veteres illi noſtri Sacerdotes, pleni erant fervore, ac ſpiritu devotionis, ita ut celebrantes tremenda illa Miſſarum myſteria, toti quaſi præ lachrymis liqueſcerent, ſæpiuſque eaſdem opus eſſet abſtergere, & ideo nos adhuc oramus, ore potius, quam cordis affectu: *Merear Domine portare manipulum fletus* &c.

Stola, quâ collum circumdatur, tertium

vinculum seu funem repræsentat Salvatoris cervici injectam, dum crucem suam super humeros tollere debuit, eductusque fuit ut crucifigeretur: Hujusmodi autem ex illo moralem deducit eruditionem Durandus *ibid. c. 15. Secundum quod capiti, scilicet Christo, convenit stola, quæ supra amictum collo sacerdotis incumbit, obedientiam, & servitutem significat, quam Dominus omnium, propter salutem servorum subiit, factus obediens usque ad mortem.* Toties, quoties collo nostro stolam imponimus, exactam legis Divinæ observantiam, ad quam nos præ reliquis aliis obstricti sumus, debemus apprehendere, ac summo cum fervore, animique generositudine deosculari jugum illud inde figuratum, id est, læta fronte acceptare contracta incommoda, quæ indies nostris in functionibus nobis occurrunt: *Dur. c. 7. Super collum sibi imponit, ut jugum Domini se suscepisse demonstret, quam cum osculo sibi imponit & deponit, ad notandum assensum, & desiderium, quo se subjicit huic jugo. A collo per anteriora descendens dextrum & sinistrum latus ornat, quia per arma justitiæ à dextris & à sinistris, id est in prosperis & in adversis, sacerdos debet esse munitus, quatenus non frangatur adversis, nec prosperis elevetur.*

Tandem

Tandem Planeta seu casula, laceram ac propudiosam denotat purpuram, à Pilati militibus, Christo tanquam ficto, ac ementito Regi in opprobrium ac Ludibrium impositam, prout opinatur Durandus: *ibid. c.7.* Alii volunt per illam designari tunicam inconsutilem, qua antequam crucifigeretur exutus, ac spoliatus fuit. Certum est, symbolum illam esse vestis nuptialis, qua adornatus debet esse sacerdos, priusquam ad sacrum accedat altare: *Sine hac Sacerdos nunquam officium suum, debet exercere, quia semper decet eum in vinculo charitatis permanere*; non enim juxta doctrinam S. Laurentii Justiniani, dignior, nobiliorque vestis animæ Christianæ dari, aut aptari potest, charitate: *Charitas adornat, quia Regale est vestimentum, est enim conveniens vestimentum sponsæ CHRISTI Regis.*

Si ergo tam variis, tot reconditis mysteriis pleni apparatus, ex sancti Spiritus instinctu speciali adinventi sint ab Ecclesia pro incruenti illius sacrificii celebratione, quis summam sui ministerii non concipiet æstimationem, sese que adactum quodamodo reperiet, ad convenientes tanto ministerio consequendas virtutes, dignusque efficiatur, qui tantum offerat sacrificium? Qui pleniorem

rem suæ devotionis desiderat satisfactionem, adeat R. P. Alphonsum Rodriquez P. 2. Tra[ct.] 8. cap. 15. & Durandum in suo Rationali Di[vi]norum officiorum, reperietq; ne minimã[m] Missa ceræmoniam ac ritum carere sing[u]laribus mysteriis, poteritque ex iis moveri, [ut] summa cum veneratione, pietate, ac attent[io]ne summè tremenda illa semper pertracter, [et] nimoque (dum ad illa sese accingit) pio, [et] pacato revolvat.

Caput Octavum.

Variæ admirandæ, ac miraculosæ operationes, quas in stupendo Sacramento hoc, ac Sacrificio, quod offerimus, demonstrat Deus, expenduntur.

INter reliquas veteris testamenti figur[as] hujus nostri sacrificii expressivas, juxta Doctorem Angelicum, *in seq. Cor. Chr.* nulla [est] præstantior, quam holocaustum illud, quo de unigenito suo Isaac, parabat offerre Patriarcha Abraham: *In figuris præsignatur dum Isaac immolatur*: singulari observatione digni sunt tres illi dies noctesque, quæ præcesserunt, ex Dei ordinatione sacrificii illius consummationem, quodque tertio die

oc[cu]

oculos elevans, *vidit locum procul dixitque ad pueros suos, exspectate hic cum asino*: Gen. 22. v. 5. videtur mihi sane, nisi errem, per hoc insinuari nobis, quod priusquam ad sacrum accedamus altare, præmittere debeamus seriam tanti mysterii meditationem, sequestrata à nobis tantisper, & sensuum aliarumq; partem inferiorem, id est corporalia, ac temporalia, concernentium rerum cogitatione, ac cura, ut eo expeditius mentem nostram, ac considerationem inferre possemus valori illi infinito, pretioque tam inæstimabili tanti Sacrificii, ejusdemque digni ac capaces reddamur ministri: juvabunt hunc in finem subjectæ hæ reflexiones.

Qualis sit, quæ à nobis offertur hostia, patet ex discursu Evangelii ultimi, à S. Joanne Evangelista descripti, in quo demonstrat, esse verbum æternum, increatum, creatorem, ac Redemptorem mundi, amore nostri incarnatum, ut habitaret nobiscum, imo intra nos, proindeque concludit: *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis* &c. In illo Sacramento, uti observat S. Bonaventura, *To. 7. de instit. novit. p.* 1. *c.* 11. quasi cõtinuo pro nostro cõmodo ac emolumẽto, renovatur ejus incarnatio: *Non minus videtur Deus*

facere in hoc, quod quotidie dignatur descendere de cœlo, super altare, quam cum de cœlo descendens, naturam humani generis assumpsit factus homo; & ideo hoc est memoriale totius dilectionis suæ, & quasi compendium quoddam omnium beneficiorum suorum: Ideoque summa illa Majestas nostræ sese accommodavit imbecillitati, quæ dum immensam ipsius non poterat sustinere lucem, modum adhibuit adeo subtilem, ingeniosum adeo, sic occultando sub velo accidentalium specierum, ut in illius consideratione totus haereat raptus ac suspensus S. Petrus Damianus, *Serm. de nativ.* reflectens se sub tam exigua obtecta, tam stricto in spatio, tam angusta circumferentia contineri verbi increati incomprehensibilem immensitatem, unde dicebat: *Quis non obstupescat, quod is, qui cœlis immensitate non capitur in angusto præsepio reclinatur*? Quanto ergo mirabilius est, videre ipsum quasi compressum sub panis indivisibili quodammodo atomo, ac sub minima vini stilla? Optimè dicit Guerricus Abbas meritissimus S. Bernardi discipulus: *Serm. de nativ. Exinanitus nos replesti, omnem tuam plenitudinem divinitatis, in hominem transfudisti*, rectè enim dici potest exinanitus, imo quasi ad nihilum redactus, dum sese sub

minutissima panis mica abscondit, ac subtilissimis accidentium speciebus sese tegit, quasi in sacramento isto exhaustis cunctis immensitatis suæ thesauris, ad pauperiem ac egestatem plane foret redactus. Sed ut melius percipiamus, quam sit sublime, ac admirabile illud mysterium, revolvamus nonnihil miracula stupenda, in hoc tremendo, summèque venerando sacramento ac mysterio recluſa.

Ores mirabilis! Exclamat S. Thomas Aquinas, quia totum hoc mysterium, plenum est miraculis: *Mirabile est* (ita S. Bernardinus Senensis *Tr. 2. Serm. 54. ar. 2. c. 3.*) *quod in tam brevi momento, sicut dum proferuntur consecrationis verba, possit transire Christus de cœlo Empyreo ad altare, quod inæstimabiliter ab eo distat?* Et tamen linceo fidei oculo, ad verborum consecrationis prolationem, mirto descensu videmus venire in manus nostras, sacrosanctum Salvatoris corpus.

Ores mirabilis! Quanta sit altitudo, quanta Majestas Dei, imperceptibile est omni humano Angelicoque intellectui; *cœlum & terram ego impleo*, dicit de semetipso, & ideo in eadem sua manet admiratione S. Bernardinus, *ibid. cap. 2. Mirabile est, quod corpus Christi tam magnum, possit in tam parva hostia con-*

contineri, cum imaginatio nostra minime [illegible] *telligere possit, majus intra minus totaliter contineri!* Atque ex hoc ipso rectè [illegible] mum deducit miraculum doctissimus Salme- ron; T. 2. Tr. 11. *cap.* 16. *Quod locatum mag- sit loco, & in tam parva hostia Christus tot contineatur, inde quod occupationem corpo- Christi miraculo suspendit, neque ibi exi- per modum naturalis quantitatis, sed mo- quodam substantiali, sacramentaliqueetc.* hoc, ab Alberto Magno, *Serm.* 12. *de c. Christi.* Inter reliqua infinita, in sacra Euch- ristia contenta miracula, facile primum nu- meratur. Adferri possent de hoc ipso innu- mera sanctorum Patrum effata, sed quia fide illa credere tenemur, iis supersedeo.

O res mirabilis! Corpus illud, quod nos sumimus ac manducamus, residere ad dex- tram Patris, atque illud idem esse, quod pro nobis in trunco Crucis fuit extensum, qua verbis clarissimis asserit S. Bonaventura: *Comp. Theol. verit. lib.* 6. *cap.* 14. *Est ibi corp. Christi in tanta quantitate, sicut fuit in cru- & sicut jam est in cœlo.* Quale ergo hoc, quo- tumque miraculum, totum sacrosanctum corpus istud esse totum in cœlo, totumque in nostris manibus? Ut merito proinde ad- rat S. Augustinus; *uno, eodemque mome-*

idem Deus, qui præsidet in cœlo, in manibus vestris est in sacrificio; cœlum miratur, horrescit infernus. Hisce omnino sunt similia, quæ asserit S. Anselmus: *de sacr. alt. O. 1 Uno momento à solis ortu, usque ad occasum, ab Aquilone ad Austrum præsto sit omnibus.*

O res mirabilis! Si pensare velimus, quomodo in illo tanto Sacramento degat verbum incarnatum, id in quodam suo sermone apertissimè, clarissimeque explicabit S. Thomas à Villanova: *Conc. 1. de Corp. Chr. Panis corruptibilis substantia, in glorioſam, & incorruptibilem Christi carnem subito, nulla in Christi corpore facta mutatione, solo sacerdotis sermone convertitur; & cum nihil postmodum de panis substantia romaneat panem in consecratione annihilari, pia fidei institutio non concedit, sed converti, ita ut ex illo pane corpus CHRISTI fiat, & verè sit sub panis speciebus.* Stupendum hoc, continuumque miraculum est, quod species & accidentia panis, contra omnem naturæ ordinem ac stylum, absque ulla maneant subjecti sustentatione ac inhærentia, ab infinitâ solum illâ manutenta, ac sustentata potentia, quæ universi mundi machinam firmat fundatque super nihilum. Adjungitur huic unum aliud miraculum,

culum, præcedenti haud inferius, quod nimirum species illæ sacramentales corpus nostrum etiam nutriant: *Sacrificia immolamus* (uti in oratione quadam secreta recitamus Fer. 4. Pasch.) *quibus Ecclesia tua mirabiliter pascitur, & nutritur.* Candor Hostiæ, sapor, odor, figura corporaliter nutriunt: *Ibi accidentia modum habent substantiæ* (inquit S. Thomas de Villa nova *ibid.*) *quæ per se sunt, & per se moventur, per se vero edentis carnem nutriunt.* Idque summa cum evidentia demonstratur in plurimis sanctis, qui solo hoc divinissimo pasti cibo, integras absque ullo altero alimento traduxerunt septimanas, satiati ac nutriti illo solo Eucharistico epulo.

O res mirabilis! Accedit huic id, quod scribit Albertus Magnus, *T. 21. de Euchr. dist.* 3. *Tr.* 3, *cap* 3. de hoc loquens sacramento, esse epilogum, ac compendium omnium mirabilium: *Hoc omnibus mirabilibus est mirabilius, quod se nobis donat, & in se consistens permanet, quod sumitur in cibum, & integer perseverat, quod perseverat in nobis in omni sufficientiâ corporis, & animæ, & vitæ, & mortis, & gratiæ, & gloriæ, & nihilominus est donator, & donum omnium illorum*: Optimè sane, ac fundatissimè hæc dicta sunt conveniuntque

cu

cum iis, quæ longè ante scripserat S. Bernardus: *Serm. in cœna Domini. Munerans, & munus, cibus, & cibans, convivia, & convivium, offerens, & oblatio.*

Ores mirabilis! Sanctus Basilius versum illum Psalmi, 10. *n.* 4. *Memoriam fecit mirabiliũ suorũ, misericors, & miserator Dominus, escam dedit timentibus se*, optimè justissimèque ita legit: *Continuationem fecit mirabilium suorum* &c. Siquidem alia quæ facta sunt miracula, unica solum vice patrata sunt, jamque cessarunt ac evanuerunt, ast hoc cum sit omnium miraculorum compendium, uti supra dictum est, non transit, sed permanet, atque ita institutum est, ut indeficienter per cuncta subsecutura sæcula nobis exhibeatur, semperque apud nos maneat: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi: Memoriam fecit, non deficit sine intermissione mirabilia patrando.* Non possent ergo merito Sacerdotes, qui tanti miraculi instrumenta sunt, appellari Thaumaturgi?

O res mirabilis! Verè stupenda est Divinæ beneficentiæ dignatio, si sublimitatem consideremus, ad quam per ministerium Eucharistiæ, tantique sacrificii sumus exaltati! Audite, non absque stupore, S. Vincentium

centium Ferrerium : *Serm. 1 in fest. Corp. Chr. Sacerdos existens in terra, habet potestatem ut aperiat cœlos, & faciat descendere filium Virginis Mariæ in altari in manibus suis.* Quod ad verbum sancti Eliæ prophetæ relatum sit cœlum, copiosaque descendere pluvia, grande fuit prodigium, gratiaque specialis illi concessa, verum ad nostrum placitumidipsum aperire, facereque descendere ad manus nostras, unigenitum Altissimi filium, prærogativa est solis competens Sacerdotibus, illo altero privilegio, incomparabiliter excellentior. Nonne donum ac munus inauditum est, quod absque nostra cooperatione perfici nequeat hoc Sacramentum? *Quod datum non est Angelis*, inquit S. Augustinus, *concessum est hominibus, Sacramentum ineffabile conficit. Qui creavit me sine me, creatur mediante me:* Resque notandum est, non esse inusitatum improprium in hac materia, verbum *Creare*, siquidem sæpius à Sanctis Patribus usitatum: S. Bernardinus inquit: *Potestas Sacerdotis, est sicut potestas Divinarum personarum quia in panis transsubstantiatione, tanta requiritur virtus, quanta in mundi creatione*, id est, quod sicut in prima creatione per solam DEI vocem esse naturale obtinuit,

cunctis creaturis, ita in creatione secunda articulata paucorum verborum pronuntiatione, prodigiosè transubstantietur panis in verum Christi Redemptoris corpus, possumusque nos hoc modo dici quasi Creatoris nostri creatores, ac erga ipsum habere veluti quandam paternitatis relationem. Sanctus Lucas dum de infantia Salvatoris loquitur, dicit: *Et erat subditus illis*, id est Virgini Deiparæ, ac putatitio parenti S. Josepho. Stupet ad hæc S. Bernardus, *Hom. super missus est.* & præ admiratione exclamat: *Quis? Quibus? Deus hominibus, Deus inquam cui Angeli subditi sunt, cui Principatus, & Potestates obediunt*, & tamen familiaria ac communia penes nos hæc prodigia, *Obediente Deo*, tota die, *voci hominis*, descendendo ad manus ipsius, seleque quasi incarcerando sub illis accidentibus, toties, quoties illi vili vermi placuerit.

Ores mirabilis. Tandem ad tam stupenda attonitæ hærent Hierarchiæ Angelicæ, turmatim q; è paradiso descendunt, ut videãt, quomodo terræ, aut limi pugillus, qualis nos sumus, ita supra illorũ conditionem elevatus sit, qui tamẽ palatii cœlestis intimi aulici sunt: *In ipsa oblationis hora, quantum fas est credere, aperiuntur cœli, mirantur Angeli, sancti lau-*

laudant, exultant justi, captivi visitantur compediti solvuntur, infernus luget, ma... beata exultat Ecclesia, ita S. Laurentius Ju... stinianus, *Serm. de Corp. Christi*, & diu ante ip... S. Joannes Chrysostomus *lib. de sacerd. cap.* ... hisce paria scripsit: *Per id tempus Ang... sacerdoti assident, locus altari vicinus, ut ... lius honorem, cui immolatur, Angelorum ch... ris plenus est:* Hoc ipsum videre dignus fu... S. Nilus, prout registratur in Annalib... Ecclesiasticis, *Baron. an. 407. n. 16.* & in Di... alogis sancti Gregorii Papæ *lib. 4. cap. 36.* ... gitur: *Quis dubium habere potest in illa im... molationis hora, cœlos aperiri ad Sacerdotis vo... cem, in illo* JESU CHRISTI *mysterio, Angelorum choros adesse, summa simul ... ciari, terrena cœlestibus jungi, unumque ex ... visibilibus & invisibilibus fieri?* Quis ergo, ... reflectens se ad tam stupenda, ac extraordi... naria mirabilia, altissimum non formid... conceptum de tanto Sacrificio, simulque se ... videbit obligatum ad vitam ducendam ... irreprehensibilem, ut dignus ... sit illius minister?

(o)

Cap...

Caput Nonum.

De puritate, & Sanctitate requisita in ministris tanti Sacrificii.

SIngulari digna est consideratione, doctrina aliqua ab Hugone à S. Victore, cunctis quidem tradita fidelibus, sed præcipue nobis sacerdotibus: *Hostia sacra divinissima vocatur, quoniam divinos facit, & participes Divinitatis*, simulque etiam illos specificat, qui tam illustri digni sint prærogativa, id est; *eos qui se digne participant.* Hinc est, quod in primis Ecclesiæ sæculis, dum pietas ferveret sacerdotum, omni semper industria studuerint, exquisitâ munditiâ ad altare accedere, ut sese dignos probarent tanti sacrificii ministros, quod vivis coloribus delineatum legimus à S. Dionysio Areopagita, in sua Ecclesiastica Hierarchia *cap.* 13. hisce verbis: *Ideo hisce demum tam augusta patere mysteria qui ad divini, ac Deifici habitus immobilitatem, vimque actuosam pervenere, qui soli Deo unicè adhæreant, quique omnino irreprehensibiles sint, atque immaculati.* Idem omnino incruentum sacrificium nos offeri-

mus,

mus, quod Sacerdotes illius sæculi offere-
bant, sed, an eadem cura ac diligentia pu-
ritatis, ac sanctitatis, qua illi? Et tamen, cu-
tractu temporis debuisset in nobis crev-
Spiritus, fervor, ac devotio, videmus i-
notabiliter defecisse, nosque, non exigua no-
stra cum confusione, multo esse imperfectio-
res Spiritu, ac inferiores pietate ac perfectio-
ne, veteribus illis primæ Ecclesiæ sacerdo-
bus.

Quærunt sacri Interpretes, qua de ca-
voluerit Salvator in cœnaculo Sion, & insti-
tuere illud Sacramentum, & communica-
eodem Sanctos Apostolos suos? *Non quod*
egeret, inquit S. Antoninus, Tom. 1. c. 6. n. 2.
vel ut novum effectum ex eo susciperet, sed ut
exemplũ illud nobis accipiendi præberet, quod
idem est ac si diceret, Christum per hoc no-
docere ac erudire voluisse, quomodo me-
dere debeamus, nosq; præparare, ad sum-
dum illum panem vitæ, in se omnem pe-
fectionem continentem, nimirum omni-
diligentia, summo cum conatu pietatis
devotionis, conatum enim semper requi-
mentis ascensus, in quo cœnaculum i-
fuit stratum. Ingeniosam proponit qu-
stionem Doctor Angelicus, Opusc. 48.
solis permissum sit, ac reservatum sacer-

bus, communicare sub utraque specie? Datq; hanc moralissimam resolutionem: *Ad habendum vas congruum hujus sanguinis contentivum, sicut vivum specialius, & diligentius præparatum, in quo servetur exigit, quam panis, sic sub specie vini, sanguis Christi, sacerdotibus solis sumendum conceditur, tanquam vasis à Domino ad hoc specialiter consecratis, & virtutum pulchritudine excellentius præordinatis*: quibus verbis S. Doctor vult insinuare, in nobis requiri multo majorem munditiem ac puritatem, quam in sœcularibus: verùm dum prosequitur idem sanctus eandem metaphoram, nova reflexione aliud insigne dogma producit: *Est vas vinarium multis circulis circumligatum, significans sacerdotum vitam, virtutibus custoditam, ad CHRISTI sanguinem suscipiendum aptam*; vult dicere, quod, ut reddatur vas capax ad recipiendum liquorem vitæ, qui est sanguis Christi, debeat Sacerdos vitam ducere omnino irreprehensibilem, & aliter virtuosam, *quoniam ipse Jesus Christus, cujus sanguinem bibit, est totus sanctus, & sanctitas*, prout advertit Dionysius Carthusianus, hujus q; rationem reddunt Theologi, apud Suarez, *Tom. 3 de Sacr. Q. 83. ar. 8. Disp. 77. Sec. 1.* quia: *Oblationis dignitas ex offerentis dignitate ma-*

maximè pendet, juxta illud, respexit Dominus Abel, & ad munera ejus; principa
autem offerens hic, est Christus, dilectu
terni Patris, uti super Jordanem edixit: *
*est Filius meus dilectus, in quo mihi bene
placui*; legiturque definitum in Triden
*Sess. 22. cap. 1. Hæ quidem illa munda
est, quæ nulla indignitate, aut malitiæ
rentium inquinari potest*: Nihilominus
hoc, in dubium non revocat, quin
solum sit conveniens, verùm etiam
necessariam asserit dignitatem ac sanctita
in Sacerdote, utpote ministro ac instrumen
to illius sacrificii, certum enim
esse, majorisque meriti apud *Altissimum*
ex opere operantis, si id à probo perfectio
afferatur sacerdote, quam si à reprobo
malè vivente.

Hanc conscientiæ puritatem inten
Apostolus Paulus suo persuadere disci
sancto Timotheo Episcopo Ephesino,
verbis: *Portamus mysterium fidei in co
tia pura*; 1. Tim. 3. v. 3. quia per my
fidei, juxta meam opinionem, non
aliud intelligere quam Sacratissimam
stiam, quæ in consecratione sacri calic
antonomasiâ appellatur *Mysterium fidei*
nerabilis ille Ecclesiasticus, gloria &

Canonicorum Regularium Thomas à Kempis, hæc in suo pretioso de Imitatione Christi libello *c. 2. n. 26.* litteris consignavit: *Ita magnum novum, & jucundum tibi videri debet* (loquitur de incruento sacrificio) *cum celebras, ac si eadem die in utero Virginis Christus descendens, homo factus esset.* Quanta puritate dispositi, accinxitque se Deipara, ut in utero suo conciperet, pareret, lactaret, educaret illum, quem sciebat, quod esset, *Candor lucis æternæ, Speculum sine macula?* Attamen, semel tantum illum concepit, paucis annis enutrivit, ubi nos Sacerdotes totius vitæ nostræ decursu, paucula verba pronunciando faciamus, dicto modo, ipsum incarnari quotidie intra nostras manus, eisdem ipsum contingimus, aliis administramus, ac pro totius mundi salute æterno Patri offerimus; & tamen, defectu hujus considerationis, tamque admirabilis prærogativæ recognitionis, tam exigua cum præparatione, tam neglecta munditie, ad mysterium tam ineffabile nos obiter, & quasi ex usu, accingimus: Monet proinde B. Angela de Fulginio: *Cum magna diligentia est considerandum, & non debet anima in hac consideratione transire velociter, sed magna diligentia ibi stare, & demoretur.* Bolland. 4. Ian. c. 21.

Præcepitolim Deus Ordini Levitico, p
ut apud Isaiam legimus: *Mundamini, qui f*
tis vasa Domini: Si juxta hoc mandatum
ri ac mundi esse debeant ii, qui solum e
sa portant, in quibns materialia quæd
spectantia ad sacrificia illius temp
continebantur, quanta in nobis requi
puritas, quis splendor, quæ sanctitas,
consecrati sumus in vasa, ipsiusme
cratissimi corporis DEI nostri? *Ver*
Prophetæ est; mundamini, qui fertis
Domini: Quanto mundiores esse oportet, q
manibus, & in corpore portant Christum? Ita
per illa verba glossatur Petrus Blesensis, Ep. 12
eademque in simili sensu repetit S. Thomas
à Villa nova: *Conc. 3. de S. Aug. Quid dixi q*
fertis? Imo qui estis vasa Domini, id est
crarium Dei, in quibus manna cœleste, &
gelorum cibus quotidie infertur, atque
ditur: Qui hospitio recipere deberet p
nam quandam magni nominis, ac ste
tis, nonne omnem possibilem adhibe
dustriam, ut mundissimè, exquisitissimè
illud præpararetur? Et nos, intra nos
recipere debemus verbum æternum, c
sternuntur, auster, Purpura, & Coronæ,
gnatum omniũ hujus mundi, & essemus
impudentes, tã incurii, tam vecordes, ut

ipsũ intro mitteremus in animã aliquã sordibus inquinatã, sceleribus profanatam, totam immersã mundi hujus sæculiq; propudiis? non solum respectu nostri, verum etiam totius Christianitatis, boni cõmunis, ac publici, crescit in nobis, & summè aggravatur obligatio, ut simus digni, grati, semperque bene dispositi tanti ministerii administratores, siquidem in Missa, in qua potissimã suam vim recipiunt fidelium preces, & obsecrationes, intercessoris munere fungi debemus, ideoque dicebat S. Gregorius Magnus *l. 1. Ep. 24.* de se ipso, sed majore veritate, nos pauperes Spiritu Sacerdotes, de nobis ipsis dicere possumus: *Quanta hoc audacia est, quod apud Deũ locũ intercessoris obtineo, cui familiarẽ me esse, per vitæ meritum non agnosco. Quare est mihi aliud formidandũ gravius, cum is qui mittitur ad intercedendum, ira ad deteriora animus provocatur:* Protestatur q; apertè Nazianzenus, *Ep. 13.* quod altare nunquam ausus fuisset accedere ad sacrosanctam illam immolandam victimam: *Priusquam pedes meos cervorum ritu instructos, & præparatos ad Patrem firmassem, piosq; & Deo gratos incessus meos, ita directos habuissẽ, ut nec tantillum temporis, nec ullo modo effunderentur; prius denique, quam omnia corporis membra justitiæ arma fuissent, omnemque mortalitatem abiecissem.*

Ex munditia ac puritate, quam DEU requirebat à veteris legis sacerdotibus, gumentum validissimum, & à fortiori d ci ac formari potest, quanto ampl or, tidiorque à nobis exigatur, unde præter quæ superius libro secundo de hac ma dicta sunt, cum hæc satis inculcari nequ adjungamus etiam hæc, ac perpendam quod in constructione templi, inter alio tus ac cæremonias etiam in Exodo c. 3 mandatũ legatur, ut construeretur labrũ *cit & labrum æneũ cum basi sua de speculis lierum.* Duo hic consideranda occurr primò ipsum vas, deinde materia. Enib mat Rabbi David fuisse illud duo lavacra, in quorum uno Sacerdotes antequam sese accingerent ad suum ministerium, non so lum manus, sed etiam pedes lavabant; in lio autem mundabantur carnes, priusquam immolarentur in sacrificio: Atque in confir mationem hujus legimus in Levitico c. 8 *v.* 6. de Aaron & filiis ejus: *Statimque obtu Aaron & filiis ejus* (sunt verba Moysis) *qne lavisset eos, vestivit Pontificem &c.* supra quæ Origenes inquit: *Hom. 6. in Le vit. Lavat ergo primo Moyses Sacerdotem Domini, & cum eum laverit, & purgatum reddiderit à sordibus vitiorum, post hæ induit eum*; & tamen optimè scimus, qu

po

postquam adeo mundati ac purificati fuissent sacerdotes, postea tamen statim manus suas fœdare debuerint, in pecorum occisione, carnium que eorundem, quas offerre debebant attrectatione, ex quo, pro nostra eruditione, tale deducit documentum S. Ambrosius: *lib. 1. offic. cap. 5. Disce Sacerdos, quid sit lavare vestimenta tua, ut mundum cor celebraturus exhibeas sacramentis: si in figura tanta observantia, quanta in veritate?* Specula autem ex quibus lavacra illa erant confecta, inserviebant sacerdotibus, ut postquam se lavissent, in iis vultum suum contemplarentur, si forte in illo adhuc aliquid sordium adhæsisset. Finita quidem est, pertransiitque una cum suis ritibus ac cærimoniis lex vetus, nihilominus tamen non desunt sacerdotibus Evangelicis specula, ut maculas suas, suosque notent, ac recognoscãt defectus; sed qualia illa sunt? *Specula tua mandata sunt Dei*, inquit pius quidã interpres: *Oleast ibid.* in illa fixos semper debemus habere nostros oculos, ut videamus, notemus, ac emendemus defectus, errores, ac excessus nostros: Quapropter sancta Mater Ecclesia provida dispositione ordinavit, ut antequam ad altare sacerdos ascenderet, confessionem præmitteret, aliasque recitaret

taret preces contritionis excitativas, atq
ipſa miſſæ proſecutione non ſolū manus,
& ipſis digitorum extremitates ſumma c
vult ablui: *Lotio extremarum partium di-
torum, ſignat obſervationem minimarum c
parum*, prout illud explicat myſterium D-
onyſius Areopagita, ab alio relatus Dion-
ſio Carthuſiano, *ibid.* qui de ſuo ſubjung
*Manus non ſolum corporales, quibus Chriſti
cramenta tractabo, ſed etiam affectus cog
tiones, & opera lavabo in confeſſione.* Cert
quidem eſt mundos nos eſſe debere ab om
culpa mortali, nihilominus tamen veteran
altitudo, ac tanti myſterii reverentia exige
videtur, ut quantum humana patitur fragili-
tas, ab omni etiam veniali labe ac tranſgreſ-
ſione ſimus puri: *Probate*, (ita S. Bonaventu-
ra conſulit *de præp. ad Miſſ. c. 5.*) *ex quanta cha-
ritate, & quali fervore accedis; non ſolū mo-
lia vitanda ſunt, ſed etiam venialia per ne-
gligentiam & otium multiplicata.* Bleſenſis
pluribus in locis conatur inſtruere, ac exci
ſacerdotes, hanc illis ſuppeditat epiſtola
ſalubrem lectionem: *Lavandi ſunt omnes in
riores affectus, nam in Levitico antequā offera-
tur hoſtia, omnia ejus inteſtina lavātur.* Et ite
rum Ep. 157. *Manus mundiſſimas eſſe oporte
quæ mundiſſimā carnem, & ſanguinem Chri*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tractant. Per manus intelliguntur opera nostra, quæ conscientiæ illibatæ debent esse conjuncta, ac intentione optimâ, purissimâque comitata: *Ablutio nobis Sacerdotibus* (fuit consideratio S. Cyrilli Hierosolymitani *cath. myster.* 5.) *innuit, ut pura conscientia, mente & cogitatione, quæ sunt munus animarum nostrarum, cum timore, mansuetudine, & omni Clementia, ad sanctam mensam accedamus.*

Ad rem facit reflexio quædam super naturalem serpentis instinctum, notatum, ac relatum à S. Epiphanio: *Hær.* 51. *Serpens cum venerit ad bibendum aquam, priusquam bibat, extra fontem, vomit venenum suum, & postea bibit: Ita & nos* (sic applicat nobis) *quando altare Dei accedimus, deponamus venenum pessimum.* Subtilis est, & non parum aculeata, quædam Tertulliani consideratio, circa Gentilium sacrificulos, *cap.* 30. de quibus hæc scribit: *Miror, cum hostiæ probantur penes eos à vitiosis Sacerdotibus, cur præcordia potius victimarum, quam ipsorum sacrificantium examinantur?* quam appositè posset id applicari Sacerdotibus Christianis, qui vel minimum pietatis habet sensum, facile id apprehendet, dum plures illorum haud rectè utentes clavibus pœnitentiæ Sacramentalis, innumerabiles reddunt indignos mensæ illius Eucharisticæ, ac ipsi-

met scandalo intollerabili omnem co
scientiæ propriæ negligentes puritate
secum ad Baratra detrahunt, quos ad
lum deducere debuissent. Nolo hic p
terire quendam S. Evangelistæ Lucæ loc
cap. 22. ubi, dum incarnata æterna Sap
tia sese accingit ad instituendum sacra
mum Altaris Sacramentum, misisse leg
suos Discipulos, ad præparandum eu
finem cœnaculum, ded sse autem eis pr
dicio, quo in loco parare deberent, va
num aquæ in manibus illius, qui eis illum
set demonstraturus: *Amphoram aquæ portan*
quod mysterium aperit Tertullianus *de Ba*
cap. 15. dicens: *Paschæ celebrandæ desig aqua*
ostendit, ut qui aquâ se lavissent, sanguinem
potarent. Elementum illud, uti omnibus
notum est, planctûs Symbolum est, com
punctionis, & pœnitentiæ, unde dicebat
David; *Quis dabit capiti meo aquam?* Per
quod insinuare volebat, quod, qui ad cœ
stem illam vellet accedere mensam, prius
lachrymis conscientiam suam deberet pur
re, quod similiter etiam hisce verbis insin
S. Apostolus Paulus: *Probet autem seipsum*
homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.
Dum id fecerint Sacerdotes, erunt Deo gra
tiora illorum sacrificia, magisque in pretio

ac devotione proficient laici seu sæculares, illeque ampliores de cœlo gratiarum ac benedictionum depluet imbres, quorum obex acobstaculum sunt irreverentia, ac indevotio nostrorum sacerdotum, qui deberent esse intercessores.

Caput Decimum.

Ut dignè, ac cũ fructu accedamus ad Altare, prærequiritur optima præparatio, vivaq; tanti sacrificii, illiusq; excellentiæ consideratio.

VIdimus in superioribus, cur debitum, congruumq; fructum non referamus ex frequentibus celebrationibus, causam esse, quod tanta mysteria, ea qua par est applicatione ac attentione non consideremus, exactaq; mentis indagine perpendamus: videamusquæso, quanta ratione S. Ephræm *de Sacer.* nobis demonstret, qua intentione, quove ardore ille precatus fuerit, dum ad illud mysterium sese præpararet, eo ipso imitandi normam ac ideam proponens: *Genu posito, lachrymis, atque suspiriis oro, ut hunc sacerdotis thesaurum inspiciamus, thesaurum, inquam, his, qui dignè & sanctè custodiunt.* Et ut verum fatear, Sacrificium tam pretiosus est

thesaurus, ut pretium illius non solum v
ce explicari nequeat, sed nec mente comp
hendi, utpote in quo depositæ sunt om
gratiæ cœlestes, cunctaq; infinita Christi
rita: Merito ergo dicit Sanctus ille, qu
thesaurus sit, ast, *his, qui dignè, & sancte*
stodiunt. Non obstantibus impensis illis qu
infinitis, in sumptuosissima illa templi fab
ca, à Salomone applicatis, ac consump
nihilominus tamen Rex ille tam m
gnificus, quam profusus ac liberalis, h
norem non habuit veræ ac realis præsen
supremæ Majestatis, quam nos omni die n
stris habemus in manibus, imo & intra nos
realiter, ac corporaliter sumimus. *Grande opus est, nec enim homini præparatur habitatio, sed Deo,* dicebat David, dum summas illas templi expensas congregaret: An non ergo multo major, multo accuratior, ac exquisitior esse deberet animæ nostræ apparatus summoque studio ac industria facta præparatio, ad recipiendum ipsum Regem gloriæ. In directorio Octavii Frangipani olim Episcopi Tricarienſis modus aliquis repetitionis singularis, ad fructuosam reddendā frequentem celebrationem: *ut quotidiana, aut saltem frequenti hujus sacrificii repetitione, ac refectione, magis, magisq; in sacerdotali virtute & pie*

iate crescat, augeatur, ac virili robore ac constantia firmetur, ut sacrificia quantò crebrius facit, tanto sanctiora faciat, quod fiet (ecce modum) *si animum suum Divino spiritu quotidie innovet, & ut novus homo, novusque sacerdos, quasi primo nunc sacrificaturus, ac novo peccatorum odio, novaq; soli Deo deserviendi voluntate, alacritate, ac constantia reviviscat.* Et verò, plures ascetici Magistri punctum hoc attigerunt, ut nimirum quoties celebrandum est, id faceremus ea semper animi præparatione, qua ad primam dicendam missam nos accinximus, vel etiam quasi illa ipsa, quam jam celebrare volumus, foret ultima. Certum est (sed iis qui cum attentione sese sacrificio illi impendunt) quod cũ illud non sit nisi representatio mortis realis sacramentalis mortis Christi Salvatoris nostri, quam in monte Calvariæ pro nobis sustinuit, debeamus semper in eodem, ultimum nostrum finem, ultimum agonem mortis habere præ oculis. Regales illæ nuptiæ, de quibus scribit S. Matthæus, c. 23, *Fecit nuptias*, symbolum ac figura fuerunt hujus Sacramenti, teste S. Thoma Aquin. *ibid.* Quinã autem fuerunt illi qui nuptiis illis interfuerunt, qui sese in illis recrearunt, ac deliciati sunt? *Ite ad exitus viarum, & quoscumq; inveneritis, vocate ad nuptias*, v. 9. Albertus Magnus in quodam Dominicæ illius

Sermone, 74. in qua Evangelium illud le
tur, scribit : *Illi sunt in exitibus, qui mor
suam jugiter prospiciunt, & qui se credunt
tidie morituros; certe tales dignos se efficiu
ad Christi nuptias introire mereantur: qua
que enim mortis suæ efficaciter recordantur
dent esse continentes, patientes, & obedientes
tuntur semetipsos per veram confessionem
contritionem peccatorum maculis expiare.*
absque speciali divina ordinatione, dispo
S. Mater Ecclesia à spiritu sancto directa,
antequã ad altare ascenderet Sacerdos, pre
hasce ex Psalmo diceret : *Judica me Deus,
discerne causam meam*, ut sciremus, accedi
daremur, quod dum ad altare accedimus, di
vino tribunali appropinquemus, eidemque
nos judicandos sistamus : *Ad illud Altar
ille solus accedit, qui ad illud securus accedit
lic inveniet vitam suam, qui in isto discr
causam suam* : ita S. Augustinũs : *in Ps. 42.*

Est & alia utilis, ac fructuosa dispo
quam idem S. Doctor *Serm. ad Neoph.* pr
nit, ut nimirum vivaciter consideremus
ficium nostrum quod offerimus, qua
illud ipsum (prout revera est) quod Chr
æterno suo Patri obtulit in ara crucis, H
*accipite in pane, quod pependit in cruce, hoc
cipite de calice, quod manavit de latere Chri*

Dec

Decernitur etiam in Concilio Tridentino, Sess. 22. c. 1. illud quod hic innuit S. Augustinus: *Dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ, visibile, sicut hominum natura exigit, reliquit sacrificium, quo cruentum illud semel in cruce peragendum repræsentaretur.* Ex memoria illa Passionis Redemptoris nostri, duæ eximiæ nobis obveniunt utilitates, summique momenti commoda: Primò, frænum fortissimum, quo retrahamur ab omni mandatorum Dei transgressione: Hinc dicit Origenes: *in Ep. ad Rom. 6. Certum est, quia ubi mors Christi animæ circumfertur, non potest regnare peccatum: est enim tanta vis crucis Christi, ut si illa ante oculos ponatur, nulla concupiscentia, nulla libido, nullus furor subsistat, sed continuo ad ejus præsentiam tota ille peccati, & carnis fugetur exercitus.* Alterum, quod ex illa recordatione referimus commodum, est, quod conformiter morti ipsius nos ipsos, membraque nostra mortificemus, offeramusque eadem, cum toto homine, omnibusque viribus ac facultatibus ejusdem, in holocaustum debitæ gratitudinis, ad obsequium illius, cui hostiam illam gratissimam immolamus, monente nos ad id Apostolo, imo obsecrante: *Obsecro vos, ut exhibeatis corpora vestra, hostiam viventem, sanctam, Deo placentem*; eos Divinus Paulus

sacerdo-

Sacerdotes esse statuit (ita ad propositum n
strum scribit S. Isidorus Pelusiota *Lib. 3. Ep.*
qui non victimis & sacrificiis, sed omnibus p
tatis numeris perfunguntur, atque è corpori
suis purè ex se libant; pulcherrima enim vi
ma est, puram mentem, & puram carnem ha
re. Juxta Sancti hujus mentem ac judicium
non est gratior, acceptiorque Deo vivens
ctima, quam corporis nostri maceratio,
purum illud, castumque servemus. Senten
am hanc efficaciter confirmat Hugo à S. V
ctore, *Lib. 2. de claus. anim. c. 25.* hisce verb
Tria sunt sacrificiorum genera, unum Domi
ci corporis, alterum contriti cordis, tertium mor
tificatæ carnis: oportet ergo præcedere sacrifici
um humilitatis in mente, afflictionis in carne, ut
habeatur devotio in Dominici corporis consecra
tione. De eodem mystico nostri ipsius sacrifi
cio loquitur etiam citatus Nazianzenus, fun
dans se super præfato Apostoli dicto: *Q*
tandem modo externum illud Sacrificium, ad
magnorum mysteriorum exemplar præsidente
nimo illi offerrem, aut quomodo Sacerdotio
bitum, nomenq; subirem priusquam manu
actionibus consecrassem? Ingeniosa planeta
proposita hac nostra materia S. Cypriani con
sideratio quædam: *cap. 63. n. 11. Quomodo*
potandum vinum veniri non potest, nisi prius
trus calcetur, & prematur (idem plane p

dici de pane) *Sic nec nos sanguinem Christi possumus bibere, nisi Christus prius calcatus fuisset, & pressus, & calicem prius biberet, quem credentibus propinaret.* Ex quibus erudimur, dignam ad bibendum calicem illum præparationem esse, ut congruè tam partem rationalem nostram quam sensitivam mortificemus, *exhibentes nos hostiam viventem.* Verùm, quantus non deberet ardere ignis in illo nostro holocausto! Quantus non deberet exæstuare Dei amor, ex fervida concepus meditatione excessivæ illius charitatis, quam Christus Salvator noster nobis exhibuit in sacrificio isto admirabili, & Sacramento verè abscondito ac tremendo? Audiamus S. Joannem Damascenum, *Lib. 4. Orth. Fid. c. 14.* piissimis devotisque verbis hæc nos docentem: *Ardenti cupiditate ad eum adeamus, manibusque in crucis formam compositis, crucifixi corpus suscipiamus, atque oculis & labiis, & frontibus impositis, divini carbonis participes efficiamur, ut ignis desiderii in nobis insit, assumpta ea, quæ ex carbone oritur inflammatione, peccata nostra exurat, & pectora nostra colluat, demusque operam, ut per divini ignis perceptionem inardescamus, Dtique efficiamur.*

Gratissima quoq; aptissimaq; præparatio est, ad altare illud accedere corde pacifico, pleno charitate, unione ac concordia cũ proximo,

ximo, & ideo supplicamus Agno illi mysti
quem sacrificamus, humiliterque ab illo p
mus, ut pacẽ nobis tribuat: *Dona nobis pac*
Ille ipse Rex Pacificus, uti notat S. Cyr
Lib. 12. in Ioan. Ecclesiæ suæ formam hanc
mamque dedit, quam observari voluit
cris congregationibus: *Salutat discipu*
sitatâ illâ formâ, Pax vobis, legem velut
dam constituens Ecclesiæ filiis; quo fit, ut
ctis potissimum conventibus, & synaxibus,
ipsa mysterii initia, hoc invicem dicamus.
magno ergo exemplari illo derivatur
le inter fideles observari solitus, cujus
minit Tertullianus, quod non accederetur
orationem, aut ad sacra mysteria, nisi
sibi invicem fuissent reconciliati: *Memor*
præceptorum viam orationibus sternit ad
lum, quorum præcipuum est, ne prius
mus ad Dei altare, quam si quid discordi
offensæ cum Fratribus contraxerimus,
mus. Quid est enim ad pacem Dei
sine pace? Ad debitorum remissionem
retentione? Quomodo placabit Patrem
in fratrem? Tertul. lib. de orat. c. 12.

Refert Valerius Maximus, *Lib. 2. 11.*
fuisse Romanis, quod ad dissidentes
ciliandos soliti fuerint instituere sole
liquod convivium, illudque appellasse

stia: *ut si quæ inter necessarios querela esset orta, apud sacra mensæ, & inter hilaritatem animorum, fautoribus concordiæ adhibitis, tollerentur.* Ex quibus gravis quidam *Salm. in 38. t. 9.* deducit admirabilem divinæ Providentiæ dispositionem, quod homines omnis divinæ ignari promissionis, ultroneè, volentesque & tamen nescientes, sese disposuerint ad acceptandum illud sacrificium, quod post tot annorum defluxum curriculum, illis annuntiari debebat, & appellari Eucharistia, ut symbolicam videntes nominis correspondentiam, parem quoque ejusdem sperarent effectum, ac cum eadem pacis concordiæque cunctæ studio, ad illam sese compararent, ac conarentur accedere. Nolo sub silentio præterire id, quod quidam eruditus author *Lil. Giral. syn. Deor. 17.* attestatur, etiam apud Ethnicos convivium illud non fuisse appellatum, Charistia, sed Eucharistia, ita enim se legisse in originalibus, magisque emendatis Valerii exemplaribus. Sed quidquid sit de denominatione illa, certum est quod *apud sacra mensa* deponebant omnem rancorem, advertitq; subtiliter Beda, quod dum Salvator noster aperiret de Eucharistia, Judæi, tanquam indigni, ac incapaces cibi illius pacifici, ac escæ reconciliationis ac concordiæ, summè inter se fuerint

rint altercati, ac discordes: *Litigabant*
Judæi ad invicem dicentes, quomodo pote
nobis carnem suam dare ad manducan
Quia panem concordiæ non intelligebant, ne
mere volebant. Beda in Joan. 6.

Ut incarnata divina sapientia, inter
les stabiliret pacem ac concordiam, non
singulari mysterio, pro sacratissimi corp
ac sanguinis sui consecrationis materia
panem & vinum, nam ut recte observ
ctor Angelicus; *Q. 19. ar. 13. Par. l. 11.* *Pan*
ficitur ex diversis granis, & vinum flu
versis uvis, quæ tamen omnia simul con
unt, & uniuntur; huic non absimile doce
Cyrillus: *in Ioan. cap. 36.* *Suo corpore*
per communicationem mysticam benedicens, &
secum, & inter nos unum corpus effecit.

In illa erant unione electi illi amanti
que Ecclesiæ primitivæ Christiani, de q
scriptum habemus, fuisse *cor unum, &*
una, quod nulli alteri adscribi potest
tribui, quam quotidianæ, quam freq
bant communioni, eratque communi
dotũ illud, quod zizania infernalis ini
tardabat, arcebatq;, qui homicida *erat*
tio, tentabatq; illã seminare in agro Do
Hinc S. Gaudentius *Tract 2. in ex.* Sacra
illud appellat: *Contra venena Diaboli*
medicinam sempiterni tutaminis. Et ho

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Religiosos nostros, qui cum statutorum ac regularum suarum exacta observantia in una domo degunt, ex frequenti Divinissimi illius cibi usu, videmus commorari in summa pace ac concordia, non obstante diversitate climatis, genii, nationis, ætatis, qualitatis &c. *Quibus unus panis est* (habemus in S. Cypriano *de Cœn. Dom.*) *unum est corpus, & omnium unum cor.*

Hisce etiam videtur alludere S. Paulus Apostolus, 1. *Cor.* 10. *v.* 16. dū hæc scribit Corinthiis: *Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Et panis quem frangimus, nonne participatio corporis Christi est? Quoniam unus panis, & unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane, & de uno calice participamus.* Hinc in sacris canticis sponsa, optimè cognoscens verū charitatis ordinem, in cœlestis illius cibi edoceri dispensatione, ait: *Introduxit me Rex in cellam vinariā, ordinavit in me charitatem*, hæcq; erga Deū & proximū bene ordinata charitas, causa fuit cur ad cellā illam fuerit admissa, ac introducta, ac experta fuerit effectus illos, quos deinde enarrat: *Exultabimus, & lætabimur in te*, supra quæ verba scribit Paschasius: *Lib. de Cor. & Sang. c.* 11 *Exultant fideles, dum se intelligunt ad tantam unitatem Christi sociatos per gratiam, & ad tantam flagrantiam charitatis provectos,*

Maxi-

Maximè opportunè, postquam Christus Dominus instituisset sacrificium istud, ita Æterno Patri suo supplicavit, ut novellam se institutam plantationem suæ Ecclesiæ benignè dignaretur conservare, ac Ecclesiasticos jam à se promotos, ac unioni, charitique fraternæ destinatos, in eadem jugiter vellet firmare: *ut sint unum* (ita dicit S. Joannes 17. v. 21.) *sicut & nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me, ut sint consummati in unum.* Et ut unionis illius in tota Ecclesia indispensabile permaneret præceptum, promulgat ipsum expressa hac Evangelica, ac irretractabili ordinatione: Matth. 2. *Si offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.* Hic oportet reflectere, quod non dicat, *si habes aliquid adversus fratrem*, sed *si frater habet aliquid adversum te*, ut denotetur, qua cum cunctis sui in actionibus gerere debeat Ecclesiasticus, ne vel minimâ offensæ ansam sumat proximo, sed conformiter monito Apostolico *sine offenso omnibus*. Putat Origenes subsignare Ecclesiasticorũ, cõtinuo in domo Dei permanentiũ verbũ illud Prophetæ esse prolatũ: *Ego autẽ sicut oliva fructifera in domo Dei, quã*

vili comparasset, statim subjicit magnus Doctor ille, *Hom. 3. in c. 23 Lev. in quibus indicium pacis ostenditur neque enim accepta Deo possunt esse opera tua, nisi in pace peragantur.* Cumque sacrificium hoc excellentius sit, quã illa alia res in mundo possit excogitari, nihilominus omitti debet, licet pro quacunque magna persona, aut urgente negotio foret inchoatum; eo ipso enim, *Honorem eum dejicit, dum in proximo charitatem requirit*, inquit Chrysostomus, *Hom. 16. in Matth.* Est enim Pax illa donum, *quod mundus dare non potest*, ideoque ordinavit Ecclesia, ut antequam se ipsum in sacrificio cõmunicaret, Sacerdos diceret: *Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis, pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis* &c. & in fine vult, ut petamus conservari pacem & unionem inter nos ipsos, nec permittit abire pastos sacratissimo Sacramento, quin curet illos pacis admoneri, eamq; illis apprecari, dum receperunt Filiũ Dei, Regem Pacificũ, ut ita consequenter appareat, eos esse ipsius domesticos.

Certum est, efficacius medium ad concilandam pacem ac concordiam reperiri non posse, quam considerare Deum illum, qui ad nos venit, eum ipsũ esse, quem nos toties, & tam graviter offendimus, cujus amicitiam in-

ingratissimè rejecimus, mortalibusque d... ctis nostris summa injuria, ac ignominia a... cimus, qui tamen iis omnibus non obsta... bus, tam benignè nos iterum recepit in g... tiam, omnia condonavit, & instar amant... mi illius Patris Evangelici, nobis prodig... liis suis stolam primam restituit, institu... sumptuosissimam hanc sacri corporis ac s... guinis sui cœnam, dumque in cruce pri... illud sacrificium finivisset, nihil magis c... vit, quam ab æterno Patre suo, suis procru... fixoribus petere veniam, ac remissionem g... vissimi patrati delicti.

Horrendum est, quod refert Matthæus ... risius contigisse sub Conrado Imperatore in quodam solemni die Pentecostes; *Hist. Aug. in Seraph.* orta namque inter primarios quosdam Ecclesiasticos gravissima dissensione, ita ut ... tiam ad arma & verbera deventû fuerit ... Cæsaris interveniente authoritate, com... taliter qualiter inter partes litigantes ... processum fuit ad celebrandam solem... Spiritu sancto missam, dumque ante Evange... lium cantaretur in Choro à Cantoribus ... sus alicujus prosæ in Ecclesia illa pro i... mnitate usitatæ: *Hunc diem gloriosum f...* auditi sunt Dæmones extra voce multo ma... gis sonora clamantes, ac cum jubilo ...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tes: *Hunc diem bellicosum ego feci.* Ad quas voces, omnibus in stuporem raptis, insinuavit Archi-Episcopo celebranti Imperator, ut deposita tantisper planeta, publica primo fieret pœnitentiæ demonstratio, pro offensi Numinis reconciliatione; quâ peractâ summa cum lachrymarum effusione, quæ ipsum totius templi aspergerent pavimentum, iterũ reassumpta fuerunt sacræ Missæ solemnia, & absque ulla ulteriori perturbatione finita. Ecce, quomodo ubi nõ est unio, per sacra illa mysteria, non solũ non impetratur Dei assistentia, multo minus quod exaudiamur ab illo, verũ contra Dæmonum excitatur improperium, jubilus illis nascitur, & exultatio.

Nutrix, ac mediatrix pacis ac unionis, Charitatisq; fraternæ, est humilitas, dicit S. Bernardus: Ep. 42. *Ut castitas seu charitas detur, humilitas meretur, quoniam Deus humilibus dat gratiam.* Hac sane virtute muniat sese, in eaque fortiter fundet quilibet Ecclesiasticus, qui optat in corde suo Deum recipere, nec alio unquam manet aut divertit, requiescitve, quam *super humilem.* Dum ad se invitaret, alliceretque Deum, magnum illud excellensque S. Augustini ingenium, aptius medium, efficaciusq; reperire nõ potuit, quã ei ipsũ humiliando, planeque indignũ reputando: *An-*

gusta (dicebat ille *Conf. l. 1. c. 5.*) *est domus a*
mæ meæ, quo venias ad eam, dilatetur ab
Ruinosa est, refice eam; habet, quæ offend
oculos tuos, fateor, & scio. Sed quis mund
eam, aut cui alteri præter te clamabo. Ab
cultis meis munda me Domine, & ab alien
parce servo tuo. Solebat S. Franciscus Borg
antequam ad altare accederet, se se intim
colligere efficaci aliqua fervidaque orati
cognitionis sui ipsius, dumque in sacro ip
cto sacrificio perveniſſet usque ad consecr
tionem sacræ Hostiæ, seipsum recognosce
tanquam Judam alterum qui Christum tr
deret, magno tum suspirio, gemituque dice
bat: *venit hora, & nunc est, & filius hominis tra*
detur in manus peccatoris. Imitabatur in hoc
sensum summæ humilitatis, alterius sanc
Francisci Assisinatis, qui quanta cum humi
tate, animique submissione se se disponeret
recipiendum sacratissimum JEsu Christi cor
pus, explicavit in quadam sua epistola num.
12. cordis sui declarans sensa, hunc in modum:
O suprema dignatio, o sublimitas humilis, ut
Dominus universitatis, Deus, Dei filius se
humiliet, ut pro nostra salute, sub modica
forma se abscondat. Quam dignationem
considerat S. Augustinus, *in Ps.* 33 pulch
mũ inde elicit humilitatis documentum, q

Dei filius submittat sese manibus hominum sub tantillis panis ac vini speciebus : *Unde commendavit corpus, & sanguinem suum?* Petit ipse S. Doctor? *De humilitate sua, nisi enim esset humilis, non manducaretur, & biberetur.*

Dictavit S. spiritus, Ecclesiæ sponsæ suæ, ut sacræ communioni præmitterentur verba illa: *Domine non sum dignus*, cujus antiqui usus vestigia reperimus in Origene, *Hom. 5. in Sin.* quando *Sanctum cibum, illudque inconsumptum accipitis epulum, quando vitæ panem, & poculo frueris, manducas & bibis corpus, & sanguinem Domini, tunc Dominus sub tectum tuum ingreditur. Et tu ergo humilians te ipsum, imitare hunc Centurionem, & dicito, Domine non sum dignus &c. ubi enim indigne ingreditur, ibi ad judicium ingreditur accipienti,* ubi autem humilitatem reperit, indignè ibidem non ingreditur : Legimus propterea in vita famulæ Dei sororis Franciscæ Farnesiæ, *Nicol. in vita. l. 4. c. 2.* quæ communicatura, dum audiret præfata verba, *Domine non sum dignus*, proferri, sese quodammodo voluisse annihilare, ex summo suæ humilitatis sensu, ideoque coopertam semper habebat faciem, ne videretur aut notaretur ingens lachrymarum copia, quam profundebat, iisque vultum suum irrigabat.

Sanè verissimum est, quod dicit S.Bern
dus, quod perpendens aliquis attentè ver
tem illam, Filium nempe Dei assumpsisse
bam mortalitatis nostræ, & supra hoc,
psum in cibum porrigere mortalibus, nec
men coram ipso se humiliare, hoc ipso
similem, imo pejorem esse jumentis: *O stu
da Dei miseratio, verbum Carnem,
cinerem, figulus lutum, vitæ morticin
duit, ut jumenta manducarent panem Ang
rum.* De cœna Dni. Similiter stupet hoc,
bis nonnihil diversis venerabilis Guerr
Abbas *Serm. 4. de Nativ.* totusque admiratio
ne quasi raptus dicit: *Quæ unquam aurea
tas simile aliquid habuit hujus plenitudin
temporis, quando panis Angelorum omnem
bens saporem suavitatis, & omn: delectam
tum apponitur etiam jumentis!* Si ergo
Ecclesiasticus sibi ponat ob oculos,
repræsentet suam indignitatem, si con
quam sit vilis per naturam, multo aut
gis vilitatem suam auxerit per excel
vissimos, enormia peccata, ac quoti
se commissa scelera, in mentem revocet,
signem lectionem illam, quam magnus
dam Asceticus Magister *Coll. 22. cap. 7.*
scribit: *Tanta cor nostrum vallare deb
humilitatis custodia, ut hanc definitionem*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tua sensuum stabilitate teneamus, nequaquã nos posse ad tantum purificationis meritum pervenire, ut si hæc, quæ supra dixi, per Dei gratiam omnia fecerimus, indignos tamen nos communione sacri corporis esse credamus. Quia cœlestis illius Mannæ tanta majestas est, ut nemo hac lutea carne circumdatus per suum meritum ejus edulium, sed ex gratuita Domini largitate percipiat.

Ita ergo firmare nos debemus in consideratione hujus lutei vasis nostri, ut constanter intendamus illud per virtutem, probitatem ac honestatem transmutare, in splendidum purissimumque aurum: *Paremus locum* (sunt verba Philonis *lib. de Cherub.*) *ita ut deceat futurum Dei habitaculum.* Atque pro illa præparatione notetur id, quod cuidam nonadeo decori è honestèque viventi dicebat S. Augustinus: *Mutet ergo vitam, , qui vult accipere vitam: nam si non mutat vitam, ad judicium accipiet vitam.* Salubrem omnino eruditionem deducit Origenes ex præcepto illo divino circa sacrificium dato, in libro Levitici: *Manducabunt ea in loco sancto*, dicitque hîc præfigurari puritatem, quacũ vivere debeant Sacerdotes novæ legis: *Locus sanctus* commentatur, *Hom. 13. in Levit. anima est pura, in*

quo loco edere nobis mandatur cibum ve
Dei : & post pauca : *Cum acceperis pa*
mysticum, in loco mundo manduces eum,
est, ne animâ contaminatâ, & peccatis p
tâ Dominici corporis Sacramenta *percipi*

Summa indiget munditia cor illud, q
sponsum illum debet recipere, qui pas
inter lilia, quique dum in mundum hunc
nire dignatus est nullam aliam voluit hab
matrem, quam eam quæ simul esset virgo
rissima, neque alium putativum Patrem
talem, qui pariter in dono puritatis ac
tatis emineret, & hinc infert B. Petrus C
dinalis Damianus; *Opusc. 17. cap. 3. Si Red*
ptor noster tantopere dilexit, floridi pudo
integritatem, ut non modo de virgine utero
nasceretur, sed etiam à nutricio virgine tra
ctaretur, & hoc cum adhuc in terris versa
tur; quomodo obsecro tractari vult corpus suum
cum jam immensus regnet in cœlis? Pr
tissimum maximèque heroicum factum
à suprema Divina sapientia inspiratum
cratissimæ virgini ordinis Carmelitarum
riæ Magdalenæ de Pazzis, *Puccini in ejusd.*
P. 1. c. 3. quod, dum vix undennis quo
die Jovis summum perpenderet a
rem, quem benedictus JEsus nobis
buit, semetipsum donando in illo Sa
men

mento, quidque condignum pro gratiarum actione reponere posset tanto beneficio, statim mirabili cum affectu Domino Deo suam voverit virginitatē: Nimirum dono tam eximio corpus suum disponere gestiebat, ut salvatorem suum, suo in corde reciperet, tanquam in templo castitatis ac puritatis. *Cum purificaverit se ab omni inquinamento carnis & morum*, inquit Origenes, *Loco cit. tunc locus sanctus effecta, capiat panem illum, qui de cœlo descendit.*

Studeamus ergo Sacerdotes, in moribus, affectibus ac operibus ita esse puri ac casti, ut, sicuti dicit Beatus Algerus, *Lib. de Sacr. cap. ult. angelicam in terris vitam ducamus, quatenus castitatis munditiâ corde & corpore, Christi simus munditiæ conformes, simul conversatione cœlestes, quia panis Angelorum, non nisi Angelicæ vitæ est stipendium*, eâque curâ, quam requirit tale ministerium, perpendamus instructionem illam singularem Theophanis Nicæni Ep. 3. *Cum nemo carnis vinculis detentus, verè dignus administrator horum supernaturalium mysteriorum inveniri possit (etenim & Angelis ipsis desiderabilia hæc sunt, & formidanda) puritatem saltem quam acquirere hominibus datur, contemnere aut rejicere, nec pro viribus conari Salvatoris in terris vitæ institutum, imi-*

tandum sibi proponere, id certe ingrati et animi, divinarumque rerum contemptor ideoque intolerabili supplicio dignum. Quamque multum datum est, multum etiam exigetur ab eo.

Advertit iterum S. Laurentius Justinianus opus esse pro digna ad hoc augustissimum sacramentum præparatione ut tota Sacerdotis vita ita sit ordinata, eaque semper polleat puritate niteatque candore, qui ab eo exigatur qui tractat, recipitq; Christum, nec sufficere si hoc solũ eluceat in exterioribus, quibus piis devotisque moribus & actionibus, id debent illa omnia fundata esse in una vera, realique vita: *Et si devotio plurimum dare sacramento conferat, tamen prius vita commendabilis habenda est, deinde devotio, nam vita sine devotione multum confert, absque vita devotio nihil.* *De disc. & perf. Mon conu. c. 9.* Hinc punctum quia optime percipiebat sanctissimus homo, de quo eminentissimus *Card. Bona L. de disc. Spir.* dicit, quod fuerit verè *Sanctus & Sanctorum scientia plenus*, *Philippus Neri* ideo continuo inculcabat, quod digna quidem exactaque præparatione semper debeamus studere accedere ad altare, at subjungebat, Sacerdotem tali modo debere vivere ut omni hora, quantum ad conscientiam pu-

paratus sit ad celebrandum. Nec differt ab hoc multum, modus ille quo vivebat S. Franciscus de Sales, docebatque omnes Sacerdotis actiones ita debere esse constituras, ut sint quædam ad Missam præparationes, & ad illam semper directæ. *Phot. in ejus vita comp.*

Tandem monet S. Augustinus: *Providete, ne lingua loquendo, quæ vocat de cœlo Filium Dei, contra Dominum loquatur, &, ne manus, quæ intinguntur in sanguine Christi polluantur in sanguine peccati.*

Caput Undecimum.

Agitur contra eos qui à frequentiori abstinent celebratione, diversaque exinde provenientia mala proponuntur.

SI verũ sit, prout est extra omne dubiũ, quin sit tale, quod è frequenti ad altare accessu, summa illa, superioribus capitibus enarrata proveniant bona, ac commoda, capere nequeo, quænam causa sit, quod plures Sacerdotes aversionem quandam præ se ferant à quotidiana celebratione: Omnibus notissimus est aphorismus ille; *Omnis nauseatio mala, panis autem pessima.* Siniſtrum valde omen est, dum quis in gravi aliqua indi-

ſpoſitione inter omnes alios cibos, pan
averſatur qui vitæ noſtræ primarium ſolet
debet eſſe ſuſtentaculum: *Firmamentum*
nis. Indicium quoque exigui in Spiritu p
ctus eſt, abhorrere ab auſteritatibus cor
ralibus, ab internis mortificationibus,
facere eleëmoſynas, parvi pendere om-
nem, ſacras peregrinationes, & hujusm
pietatis exercitia; verùm ſignum ultra o
modum peſſimum eſt, ſi anima aliqua fa
re incipiat ac nauſeare tremendum illud
ficium ac auguſtiſſimum Sacramentum,
quo cum admiratione ſancta canit Eccle
O quam ſuavis eſt Domine Spiritus tuus, qui
ut dulcedinem tuam in filios demonſtrares, pane
ſuaviſſimo de cœlo præſtito, eſurientes reples
bonis. Quod ſi quis à quotidianis lautiſſi-
mis abſtineat conviviis, crediderim id fieri
ne, cum ſanitatis detrimento graveretur ſto-
machus, at vero in pane hoc cœleſti, quo-
tidie ſumpto, in calice Domini indies
to, nullum hujusmodi ſubeſt periculum
gravedinis, aut ebrietatis ulliusve al
incommodi, ſiquidem, *hac ebrietate*
non titubat, ſed reſurgit, animus non
ditur, ſed conſecratur, prout aſſerit S.
Ambroſius, etenim, *mens impletur gratia*
& futuræ gloriæ nobis pignus datur. Unde
er

ergò tãta repugnantia, tanta aversio? Si nobis consignata foret clavis magni alicujus thesauri, hujusque proprietarius Dominus ac patronus, in nostra reliquisset potestate pro libitu utendi divitiis istis, quis credet ullum repertum iri adeo judicio prudentiaque destitutum, qui tam optatam, & se, suosque omitteret, negligeretve, ditandi occasionem? Et tamen certum est, docetque ipsa fides, in sacrificio illo incruento omnes Paradisi thesauros contineri: *In quo sunt omnes Thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei, quomodo non etiam omnia cum illo nobis donavit?* Penes nos stat ex illo ditare nos ipsos, omnesque fideles, idque summa cum facilitate, eximiaque sanctissimæ Trinitatis complacentia; qua propter summè admirandum est reperiri sacerdotes hæc omnia non curantes, ast ob quandam repugnantiam desistere ab accessu ad altare. Si hujusmodi Presbyteri auro illo, plurimorum possent sublevare paupertatem, id est tollere difficultates solari angustias, abstergere mœrores, & hoc ipsum intermitterent, cur cum S. Ambrosio dicere non possem, *si nõ pavisti, occidisti?* Si celebrando, quod idem est dicere, ac aperiendo cœleste ærarium, reparare, prævenire, ac avertere possitis tanta mala publica, ac privata; si dispensare, ac di-

stribuere possitis tam iñumerabili multitudi-
ni, copiosas adeo gratias cœlestes, idq; ab
magna vestra molestia aut incom̃odo, & ma-
lo prorsus detrimento, imo econtra maxi-
proprio cũ emolumẽto, cur contra Dei volun-
tatem, & vestro cum dispendio, adeo esti-
vari? Nec est, quod quis mihi opponat: Qu-
ascendet in cœlũ, id est Christũ deducere? Re-
spondet enim S. Paulus, aliquoties rapt-
cœlũ, *Rom.* 10. *v.* 8. quod, *propè est verbũ in-
tuo, & in corde tuo.* Quatuor tantũ, cum in-
tione verborum prolatione à vobis facta
tiũ Paradisi aperitur, promptissimeq; descen-
is, *in quo sunt omnes thesauri*, ut illos inter fide-
les dispensetis, & ante omnes vos ipsos ditetis.

Horrescat sane, quicumq; considerat da-
mna, quæ fidelibus cunctis, universæq; ob-
veniunt Ecclesiæ, quorũ omnium nos sum-
causa, per nostram, in celebrando missã, negli-
gentem Socordiam. Quam nota est omnibus,
tam parum est perpensa, pondereque sancta-
rii librata magna illa Venerabilis Bedæ pro-
statio: *de Missæ sacrif. Sacerdos non legitimè im-
peditus, celebrare omittens, quantum in eo est,
privat Sanctissimam Trinitatem laude & gloria,
Angelos lætitia, peccatores venia, justos sub-
sidio & gratia, in Purgatorio existentes refri-
gerio, Ecclesiam spirituali Christi beneficio, &*

seipsum

seipsum medicina & remedio. Quodnam hoc est mysterium panem Eucharisticū denominari panem intellectualem? *Cibavit illos pane vitæ, & intellectus?* Ut nimirum intellectum nostrum, omnesq; cognitionis nostræ vires exeramus, ad perspicienda ac penetranda commoda, fructus ac utilitates, quæ ex tanto mysterio nobis ipsis in particulari, ac deinde bono cōmuni Ecclesiæ universalis obveniunt.

Quale in cœlo Empyreo resultat gaudium, quanta gloria, præsertim in Angelis, qui æque gaudent in Ecclesia Triumphante, ac nos in Militante, imo profectibus nostris intime cōgaudent, & aggratulantur, prout superius sufficienter demonstratum est! Si enim sacrificium istud tremendum sit basis ac sustentaculum Christianismi, fidei, ac Religionis Catholicæ, si sit impetratorium, & satisfactorium, nosq; elevati simus tam sublime ministerium, ut illo summa cura ac sollicitudine pro Ecclesia & populo fungeremur, quomodo possibile est, nos non percipere tanta damna, ac incommoda gravissima, quæ per nostram inertiam, ac negligentiam inde resultant, bonaque quibus defraudamus & nos, & alios? Si videamus omni fermè momento continuis nostris irritari peccatis divinā justitiam ad puniendū mundum flagellis

famis, pestis, belli, terræ motuum, & hu-
jusmodi aliorum inauspicatorum eventuum
si videamus ipsum fulmine armatum ad pu-
dendum humanum genus, & nos paratio-
erimus ad occurrendum ei, placandam a
sistendam justissimam indignationem ipsi
propitiatorio hoc holocausto? Quotannis
quæ in vita sua maximis nos affecerunt bene-
ficiis, ac de quarum temporali substantia a-
mur & sustentamur, Dei carentes visione
suspirant, clamant, obtestantur, ut è pœna-
laribus, ac intollerabilibus flammis per nos
mediante satisfactorio illo sacrificio quam
liberari? Idololatria, Atheismus, Hebraï-
mus, Alcoranus, Hæresis, schisma, quæ
fidem Catholicam & Ecclesiam quodammo-
do eviscerant, jam diu forte defecissent, si
nos sæpius, ac majori attentione & præpara-
tione celebrassemus? Nunquid timere po-
sumus, ne merito contra nos conqueratur
Ecclesia, dicatque: *Filios enutrivi & exalta-
vi; ipsi autem spreverunt me.* Quis fidelium
supplicas in signatura gratiæ curabit subli-
bi, si nos sacerdotes, id non faciamus mi-
stris Missis?

S. Petrus Damianus Cardinalis, ad
unam aliam eximiam pro celebrante no-
utilitatem, *lib.* 2. *Ep.* 11. atque ob eam
mus

monet Desiderium Cardinalem S. Cæciliæ, ut frequens esset in sacrificando: *Ut colubrum hunc* (de Dæmone loquitur) *valeas efficacium rumpere, sacrificii salutaris hostiam satage frequenter afferre, ut dum ora tua Christi perspexerit cruore rubentia, territus contremiscat, præsto diffugiat & Sacramento quo captivatus est, propius accedere non præsumat.*

Excusant se multi, ideo frequentius non celebrare, ob majorem reverentiam, & ne se Deo nimis reddant familiares, quibus ad hoc excellenter respondet Gilbertus Abbas: *Bonum quidem* (scribit) *desiderare Dominum, sed habere & frui melius: & cum non habes mendicare, sed melius manducare; si enim potes absentem amare, quanto magis cum adest.* Potest equidem in favorem illorum adferri aliquid, quod de sancto Francisco Assisinate legitur, illum nimirum in suis non laudasse quotidianam celebrationem, ne forte nimia ex frequentia necessaria deficeret, aut intepesceret devotio, nec debito cum fructu infinitorum tanti sacrificii meritorum fierent participes: Hocque ipsum motivum fuit, quo minus sanctus ille sacrum unquam Presbyteratus susceperit ordinem: *Ne propter* (ecce causam) *quotidianam celebrandi consuetudinem tanti mysterii debita reverentia* (quam in

hac

hac epistola anxius inculcat, & tantopere commendat) *paulatim declinaret, & in ipso sacrificantibus fervor tanto altari dignus, ac quantisper teperet, quod & ipsum retraxit, ac omnino repulit à sacris Presbyteratus ordinibus suscipiendis: in opuscul. S. Fran.* Laudat Sacerdotem æternus in Francisco, tanquam filio humilitatis illud consilium, illius autem non approbat executionem insigni miraculo, in S. Bonaventura, dignissimo tanti Patriarchæ discipulo, demonstrato; existimabat se, sanctum ille, indignum, ut omni die celebraret, adeoque interdū abstinebat; quodam autem mane, dum similiter sese subtraxisset ab incruento sacrificio, particula quædam subtracta fuit sacrificanti Sacerdoti, ac Angeli ministerio delata ad os humilis Bonaventuræ, quo facto interrius monitus fuit, magis placere Deo cum pietate, reverentia, ac devotione frequentare illud mysterium, quam ex motivo humilitatis ac indignitatis abstinere. Neque etiam eò tendit prohibitio ac præceptum Francisci; dicit enim: *Quandocunque voluerint Missam celebrare, pure, & sancte faciant, cum reverentia.* Ex quibus verbis plane colligitur, quod si celebrans dignè ac conveniens sit præparatus quotidie, à quotidiana celebratione alienum sese non debeat demon-

stra

trare. Ipsemet Christus Salvator noster, quodam die colloquens Beatæ Margaritæ de Cortona *Fr. Mar. lib. 2. cap. 5.* dixit: Filia mea, fac, quod facis, sæpius q; me sacra in mensa recipias, siquidem medio hoc anima tua disponitur ad recipienda dona altissima, atque illud ipsũ exercitiũ frequens communionis, principiũ fuit tuæ salutis, primaq; origo consolationis.

Nec valet dicere, vilescere continua assuetudine tantum sacrificium; siquidem gemmarius aliquis professionis suæ peritus, licet omni die manibus suis tractet Margaritas, aut lapides pretiosissimos, hinc nõ minoris apud illum aut pretii sunt, aut valoris: præter hoc autem dicere possumus, probatque experientia, continua pia ac devota celebratione, augeri in nobis lumen ad cognoscendũ tantum mysteriũ, crescereq; per hoc æstimationẽ ac dignitatẽ illius in nobis, hoc enim interest inter domesticã, ac intrinsecã familiaritatem Dei, & hominũ, quod in hac quotidie magis ac magis illorum nobis iñotescant defectus, atq; ita paulatim erga eos deficit affectus; illa autẽ familiaris cum Deo conversatio maiorem semper procreat venerationem, semper enim nostra exiguitas, debilitasq; profundius penetrant, agnoscitq; illius perfectiones, virtutes, ac celsitudinem: hinc omni die in Præfatione missæ legimus, aut cantamus:

Quem

Quem laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates: Angeli qui distantes magis sunt, & minus familiares, laudant ipsum: Dominationes, quæ proximius accedunt, adorant; Potestates autem, quæ altius absunt, proximèque ipsum conveniunt, tremunt. Verum quidem est, frequentem illum accessum (prout dicemus suo loco) non mera consuetudine fieri non debere, sed semper cum ingenti, intensoque renovato spiritus fervore: *Dixerit aliquis* (ita discurrit Venerabilis Beda *in* 1. *ad Cor.* 11.) *non quamlibet accipiendam Eucharistiam. Quæsierim, quare? Quoniam eligendi sunt dies, quibus purior homo, continentiusque vivas, quo dignum Sacramentum dignus accedas.* Valde bene: verùm, puritatem illam, illam continentiam, vitam illam immaculatam, unde melius, commodius, efficaciusve possit consequi, quam ex frequenti usu sacrificii, tantique Sacramenti? *Quis potest immundum de immundo conceptum semine, nisi tu, qui solus es?* Hocque etiam innuat Apostolus, dicens: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat*: Vos vultis dicere, & dicere, *ut probet seipsum homo*, ita majori spiritu semper accedat Sacerdos delibandum Divinissimum illud Sacramentum, *de pane illo edat, & de calice*

Vehementer redarguit S. Joannes Chrysostomus *Hom. 28. in 1. ad Cor.* morem illorum, qui non solent celebrare, nisi in principalioribus, solemnioribusque Ecclesiæ festivitatibus, quasi vero sacrificium istud non foret idem, parisq; dignitatis ac virtutis aliis diebus ferialibus: *Non est exspectanda solemnitas, ut accedas ad hoc Sacramentum, sed semper est solemnitas, cum adest cordis munditia*; quod idem repetit. *Hom. 5. in 1. ad Tim. Tempestivum accedendi tempus, munditia conscientiæ faciat:* Si enim tunc solum deberemus celebrare, quando Spiritu Sancto essemus repleti, eamque haberemus puritatem ac munditiam, quam de se requirit tam sublime sacrificium, possent utique tunc claudi Ecclesiæ ac destrui altaria, cum impossibile sit humanam debilitatem ac infirmitatem, ad tam excellentem devenire posse perfectionem.

Alii nimias, gravissimasque causantur occupationes ac negotia, quibus ita opprimuntur, ut ne hora supersit pro celebratione. Nolo in confusionem nostræ tepiditatis ac acediæ Idololatriæ unius adferre exemplum, qui inter integri mundi regiminis curas distractiones ac negotia indispensabiliter solebat, *inter hæc pia mente adire Lucos, & occursare numinibus*, uti Plinius secundus de

de suo scripsit Trajano, verum pro exemplo nobis imitando, Ecclesiasticum unum propono, quam altum in dignitate, tam demersum in occupationibus, Matthæum Cardinalem, & Episcopum Albanensem, de quo ex authoritate, ac testimonio Petri Clunicensis, hæc narrat Baronius: *Tom. 12. Servabat in palatio instituta claustri, & mundo expulsus, firmo & longo usu veluti innato religioso proposito à sæcularibus vanitatibus, sequestro firmissimo secernebat; cohibebat semetipsum nunquam (sicut de quodam dictum est) minus solus, quam cum aliis, nunquam negotiosus quam cum solus erat. Præferebat cunctis negotiis suis, omnibusq; sanctis studiis, sacrificium Deo illum suum quotidianum usum, quem nec rei familiaris cura, nec multiplex negotiatio, nec ipsa continua, post summum Pontificem, omnium Ecclesiarum sibi imposita sollicitudo eum retrahere poterat.*

Summè certè laudabilis fuit consuetudo S. P. Ferdinandi de Telavera, Primi Archiepiscopi Granatensis, de quo narratur, quod in aula occupatissimus maximi momenti negotiis, æmulorum (quos habebat plurimos) senserit livorem, ex eo, quod missam celebraret; murmurabant enim, nec percipere poterant, quomodo homo tot distractus

cupationibus, tantisque immersus rebus extraneis, semper ad tam tremenda tractanda mysteria posset esse dispositus. Relatum id fuit Archi-Episcopo Toletano, qui pro responso, ac defensione præfati Archi-Episcopi protulit id, quo alii uti solent ad sese excusandos, in quo is accusabatur: Dicebat enim, quod cum ille tam gravia, arduaq; continuo: haberet tractanda, ut onus tantum sustinere posset, neq; tanta sub negotiorum mole succumberet, cum propriæ vires non sufficerent, merito ipsum omni die auxilium petere ab incruento illo sacrificio, tum ut negotia melius posset expedire, tum etiã ut sibi commissorum faciliorem reddere valeret rationẽ.

S. Cajetanus, dum moraretur Neapoli, intellexit quendam Cardinalẽ Romæ sibi amicissimum, qui summa cum ædificatione ac utilitate indies solitus fuerat celebrare, ob multitudinẽ ingruentium negotiorum à sancta illa consuetudine remisisse: apprehendit adeo sanctus causæ hujus momentum, quantique Cardinalis ipsius hac in parte interesset, ut ipsis diebus caniculatibus, cum vitæ manifesto periculo, Romã accurrerit, locutusq; amico suo Cardinali, in corde ipsius extinctã fermè fervoris flamã, reaccendit. Lætus de felici expeditionis successu, intra paucos dies, urente adhuc Canicula, cum eodem, si non

ma-

majore, vitæ periculo, ob æstum nimium Neapolim remeavit. Nonne factum hoc omnem elevat, tollitque excusationem illorum, qui ob negotiorum frequentiam, omnere sese nituntur à frequentiori sacrorum mysteriorum usu, ac functione?

Præter hæc, inculcat etiã validè frequentem cebrationem Petrus Cellensis, *de Pan cap. 2. Procul dubio hujus mensæ edacitas culpabilis, abstinere culpa est, & pœna, ubi bere vero gloria & corona: non parce prandum, ubi cibum invenis Deum.* S. Carolus Diœcesis suæ gregem, instar horridæ silvæ reperit incultum, ita ut plures sacerdotes, ne quidem scirent formam absolutionis: Brevi autem tempore incultum illud desertum, in Sanctuarium transmutatum est, felicesque sunt illæ in Christiano orbe Ecclesiæ, quæ aliquem scholæ ipsius discipulum pro Magistro ac Præsule habere potuerunt. Ille autem tam notabilem, quam necessum auspicaretur reformationem, optatum illius sortiretur effectum, incepit omni die celebrare, ad introducendam frequentem sacræ communionis consuetudinem, accelebriorem resuscitandum incruenti Sacrificii penè neglecti, usum.

Caput hoc obsigno insigni quodam ev

tu, relato à Pio II. per quem non ſolum ſacerdotes ad quotidie celebrandum, verum etiam laici ad ſacrum frequentius audiendum, meritò excitentur. Nobilis quidam in Provincia Iſtriæ, graviſſimè tentabatur, ut ſeipſum ſuſpenderet, illique pro remedio illius tentationis conſultum fuit, ut indies audiret ſacrum, quod dum fideliter exequitur, ab omni manſit tentatione liber. Eam in finem certum conſtituerat Sacerdotem, qui dum ob quoddam in vicino loco feſtum, à Domino licentiam petiiſſet, ut ibidem poſſet celebrare, haud gravatè hoc ipſum conceſſit, ea tamen intentione, quod ad illam vellet venire Eccleſiam ſacrum auditurus: Interim improviſa inciderunt negotia, quibus, præter intentionem diutius occupatus, dum parat ire ad templum, in via intelligit divina eſſe finita, omniaque ſacra facta, ſtatimque perſentit antiquam ſuam renovari miſeriam, extinctamque quodammodo exurgere tentationem: Turbatus fuit ob hæc non modicè nobilis, quem ut ruſticus quidam, hoc advertens, conſolaretur, obtulit illi à ſe auditum illo die ſacrum, cum omnibus ſuis meritis, dummodo ſibi cederet veſtem, quam in dorſo geſtabat. Acceptat promptè conditionem Nobilis, pallium extra-

tradit, pergitque quietior, ac securior ad
tentam Ecclesiam, precibusque in ea
persolutis, dum domum revertitur, in
offendit rusticum illum, missæ nundinan
rem, ex arbore quadam suspensum, id pe
mittente Deo in pœnam sui peccati, ut
tam nobilis ille, quam totus mundus cogno
sceret, à quibus, quantisque malis ac pe
culis per incruentum missæ sacrificium
raretur.

Caput Duodecimum.

Causæ variæ assignantur, ob quas plures Sacerdotes debitum non referunt fructum ex frequenti celebratione.

SUmma dignum est consideratione id
quod legimus in Aggæo Propheta: c. 1. v. 6.
Seminastis multum, & intulistis parum, comedistis, & non estis saturati; bibistis & non estis inebriati, & qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum: Hæc dicit Dominus, ponite corda vestra, super vias vestras. Nam
ergo cur multi Sacerdotes indies sumentes
panem Eucharisticum, manibusque suis ar
rium tractantes cœlestium thesaurorum

pretii infiniti gratiarum, ac meritorum sanguinis pretiosissimi Redemptoris nostri, tam parũ proficiant, alia esse non potest, quam, quia non *ponunt corda sua super vias suas*, id est, parum considerant ea, quæ ad statũs sui ac ministerii dignitatem, & sanctitatem spectant. Philo Carpatius *in c. 7. Cant.* causam quodammodo naturalem assignat confusionis, quam quotidie in Clero spectamus: *Quæ pro sua dignitate & excellentia optima esse debent, ac summa, eadem mutato ordine pessima fiunt: Licet videre quosdam ex hoc sanctissimo convivio fieri quotidie praviores, & ad solũ ad gehennam properare miserrimos, quod ad tantum, tamque ineffabile, ac cœleste convivium, immundo corde accedere audacter, ac insolentissime devorare præsumunt.* Indifferenter hoc dicitur de quocunq; immundo corde ad sacram accedente Eucharistiam, & fortiori ipsis sacerdotibus applicandum est, qui conficiunt, manibus tractant, offerunt illud sacrificium, & sacramentum ipsũ eis administrant. Defectus hic disordinatio- nis oritur ex eo, quod non reflectamus ad istum sacrificium, nec debitè nos ad illud præparemus: *Non ponunt corda sua super vias suas. Audiant Christiani* (nos dicamus Sacerdotes, atque ita voce magna exclamat

S. Chrysostomus *Hom. 31. in Matth.*) *qui tidie eorpus Christi attingunt, quam ipso corpore possunt sumere medicinam, do mulier totam voluit de sola Christi percipere sanitatem.* Verum equidem firmam fœminã solo extremitatis togæ sti attactu integrã retulisse sanitatẽ, & potior Sacerdotum pars, quæ indies dem Salvatoris nostri cibatur carne, tur sanguine, debilis semper manet firma, quod lachrymandi submin materiam jam citato Sancto: *Nobis est; mulier de vulnere medicinam nobis medicina ipsa retorquetur in* non ex defectu cibi, cum *immortalitatis*, sed ob pravam dispositionem. Si cibus solidus tialis ingeratur, ac deglutiatur abq bita masticatione, non nutrit, sed stomachum: De Agno Paschali, typo mo Eucharistiæ, mandavit expr populo Hebræo: *Exodi 12. vers. 9. medetis ex eo crudum quid.* Quis bræos adeo depravati corruptiq gustus, ut crudam manducasset carnem quia, *omnia in figura illis contig* scribit Abulensis super litteram illius rii, *Q. 18. in c. 16 Matth.* ipsum aperte

declarando in hunc modum: *Crudum cibum manducat, qui nullam circa illum dispositionem & præparationem præmittit, & sic crudum cibum sumit, qui corpus Domini ab aliis cibis non discernit, sed sic impurus accedit, ut ad communes.* Aliam non minus gravem, ac bene ponderandam adducit observationem in hac materia S. Joannes Chrysostomus super illa Divi Pauli verba: *Judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini*: *Hoc est* (inquit sanctus *Hom. 21. in 1. ad Cor.*) *non examinans, non cogitans, quantum oporteat magnitudinem eorum, quæ sunt proposita, non reputans quanti momenti, & ponderis sit donum.*

Æquali cum veneratione ac reverentia indies ad altare accedendum est, qua ipsum adoravissemus aut recens natū in stabulo Bethlemitico, aut crucifixum, ac exspirans verbum æternum in monte Calvariæ, Missæ enim sacrificium idem est quod Golgotheum, ipsaque Eucharistia nihil aliud quam exhibitio Incarnationis: *Ita mane, novum, & jucundum tibi videri debet, cum celebras, si eodem die CHRISTUS in utero Virginis primum descendens homo factus esset, aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur*, ita meditatur

magnus ille spiritualis Magister Thom
Kempis. *lib. 4. cap. 2. num. 6.* Inter alias à
in Paschalis Agni oblatione præscriptas ce
monias ac ritus, unus erat, quod illum e
tuor diebus, antequam offerent, in cel
suis habere debebant: *Ut nos hac docem*
carimonia (inquit Oleaster in illum locu
quanta diligentia, & quam diu oblation
stras expendere debeamus, antequam
Deo præsentemus. Panes Propositionis, q
quibus etiam sermo fuit, figura erant hu
jus nostri Panis cœlestis, non solum vol
bat Deus indies renovari, atque in mens
reponi aurea, verum etiam debebant esse c
lidi, ad insinuandum nobis, quod si singul
diebus offeramus Panem divinum, illud sem
per renovato quodam mentis fervore præpa
re debeamus, quasi illa, quam lecturi
mus missam, aut prima nostra foret, aut
ultima.

Mirabile est, quod Sacramenta panis
spositionis nostræ proportionem summ
rentur effectum, prot S. Bonaventura
cap. 7. docet, & cum eo communiter omn
Theologi: hinc Sancta Catharina Senen
hac utebatur similitudine: Si plures ve
cum candelis, ut eas accendant, unaq; illa
sit duarum, altera trium, tertia quar

anciarum, quanta non erit differentia in splendore earum? Eodem modo, qui accesserit ad lucem illã inextinguibilem corde optimè dispositio, plenoque amore divino, affluentiam utique impetrabit gratiæ cœlestis: est si tepidi, si corde quodammodo congelato ad sacrum altare accedamus, mirum non est, si in nobis non ardeat ignis ille æthereus, si in nobis non splendeat flamma illa nobilior, sublimiorque: *Ita contingit* (sunt verba illius Sanctæ *Dial. tr. 3. cap. 110.*) *in hoc sacramento iis, qui recipiunt illud, candelas suas accendunt, id est sanctum desiderium, cum qui recipiunt venerabile Sacramentum, tantum excipitis ex isto lumine, quantum de materia sincera dilectionis, & amoris, & igniti desiderii portatis, quamvis totum in veritate recipiatis.* Pascuntur quidem Sacerdotes immaculati Agni corpore, sed, proh dolor, quod tot illud delibent peccatorum maculis inquinatâ conscientiâ! Aliud manducamus, aliud appetimus; manna cœlestis paradisi sumimus, eodemque tempore, ad farinam, cepes, & allia, carnesque Ægyptiacas anhelamus, suspiramus. Sponsa in Canticis 7. v. 9. vera Ecclesiæ figura, mirè commendatur, hisce formalibus: *Guttur tuum sicut vinum optimum, dignũ dilecto meo*

ad potandum, labiisque & dentibus ejus ruminandum. Quis non videt, quam hoc applicari queat S. Philippo Nerio, cujus adhuc in calice ipso, ex quo sumpsit illas paradisi delicias, sacratissimum Christi sanguinem in hodiernum usque diem dentium apparent vestigia, morsu eidem infixa, in testimonium suavitatis ac dulcedinis, quam in præstantissimo Domini calice percipiebat.

Inter alias singulares utilesque reflexiones sancti Bernardini, super hoc nostro mysterio, quod nimirum incarnata sapientia Divina seipsam per modum cibi nobis communicare voluerit, hæc una fuit, quod sicut cibus, ut in congruum transeat corporis alimentum, necessario prius benedebeat masticari, ita quoque ut animam spiritualiter nutriat Eucharistia, opus sit, ut antecedenter intenta, ac accurata meditatione, quasi masticando, perpendatur: *Bern. Sen. Tom. 3. Ser. 3. de Christi Plenit. ar. 2. cap. 3. Masticatio est recogitatio cibi, id est, carnis CHRISTI, qui est panis vitæ, qui de cœlo descendit.* Pater Magister Avila, vir adeo in divinis rebus illuminatus, antequam ad sacrum accederet altare, in corde suo excitabat eliciebatque actum summæ venerationis, & æstimationis hujus tremendi, incruenti

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sacrificii, hac reflexione, ac directione: *Iam volo consecrare Deum meum, illum in manibus meis tenere, ipsi colloqui, & in cordis mei recipere hospitium:* quod si nos ipsi etiam practicemus, multo gratiora erunt Deo nostra sacrificia, nobisque magis proficua.

Plurimum juvat secessus aliquis, aut solitudo ad ignem hunc ac fervorem excitandū: *Nō datur manna nisi in deserto* (inquit Albertus Magnus *De Euchar. di. 3. Tr. 1. cap. 1.*) *sic nō sentitur dulcedo gratiæ, & sapor Eucharistiæ, nisi ab his, qui se in desertum corde transferunt, & mundanas non sentiant delectationes.* In initio Canonis statim circūstantes adhortamur, ut cor, ac mentem ad Deum elevent: *Sursum corda.* Nunquid ergo absurdum plane foret, ac monstruosum, nos alio exhortari ad elevanda corda, nostra autem propria depressa haberemus carnalibus terrenisque desideriis ac affectibus? *Ut dum respondet plebs: habemus ad dominum: admoneatur nihil se amplius cogitare debere, quam Dominum*, ita loquitur S. Bernardinus, *Tom. 2. se. t. cap. 3.* ut ruborem ac verecundiam iis incutiat sacerdotibus, quibus nulla cura est in edomandis ac refrænandis suis affectibus, & passionibus. Hujusmodi planè sensus ac opinionis fuit etiam S. Augustinus,

unde dicit: *de Bono viduit. cap. 16. Inter sa mysteria cor habere sursum jubemur, ipso juvante id valemus, & ideo sequitur, ut hoc tanto bono Domino Deo gratias agam, quia hoc dignum, hoc justum est recordari.* hanc cessitatem hanc obligationemque elevandi cor ad DEUM, priusquam ad sacrum altare accedamus, confirmat, inculcatque verbis hisce S. Cyrillus Jerosolymitanus: *Cat. Mystagog. Verè circa maximè tremendam rem, sursum ad Dominum corda levare necesse est, & non deorsum ad terram, terrenaque negotia deprimere.*

Certissimum est verissimumque id quod scripsit S. Bonaventura, *in Fasc. cap. 5.* quod si aliorum aliquot millia impenderemus præparationi hujus mysterii, nihilominus tamen functione, ac fruitione illius essemus indigni. & tamen, ad illud semper nos præparare debemus ea cura, ac devotione, quam infirmitas nostra, miseriaque humana patitur. Zachæus solum intendebat videre transeuntem Salvatorem, verè indignus, qui tantum susciperet hospitio hospitem: verùm, ac audivit: *Hodie in domo tua oportet me manere*, eo ipso instante immutatum fuit cor ipsius, & *excepit eum gaudens*, hæcq; causa fuit, quo tam ipse, quam domus ipsius per bene ac

catam illam arborem, fuerit sanctificata. Audiamus, quid S. Franciscus de Sales indies fecerit, ut fructum referre posset ex assistentia vivifici illius Divinique sacrificii, ita namque penes se constituerat: *Interero quotidie Missæ sacrificio, & ut mysterio tam ineffabili decenter assistam, invitabo omnes animæ meæ facultates, debitum ut suum hic agant. Venite & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram.* Hæc tantaque præstabat Sanctus hic Prælatus in teneriore sua ætate, ex quibus conjicere licet, quomodo sese habuerit existens Sacerdos, ac deinde Episcopus; creverit utique pietas, ac devotio in ipso cum annis, simulque divinum illud lumen statui suo ac dignati congruens, quod utinam precibus suis in cunctis fidelium cordibus dignetur comparare ac augere.

Catum valde notabilem suis in Annalibus refert Cardinalis Baronius *Anno. 536. num. 66.* celebrabat coram Pontifice Episcopus de Formello loco Romæ vicino, jamque quarvice inceperat orationem oblationis, nec finiebat, unde moræ pertæsi adstantes, dum causam hujus ab ipso requirunt, respondit Episcopus Papæ, se solitum esse videre descendentem suam super oblationem Spiritum Sanctum, proindeque rogare, quatenus ab altari dignaretur curare amoveri

Diaconum aliquem, in manu sua habens
flabellum, quo facto, statim vidit descen-
tem Spiritum Sanctum, suaque sponte
cis velum elevari. Itane culpa alienam
divit, quo minus Spiritus Sanctus des
deret super oblationem? Quid ergo di-
dum de propria, dum solis terrenis inten-
mus, ante sacrificium, in præparatione ad
illud negligentes ac superficiales, sub
autem parum attenti, voluntariè distra-
ac minus devoti? *Ascendamus*, (velim
aures præbeamus Anastasio Synaitæ *de*
cram. syn.) *ad sacrosanctam elevationem, in-*
clinemus cervices, occludamus cogitationes,
impleamus mentem, in cœlum ascendamus,
transeamus cœlum, transeamus Angelos. Ve-
rùm tam imminutus est hodiedum Spiri-
tus Sacerdotum, adeo terrenis est immer-
sus, proprioque commodo ac sordido in-
teresse, ut vix ex pura devotione incruen-
tum offerant sacrificium, sed potius era-
re miseri, pauperisque stipendii, ac lucri;
id quod, sancto plenus zelo nullatenus
tollerare valens S. Bonaventura, sed acerri-
mè in prophanos hujusmodi sacerdotes di-
sertum suum strinxit calamum: *de præp. ad M.*
Væ, væ, væ, Domine DEUS, quanti ho-
die infelices ad sacros ordines accedunt, &

vina mysteria accipiunt, non cœlestem panem, sed terrenum quærentes, non Spiritum, sed lucrum, non Dei honorem, sed suam ambitionem, non salutem animarum, sed quæstum pecuniarum! Quam merito hujuscemodi sacerdotibus improperetur id, quod Christus turbis Joannis sexto vers. 26. exprobrasse legitur: *Amen, amen dico vobis, quæretis me, quia manducastis ex panibus, & saturati estis.* Auferat altero DEUS finem tam vilem, intentionem tam pravam, tam distortam! Sacrificium illud offerendum est ad gloriam Sanctissimæ Trinitatis, pro Ecclesia, fide, ac Religione Catholica, pro salute populi, Imperii ac Regni, pro humani generis prosperitate, defunctarum animarum solatio, culparum nostrarum, reatuumque remissione. Sed quia de hisce plura in superioribus dicta sunt, hæcque in variis aliis libris abundanter pertractantur, variasque formas indicant, circa quas intentiones nostras possumus instituere, ac sacrificium nostrum reddere fructuosum, superfluum existimo diutius hisce immorari.

(o)

Caput Decimum Tertium.

Vti summa veneratione dignissimum Augustissimum hoc sacrificium, ita maximè detestabilis omnis circa illud irreverentia.

INter alia maximi momenti documenta quæ Sapiens nobis in Proverbiis conscripto reliquit, hoc unum fuit: *Quando sederis, ut comedas cum Principe, diligenter intende quæ apposita sunt ante faciem tuam: & statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam.* Demonstratur hic, quanta cum cautela Principis alicujus debeamus accedere mensam, qualique circumspectione nos in eadem gerere. Quis autem est ille Princeps, qui convivium illud instruxit, inquit S. Augustinus, *In Ioan. Tr. 84.* nisi Filius Dei, qui ad altaris descendit mensam, ut sit cibus noster, noster potus. *Quæ mensa est potentis* (ita legit juxta translationem septuaginta interpr.) *nisi illa de sumitur corpus & sanguis ejus, qui animam suam pro nobis posuit? Et quid est*

ad eam sedere, nisi humiliter accedere? Et quid est considerare & intelligere, nisi dignè tantam gratiam considerare? Ut ergo unusquisque aliqualiter saltem percipiat sacrificii hujus sublimitatem ac excellentiam, sancta Mater Ecclesia, à Spiritu sancto directa, ordinavit, ut omnia quæ ad illud spectant, indicarent pietatem, promoverent devotionem, spiritus excitarent fervorem. Talia sunt paramenta sacra, ritus sacri, ac cærimoniæ, orationes quæ sacrosancto sacrificio præmittuntur, ac deinde gratiarum actiones, quæ illud consequuntur; atque ita summam spirant venerationem omnia illa, quæ ad divini hujus sacrificii usum concurrunt; ita quidem, ut olim; prout observat S. Gregorius Nyssenus, *Orat. in bapt. Chr.* nemo ausus fuerit ad altare accedere illudque contingere, nisi solus sacerdos, idque cum profundissimo venerationis actu: *Postquam Dei cultui consecratum, atque dedicatum est, ac benedictionem accepit, mensa sancta est, altare immaculatum, quod non amplius ab omnibus promiscuè tangitur, sed à solis sacerdotibus, iisque venerantibus contrectatur.* Hæcque omnia eum collimant finem, & fidelibus cultus, ac reverentia ingeratur, qua sacrificium hoc frequentare, illique debeant assistere, quod

à S. Joanne Chrysostomo, *Lib. 3. de Sacer.* tulatur: *Sacrificium honore, & veneratione plenissimum.*

Idem S. Doctor alibi observat, quam opositè sancta Ecclesia, ministros suos pernmorem reverentialē disponat ad sacratissimū consecrationis actum, dum in præfatione illū proponit, sacrificio illi assistere Angelos: *Adorant Dominationes, tremunt Potestates, cæli cœlorumque virtutes, ac beati Seraphim; &* in sacerdotum cordibus, vera, vivaque excitetur reverentia, quacum ad divinam hanc debent accedere operationem, dum ipsi beati spiritus qui naturâ nobis sunt multò sublimiores, ac nobiliores, nihilominus sese adeo subjiciant, humilient ac deprimant, unde subjungit: *cum quibus & nostras voces, ut admitti jubeas deprecamur*; quasi vellet dicere, scribit S. Joannes Chrysostomus: *Hom. 4. de Dnat. Cogita apud quem proximè stes, quibus cum invoces Deum, scilicet cum Cherubim, cum Seraphim, cum omnibus cœli virtutibus, animadverte, quos habeas socios.* Et ut Sacerdotes dum citata proferunt, talis etiam sit sensus ac interioris dispositionis, quæ tam alto sublimique conveniat confessui, ac Cherubinorum societati, ordinavit idem Sanctus in sua liturgia, *Ap. Legaudies L. de perf. natu. &*

ſa, p. 450. ut poſtquam prolatum fuerit verbū illud *Cherubim*, ſtatim cantores ſubjungerēt: *Qui Cherubim myſticè repræſentamus, & vivificanti Trinitati ter ſanctum hymnum canimus, omnem deponimus ſæcularē ſollicitudinem, tanquam Regem omnium ſuſcipientes, inviſibiliter ſtipatum agminibus, Alleluja.* Hæc apprehendant miniſtri Altaris, ſeſeque reflectant, quod non obſtante, ex propria nativa conditione, nō ſint niſi pulvis ac cinis, nihilominus ex ſpeciali gratiæ dono electi ſint ac elevati ad penetranda, tractandaq; Divinitatis arcana myſteria, eaque in ſocietate Angelorum adoranda. Dum ulterius ad conſecrationem procedituꝛ, audiamus quid dicat de hoc Anaſtaſius Sinaita: *or. de Sinati. State obſecro cum reverentia, ſtate cum tremore, tremenda illa elevationis hora. Quo enim affectu, & quo animo quiſque illo tempore ſiſtit, ſic & ad Dominum, ſurſum fertur. Anaphora enim, ſive elevatio dicitur, quia ſurſum ad Deum fertur.* Ut hacce in Deum elevatione frui poſſet tempore miſſæ S. Ludovicus Epiſcopus Toloſanus, ut refert *Hen. Sed. in vit. S. Ludov.* omni die, antequam illam audiret, confitebatur; idemque in more habuiſſe Beatam Coletam, Ordinis S. Franciſci Religioſam, in cujus vita refert, *Pet. de Vot. 1. in ejus vit. cap. 12.* atque ado-

adorando venerandam hostiam, horr
quodam sacro se repleri sentiebat, ex quo
pius contigit, illam ex Divinæ Majestatis
flexione, vivaque imaginatione in animo
dere deliquium, dum fortiter apprehenden
se stare in conspectu illius, qui sua Majestat
uti canit Ecclesia, cœlum ac terram repl
Pleni sunt cœli & terra gloria tua. Quam
autem majore attentione sese præparare de
berent ipsi altaris ministri, dum ad illud a
lunt accedere, utpote qui non solum in
teresse, ac audire missam debeant, sed
in manibus imo & corde recipere debeant
sacratissimum unigeniti Filii DEI corpus,
quod vi verborum, ab ipsis in consecra-
tione prolatorum, de cœlo descen-
dit.

Observat Evangelista, quod dum cor
pus mundi Salvatoris de cruce fuit de
positum, in linteo valde puro ac mun
do fuerit involutum: *Accepto corpore,*
Joseph involvit illud in sindone munda:
Matth. cap. 27. Hocque juxta Origenem,
Tract. 35. *in Matth.* singulare quoddam con
tinet mysterium: *Quoniam omnia, quæ*
sunt circa corpus JESU, munda sunt, e
ruitque ex eadem actione pulchram do
ctri

strinam ac eruditionem, pro iis, qui Christum volunt recipere, S. Gregorius Nyssenus: *Serm. 1. de Resur.* *Quod ab honesto hoc Senatore gestum est, nobis sit tanquam lex, ut idem nos quoque præstemus, cum illud corporis munus suscipimus, ne id sordido conscientiæ linteo involvamus, neve in cordis monumento mortuorum ossibus, omnique immunditia plexo repamus.* Qua fronte, qua temeritate, quo animo audet ad tremendum hoc accedere sacrificium, cujus non sit tanquam linteum mundum, ac candidum puritate, verum econtrario, instar panni menstruati, plenum horroris, ac abominationis? Tremendum est quod refert: *Bolland. 10. Febr. c. 5.* in vita Beati Gulielmi Eremitæ: Hic servus DEI quadam vice dum interesset sacris Missarum solemniis, raptus à sensibus, in mentis excessu vidit JEsum Christum Dominum nostrum in forma infantis accipere de altari osculum pacis, qui transiens per Ecclesiam, porrigebat illud iis, qui pura mente assistebant sacrificio, illud audientes, illis autem, qui peccato mortali fœdatam habebant conscientiam, non porrigebat, aft ipsos pertransibat: quæ visio, quantum non deberet causare terrorem illis, qui audent accedere ad illam mensam,

quæ

quæ â S. Joanne Damasceno appellat
Mensa pacis, 1.*Paral.c.*11. nec sese per consci-
tiæ emundationem DEO prius reconci-
runt, sine qua, impossibile est posse perci-
fructum divinissimi illius cibi. De illa men-
intelligit S. Joannes Chrysostomus illum
Psalmi 22. versiculum: *Parasti in conspectu*
meo mensam adversus eos qui tribulant me.
Qui sunt (commentatur Sanctus) *qui ma tri-*
bulant? suggestiones inimici, excogitationes, cu-
piditates, delectationes, sæculi honores; isti tri-
bulant, quia hujusmodi qui ita vivunt, tribu-
lationes carnis habent, sed veniunt ad mensam
potentis, considerantes, ea, quæ apponuntur ei,
accipere cum timore, & tremore, & tribulatio-
nes efficiuntur consolationes; auferuntur ea
quæ sunt carnis, infunduntur ea, quæ
sunt spiritus, & ex mensa præparata, profici-
unt contra eos, qui tribulant eos. Quod si
quis fortè ex mensa Eucharistica potentes
hosce ac efficaces non experiretur motiones
& effectus, se ipsum is diligenter examinet
conscientiam bene perscrutetur, tandem-
que experietur verissimam esse illam S. Lau-
rentii Justiniani assertionem; *pro sumentium*
disparitate, dispares etiam operatur effectus.
In ipso Apostolico Collegio manifesta appa-
ret differentia, ac disparitas; S. Pe-
di

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dum ad mensam hanc accedere deberet, actum elicuit, exercuitque summæ humilitatis, compunctus autem, ac conteritus ad verba ista, *non habebis partem mecum*, abundantiam virtutis recepit, & gratiarum; Judas autem, cujus cor plenum erat avaritiâ ac dolo, quique plutis faciebat denarium, quam donatorem salutis, Christum Salvatorem, sumendo sanctissimum Sacramentum, suam sumpsit condemnationem: *Uno Petrus & Judas* (prosequitur citatus S. Patriarcha cap. 4. *de Trium. Chr. Agone.*) *cœli pascuntur alimento, aliter tamen; nam ad meritum, & profectum Petrus; proditor verò manducat ad ruinam.*

In historia translationis corporis S. Cutberti Episcopi Lindisfarnensis legitur apud *Bolland.* 20. *Mar. pag.* 133. quod, dum quidam sacerdos mulierculæ alicujus infamibus irretitus amoribus, ac animalem ducens vitam, à nobilibus quibusdam rogaretur, ut missam celebraret, post nonnullam tergiversationem, tandem ausus est accedere ad altare: verùm (quod mirum) dum ad sacri calicis pervenit sumptionem, vidit in illius fundo (alterante nimirum miraculosè Deo exteriores sacerdotis sensus) particulam Dominici corporis,

poris, quæ in calicem missa fuerat, ita ei sanguine, in teterrimam speciem commu- tam, ut potius in calice picis colorem, qu panis ac vini conspiceret accidentia. Ill reatum suum intelligens, è quo hæc tam penda promanabat mutatio, pallere, & qua flammis jam jam tradendus ultricibus, di- næque rigorosæ subjiciendus vindictæ, um pavere cœpit. Ignorans autem quid calice jam consecrato faceret, mortis exhorrebat quidem illum sumere, & tamen ut talem, alibi in terram effundere metuebat tandem magno cum timore ac formidine sumpsit, sed tantæ fuit amaritudinis, ut ni- hil amarius tota sua vita gustasset. Peracta missa, statim ad Episcopum convolavit, cujus prostratus pedibus, rem totam, prout contigerat, enarravit, ac salutari ab ipso re- cepta pœnitentia, quam promptissimè adim- plevit, tantoque deinceps edoctus periculo in puritate ac castitate Sacerdoti competente vitam ulteriorem, religiose instituit. Per- sum hunc, valde verificatur allusio illa, quam inter Manna & sanctissimum Sacramentum facit S. Maximus; *Serm. in Ps.* 21 Cibus illi An- gelicis manibus Hebræis præparatus, prout in sacris literis refertur, scatere solebat verme- bus, dum in alium diem illũ reservarent, quæ ip-

ipsis à Deo erat præstitutũ: *Manna illis contra divina præcepta tractantibus, vermes effecti sunt, id est contumaciæ ultores, & judices. Quæ similitudo Christum indicat, quem qui suavem cibum & dulcem potum haurire neglexerit, judicem potietur.* Idem omnino illi accidit, qui ad altare Dei accedit, nec tamen præcepta illius observat: *Qui sine reverentia* (docet Petrus Cellensis *L. depr. c.* 3) *& sine delectu panem sanctum accipit, plus ei sua irreverentia obest, quam cibi sanctitas prosit:* Loco enim, quod gratiam recipiat, aut illius augmentum; *Judicium* (inquit Apostolus) *sibi manducat & bibit*; quod ex eo patet ac confirmatur, quod de S. Euthymio Abbate narrat Cyrillus Monachus, *in vita ipsius.* qui dum circumquaq; videret homines cõmunicantes, ex divina illuminatiõe perspiciebat, *Dominici corporis sumptione aliquos quidẽ ex iis qui accedebãt, ab illa illuminari, aliquos autem veluti obscurari, & morte affici, quicunque scilicet indigni erant ea luce & splendore.*

Ut tam detestabilem non cõmittamus irreverentiã, nec terribile adeo incurramus judicium, providã valde doctrinam monitumque nobis reliquit S. Gaudentius Episcopus Brescensis, *Tr. 2. in Exod.* dũ suggerit, ut imitemur consuetudinem ac ritus præscriptos in esu Agni Paschalis: *Edant carnes nocte illa assas igni,*

&

& azimos panes cum lactucis agrestibus: Et
12. *Caro agni cum azimis panibus, & lactucis*
agrestibus est edenda, ut cum Corpus Redemp
accipimus, nos pro peccatis nostris fletibus
gamus, quatenus ipsa amaritudo pœnitentiæ
stergat à mentis stomacho perversæ amorem
pravitatem vitæ. Præmittenda est vera, cordialisque detestatio culpæ præteritæ, excitandumque, ac formandum propositum firmissimum, ita in melius mutandi mores, ut eorum affectus cujuscunque culpæ ac peccatorum omo pellatur. Conformiter huic normæ ac doctrinæ plures sancti vitam suam instituerunt, qui omni die, priusquam celebrarent, confitebantur, non obstante, quod non haberent gravatam conscientiam, nisi minutissimis culpis ac imperfectionibus, volebant nihilominus propriis suis lachrymis lavare animas, mundare conscientias intima compunctione antequam accederent ad sumendum Agnum Eucharisticum; Sciebant enim, quid hoc sibi velit, quanti momenti, quam inexcabilis considerationis res sit, recipere Deum in domum, ac animam suam; ideoque omni diligentia, lachrymis, ac mentis contritione purgare studebant animas suas, adeo, ut nisi celebrare non potuerint, nisi prius copiosas mas effudissent lachrymas, prout in specie

Beato Jacobo de Behagna refert *Pergilio in ejus vita, l. 1.* qui nunquam ad sacrum accedebat altare, nisi prius ubertim fletus imbres, subministrassent oculi. Ad solum sacrorum aspectum paramentorum, in lachrymas solvebatur S. Thomas Cantuariensis, accedebatque ad altare, ut offerret incruentum summa cum humilitate, tanta autem in celebrando illius erat contritio, ut, (prout in vita *edita à Christ. Lupo cap. 11.* ipsius refertur) *cum lachrymis magis singultus ponerentur, quam verba.* Idem legimus evenisse sanctis Victoriano, Cassio, Cutberto, & Ignatio Loiolæ, qui ob affectuum vehementiam tempore Missæ à quotidiana celebratione abstinere coactus fuit, idem etiam evenit sancto Ludovico Bertrando, B. Ambrosio Sansedonio, & pluribus aliis, quibus Deus donis hujusmodi extraordinariis in missa rependebat diligentiam accuram, qua se antecedenter disponebant ad dignè accedendum ad sacrum Altare.

Esset equidem in omnibus Ecclesiasticis summè desiderabilis præparatio illa ante missam per quotidianam confessionem; si autem hoc fors nimis videretur difficile ac durum, si saltem assuescerent non accedere ad altare cũ conscientiæ remorsu peccati venialis non levis, quin prius illud sacra abstergerent confessione,

fione, laudem hanc non modicam à S. Cypriano 1. *de Lap.* mererentur : *Salutarem delam parvis licet , & modicis vulneribus quirunt.* Avertat proinde Deus à sacerdotum suis miserandam illam mentis cœcitatem, ut ad altare accedere præsumant, aut cum conscientia peccati mortalis, aut cum confessione obiter ac perfunctoriè , absque requisito dolore, veroque proposito facta.

Ah infelices, monet objurgando S. Joannes Chrysost. *An nescitis , quod hæc mensa plena est igne spirituali ? Ne accesseris ignem afferens, non ligna, non fœnum, ne augeas incendium exurasque animam ad communionem accedentem , sed accede ferens lapidem pretiosum, aurum, argentum, quo puriorem reddas materiam multoque cum lucro discedas.* Id accidisse iis, qui indignè tentabant recipere tremendum Christi corpus, refert S. Cyprianus in libro de lapsis, dum ex ipsa Augustissimi Sacramenti arca visa fuerit flamma egredi, contra eos qui indignè accedebant, ad perbandum & confirmandũ quod scripsit Guericus Abbas : *Serm. 5. de perf. Ignis consumens est, ad quem indignus non debet accedere, ne acterius consumatur , & in reprobum sensum tradatur.* Nemo potest, dicebat S. Franciscus Sales, *Intr. p. 2. c. 20.* carnem hanc vitæ comitem re, eaque nutriri, & mortis affectibus exui

vivere: Mirũ sane nõ est, corda nostra, tametsi fragilia & imbecilla, à peccati corruptione integra conservari, quãdo ab incorruptibili carne & sanguine Filii Dei, saccharo condita & mellita sunt. Dubiũ aliquod monet S. Paschasius, quõodo S. Ecclesia appellari possit, *nõ habens maculã, neq; rugã*, dũ omni die tã Fideles, quã etiã Ecclesiastici, qui perfectiores esse deberẽt, sũtq; ipsius potiora, ac præstãtiora mẽbra, tãtas cõmittunt imperfectiões: *Dũ quotidie peccãus, licet in minimis, quõodo sine macula esse possumus? Nõ est ergo immaculata, quã næuus obscœnitas dedecorat.* L. de sac. c. 21. Respõdet auté, quod per frequentẽ Divinissimarũ illarũ speciẽrũ consecrationẽ, ac sumptionem, quidquid forte de forma ac pulchritudine deperiit cũ lucro ad augmento reparetur, & restauretur, proindeq; nihil illi à primævo decore deperire, aut decedere: *Quia per hæc purgatur interior pulchrũ ejus est hoc corpus, ex quo jã speciosa per lavacrũ, amplius pulchrescit, ut cãdore lucis & rubore sanguinis in hoc mysterio decoretur.*

Et, quò pergunt, quid intendunt tandem sacerdotes illi, qui profunctoriè ac negligenter se præparant ad cibum illum immortalitatis sumendum, suæque vivunt professiõis immemores, incurii timoris ac reverentiæ, qua divinissima illa deberent tractare mysteria? *Prius repropitiatio quærenda est, & post hæc offeren-*

offerendum Sacrificium ſalutis : Neque [illegible] *ſalus eſſe cuiquam poteſt, niſi prius propitium faciat Deum.* Hæc Origenes, *Hom. 5. in c. 7.* [illegible]

Refert Dionyſius Carthuſianus, Religio[illegible] quendam conductum fuiſſe ad conſpicien[illegible] Purgatorii flammas, cumque miraretur, [illegible] paucos ibidem reperiri ſacerdotes, reſp[illegible] tantarum imperfectionum, reatuum, [illegible] catorum quæ hoc in mundo ſolent comm[illegible]tere, reſponſum illi fuit : *Ideo ibi erant* [illegible] *ciſſimi ; quia vix aliquis talium habet* [illegible] *contritionem : Idcirco penè omnes* [illegible] *modi æternaliter condemnantur.* Lib. 3. de novisſ.

Unuſquiſque ſe ſuper hæc reflectat, quali[illegible]que ſe exponat periculo , dum quicunque contaminata culpæ conſcientia, debita ab[illegible]que præparatione ad ſacroſanctam menſam illam præſumit accedere, memineritque [illegible]viſſimæ illius S. Joannis Chryſoſtomi [illegible]brationis : *Hom. in Encæniis. Num ſi ſtercus* [illegible]*nibus haberet, auderet appropriare fimbriis* [illegible]*gis? Num vides panem : Num vinum :* [illegible] *ſicut reliqui cibi in ſeceſſum vadunt?* [illegible] *ſic cogites. Quemadmodum enim ſi* [illegible] *adhibita illi aſſimilatur, nihil ſubſtantiæ* [illegible]*net, nihil ſuperflui ; ſic & hic puta myſterium* [illegible] *ſumi corporis ſubſtantia. Propter quod* [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

udentes, ne putetis, quod & accipiatis divinum corpus ex homine, sed ex ipsius forcipe ignem, quem scilicet vidit Isaias vos accipere. Super hunc Isaiæ locum acutè observat Petrus Cellensis, *de panibus c.* 1. quod ille supremæ Angelicæ Hierarchiæ Seraphim, qui ignem illum amorosum erga Deum accendebat, ausus non fuerit ipsemet contingere carbonem illum, sed medio illo instrumento acceperit de Altari: *Manus subtrahit Seraphim, quia munus hujusmodi manum aliam non admittit, nisi solius dexteræ Dei.* Huicque proposito conveniens, ac accomodatum est quod legitur in actis sancti Honorati Episcopi Ambianensis, hisce verbis: *apud Boll.* 11. *Ian. pag.* 705. *Dum corpus Domini sacraret in terris, manum illius meruit videre in cœlis*, non dissimili rat â illi, quæ à Surio narratur concessa S. Udalrico Episcopo Augustano. Et tamen, quod non audet unus Seraphim, audet homo, pulvis & cinis, assumptus ad manibus suis contrectandum divinum illum carbonem, corpus & sanguinem sactatissimum Salvatoris nostri, eo titulo ipsum insignivit Justinus Martyr *q.* 44. ad orthodoxos.

Digiti Conradi Abbatis Villarienſis, ac postea Cardinalis, & Episcopi Portuensis, ex digna tractatione ac attactu Divini hujus car-

bonis, tantum in se attraxerunt luminis, ut candelæ instar inserviverint ad sacras [illegible] puras, profundâ nocte, densissimisque tenebris, legendas ac pervolvendas: *Atrox. 1. hist. seu. Flor. Card. a. 1219. Digiti, quibus venerandum Christi Domini corpus confingendum utebatur, candelarum, seu tadarum ardentium ad instar, inter nocturnas tenebras tanto ardore collucebant, ut ejus ope, ac beneficio sacras litteras nullo negotio legeret.* Eadem qualitate dotatæ leguntur manus [illegible] S. Patritii Hiberniæ Apostoli, *in ejus vita. Fort. l. 4. de vita ipsius.* & S. Martini Episcopi *Fort. l. 4. de vita ipsius.* Hisque conformidem S. Philippo Nerio referebat, dignissimus ejusdem discipulus, ac servus Dei Joannes Juvenalis Ancina Episcopus Saluzzanus, *l. 3. c. 3. in vita Io. Iuvenen. Ep. sal.* quod si, elevando manus suas eas soli casu seu fortuitò opponeret, instar labastri transparuisse. Tantam lucis redundantiam recipiebant sanctorum illorum hominum manus, ad quam intrinsecè perluminatum ac incensum illorum cor fuerit dubiè dispositæ, juxta doctrinam ac intentionem S. Barlaami Monachi, datam Josaphato: *c. 12. in hist. vita. Dominicus ad unam & eandem Ecclesiam pergunt, ad unam mysteria, hoc est, incruentum puri,*

tiosi corporis ac sanguinis Christi sacrificiũ percipiunt: quæ quidem Dominus piis in peccatorum remissionem, ac tum animi, tum corporis illuminationem, & sanctificationem donavit. Hujus luminis, sive interioris, sive exterioris nequeunt esse participes, infelices illi, quorum cor fœtidissimam repræsentat cloacam, & nihilominus ausu horribili in illo reponũt, ac recondunt purissimum Jesu Christi corpus. Summè detestatur miseram hanc projectamque audaciam S. Thomas à Villa nova *Conc. 3. in die SS. Corp Christi.* nec sufficienter enormitatem tanti sacrilegii volens exprimere, dicebat: *Quantum flagitium sit in spurcissimam tui pectoris cloacam sacratum Christi sanguinem fundere, Apostolica tuba personuit dicens: Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini; reus erit, ac occidisset; quascumque enim blasphemias, quascumque irrisiones, quæcumque opprobria impiissimi Judæi in CHRISTUM corporaliter exercuerunt, has omnes spiritualiter repetit impius comestor, Filium DEI rursum in semetipso crucifigens.* Immortalis Deus! Quomodo non dissilit, non rumpitur cor sacerdotis, qui sua dignitate agnoscens se toti mundo altiorem ac sublimiorem,

nihilominus culpa sua annihilatum, ut pa
dissimis Judæis ipsis, reipsa pejor sit, & hab
tur : Incurvabant sese illi, ac genuflectebat
coram Christo , aut hoc per ludibrium
contemptum : appellabant ipsum regem,
irridendo, accedebant ad ipsum, aut colaphi
zantes. Genuflectunt summa cum reveren
tia, ab Ecclesia præscripta, coram Redempto
re nostro mali sacerdotes, aut quanta cum
versione, ac abominatione admittit, recipi
que Rex gloriæ incurvationem populi, ab
interim, in illo adorante fervet bestialium
operis : Regem appellant verbis sacræ scri
pturæ, sed actione clamant : *Nolumus hunc*
regnare super nos. Accedunt, ut tradent ma
nibus , recipiant corde , verùm locum non
dant gratiæ Sacramentali , quod Hebræis ip
sis pejus est, quos hac excusatione suæ ig
rantiæ, quodam modo absolvit sacra Scriptu
ra : *Si cognovissent, nunquam Dominum glo*
riæ crucifixissent. Sed, quam proferre po
sunt excusationem sacerdotes novæ legis
Deum agnitum, confessum, adoratum, no
vo crucifigant ? Non solum illum crucifi
gunt, verùm etiam, juxta S. Bernardini Sena
sis considerationem, quandoquidem anima
perversi sacerdotis facta sit asylum, domus,
tabernaculum Dæmonis, perpendendum e
cu

cum horrore, quo tandem reponatur, recipiaturque loco ipse noster Deus, Salvator, ac Redemptor? *Juda traditore deteriores effecti, eo quod, sicut ille tradidit illum persequentibus Judæis, ita isti tradunt eum infernalibus Diabolis, eo quod ponant illum in loco, sub potestate Diaboli constituto*: t. 2. Serm. 55. ar. 1. t. 3. Possetne tractari crudelius, affici truculentius, juratusac capitalis hostis, quâ tali modo excipitur Dominus ille benignissimus, qui nos creavit, fovet, nutrit, proprioque cruore redemit? Idque, quod omnem superat indignitatem, ab homuncione vili, inutili terræ verme?

Sed quia non spero, aut credo futurum Ecclesiasticum aliquem, qui non intimè condoleat patienti Christo, ac proinde omni curet caveatq; diligentia, ne causâ suâ culpave malè tractetur, transeamus ad duo alia puncta, quorum meminit S. Bonaventura: *In fascic. Tria sunt quæ exigit à te hujus Sacramenti quotidiana susceptio, corporalem munditiam, puritatẽ conscientiæ, & actualem devotionem.* Sufficienter egimus de conscientię puritate. Munditia autem corporalis ac externa sumè commendatur, imo præcipitur à sacris canonibus ac conciliis, & nominatim Can. 2 apud S. Dionysium Alexandrinum; *Ad sancta Sanctorum, qui non anima & corpore purus est, accedere*

prohibebitur: Curaruntque hoc maximè
mines pii ac devoti, inter quos merito
reliquis omnibus numerandus est, ac
brandus Religiosissimus Franciæ Rex
bertus, de quo scribit Helgaldus: *Hæc*
devotio, hæc erat fortis prævisio, ut corde
& vestitu candido, Deus immolaretur
tius mundi piaculo: Dum quadam vice S. Fran-
ciscus Borgias Franciam pertransiens, celebra-
re cogeretur in quodam diruto, desolato
lèque accomodato templo, invasit illum
febrilis affectus, non tam ex aeris rigore ac in-
temperie, quã ex apprehensione valida, quod
domum Dei videret adeo miserè constitutã,
neglectam, penèque eversam. *Ribald. l. 2. c. 6.*
Duæ illæ Seraphicæ virgines Clara Assisia, &
Theresia de Jesu, nõ obstante quod extremã
professæ sint paupertatem, nihilominus sum-
mo zelo semper curarunt, ut omnia illa quæ
ad sacri Altaris spectant ministerium ac usum
mundissima essent, extremaque ac omni pos-
sibili niterent elegantia.

Silentio hic præteriri non debet pietas
imia S. Wenceslai Ducis Bohemiæ, quæ
lo admirabili, cuncta illa quæ ad Augus-
simum spectant Sacramentum voluit
exquisita, purissima, imo ipsemet,
Breviarium Romanum in lectionibus
psius Festi testatur, in eum finem

priis laborabat manibus, seminabat triticum, grana spicarum excutiebat, ac colligebat pro hostiis, uvasque exprimebat pro vino missarum: *Summa religione Sacerdotes veneratus, suis manibus triticum serebat, & vinum exprimebat, quibus in Missæ sacrificio uterentur.* 18. Sept. Similem exhibuit pietatis ardorem S. Radegundis Regina, quæ propriis suis manibus hostias formabat in locis diversis sacris distribuendas. Quanta ulterius fuerit industria ac diligentia plurimorum aliorum piorum Ecclesiasticorum circa ea quæ ad divinum spectant cultum, ac potissimum tremendum Missæ sacrificium, cui vacat, legat opus eruditissimum piissimi Cardinalis Bona, de rebus Liturgicis. Lib. 1. cap. 16.

Altera à S. Bonaventura requisita præparatio fuit actualis devotio, de qua licet superius etiam egerimus, infructuosum tamē non erit idem punctū hic denuo nonnihil contingere. Hanc actualem devotionem summo studio ac conatu procurare debet Sacerdos, seseque reflectere, quod sacrificium illud non offerat tanquam persona privata, sed ut talis quæ sustinet, ac repræsentat personam ipsiusmet CHRISTI, ideoque in

consecratione ita loquitur ac dicit: *H[oc est] corpus meum:* Jam verò, considerand[o per]sonam illam quam exhibemus, quo[modo] non sumus obligati ad exprimendam i[n no]bis omni possibili modo perfectam C[hristi] imaginem, ac cordi ducere, ne indignis [mori]bus dignissimæ illius personæ, tantiq[ue Do]mini fungamur vicibus? Hic finis est [præci]pus admirabilis hujus institutionis, pro[ut Na]zianzenus optimè notavit: Orat. 23. *H[ac] causa seipsum nobis conjunxit, ac corpus [suum] nos permiscuit, ut unum quoddam effe[ci]... quam corpus cum capite copulati, in commu[]nionem cum eo, tum passionum, tum Deitat[is] veniamus. Ut enim, cum aurum liquatum sive manum quispiã, sive linguã injicit, aureã eam confestim reddit, eodem quoq; hic modo ea, quæ proposita sunt, animã, & corpus totum efficiunt*

Considerare quoq; debet Sacerdos, Chri[]stum Salvatorẽ nostrum triginta tres impe[n]disse annos vitæ suæ, antequam deveniret [ad] institutionem illius sacramenti, illiusq; [sacri]ficii terminus fuerit Altare sanctæ cruc[is] de varia ab ipso sæpius audita sunt [...]; *Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vo[]biscum &c. Tempus meum nondũ adven[it]* & plura similia, quæ indicabant curam [conti]nuam, mentisq; cogitationes semper eo [...]

directas ad perficiendum ac consumandum illud sacrificium; qua propter accuratè observabat spatium, ac tempus illud, quod tantam complendam actionem præcedebat: *Sciat quis, quid recipere debeat*, dicebat S. Bonaventura: *opusc. de instit. sacer. ad miss* Et S. Thomas à Villa nova, quasi extra se raptus remanebat, dum tantas in lege veteri præscriptas sacerdotibus legebat præparationes, priusquam munus suum inciperent, cum tamen nihil aliud haberent agere, quam jugulare victimas, ac deferre Arcã ligneam: *Conc. 3. de S. Aug. Quantamajestas pro arca lignea, & pro animalibus occidendis!* S. Franciscus de Sales, totus licet occupatus in negotiis suæ Diœceseos, sciebat aperire tempus sese præparandi ad missæ sacrificium, hasque habebat præscriptas regulas; Ut summa cum devotione posset celebrare, collegerat sibi diversas considerationes ac affectus, mediantibus quibus illa erga tantum sacrificium ferventius posset excitare, circa illas sese occupabat, exeundo cubiculum illas ruminabat, ac ad sacristiam deveniens, præparationem suam nec nimis brevem, nec protractiorem, ne exspectantes detinerentur, faciebat. Idem præstabat in gratiarum actione post missam, in qua speciales spiritus recipiebat influxus ac gratias; Nulli lo-

quebatur, dum ad altare vellet accedere, maximè de negotiis sœcularibus, nec etiã posset actum sacrum, nisi prius absoluisset ordinariam suam mentis recollectionem. Giard. in tal. 2. c. 9. a. 8.

Pia Mater Ecclesia, ut alimentum submini-strret devotionis cuivis sacerdoti, in Missalis initio varias ordinavit preces ac orationes, quibus mentem suam ac cor ad Deum possit elevare; quæ quando debita cum attentione persolvuntur, magno esse possunt adjumento ad excitandum in aliquo spiritum devotionis, mirificèq; etiam juvare poterunt ea, quæ virgini alicui singularis pietatis, vitæq; exemplaris scripsit S. Cajetanus: unum è duobus mihi eligendum est; aut semper remanere indignus tanto missæ sacrificio; aut omni die, tanquã dispensator fidelis divini illius thesauri, dum Dominũ ac Salvatorem meũ recipio, humillime audire exprobrationẽ illã: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde*; & interim tamen ego meã non defero superbiã Recipio meum illuminatorem, & viam, ipsumq; percipio dicentem: *Ego sum via: Ego sum lux mundi*. Et tamen viã invenire nequeo, ut fugã mundũ. Ardet in manibus meis, meis in fucibus divinus ille ignis, qui de seipso dicit: *Ignem veni mittere in terram*: & nihilominus pectus meum ita friget, ita riget, quasi ge-

si gelu ac glacie foret constrictum. Quam potens sit divinus ille cibus ad nos illuminandum, interiusque in anima calefaciendum, testatur in quadam sua epistola S. Franciscus de Sales *l.* 12. *Ep.* 141. Viginti quinque annorũ experientiâ quos pro animarũ servitio ac salute impendi, manibus quasi tangi ac palpare didici, quã in illo divino sacramento potens sit Deus ad cõfirmandas animas in bono, easque liberandas à malo, &, uno verbo, ad illas in isto mundo, quasi deificandas. Verùm adjungit conditionem unam, sine qua verba illa verificari non possunt. Ideo, dicit, illud frequentetur, cum fide, puritate, ac conveniente devotione. S. Joannes Chrysostomus. *Hom.* 24. *in ad Corinth.* confirmat id, supra illa verba: *Ubicumq; fuerit corpus, illic congregabuntur & Aquilæ*, eaq; ad illos dirigit, qui ad divinũ illud accedũt sacrificiũ: *Aquilas appellat, ut ostẽdat ad altare eũ oportere contendere qui ad hoc corpus accedit, & nihil cum terra debere ei esse commune; neque ad inferiora trahi, & repere, sed ad superiora semper volare, & in solem justitiæ intueri, mentisque oculum acutissimum habere. Aquilarum enim, non graculorum hæc mensa est.*

Ut autem unusquisque sacerdos certam quandam habeat regulã, juxta quam aptissimè

mè se semper poterit præparare ad tremendum hoc mysterium, hanc accipiat, quam legimus practicatam, ac præscriptam à venerabili servo Dei Cæsare de Bus, Fundatoris doctrinæ Christianæ in Francia. Hic amicus Dei (inquit author vitæ ipsius *Gonet. Marc. l. 2. cap. 5.*) considerans quod illud sacrificium quoad substantiam idem sit cum eo quod fuit oblatum in cruce, idem JEsus Christus qui pro peccatis nostris offertur, semper celebrabat, eo sensu, ea intentione, mentisque applicatione, ac si foret primum sacrum, quod unquam obtulisset, aut ultimum quod esset oblaturus. Sane reflexio hæc non obiter, sed seriò, attentèque perpensa mirabiliter Spiritum excitat ad ferventem, accuratamque missæ præparationem.

Et tandem, si unusquisque bene consideret infortunia, miseriasque continuas, quibus indies affligimur, reperiet profecto originaliter illa provenire ex exiguo respectu ac reverentia, quam erga sacratissimum gerimus Sacramentum, & in Missarum habemus celebratione: ipsiusmet Dei habemus desuper attestationem in Aggæo Propheta, cap. 1. ubi postquam narrasset mala, ac calamitates quæ populo superveneran-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

indiesque patiebatur, pro causa illorum assignat: *Quia domus mea deserta est.* S. Bernardinus Senensis manifestis verbis idem confirmat: *Christianis maximum scelus est, & multorum causa flagellorum, quod Christum Filium DEI, in hoc sacramento indigne suscipiunt. Propter hoc sæpe venit sterilitas terræ, temporalium rerum penuria, prædationes,* &c. Omnibus illis malis mederi potest sibique ab iis præcavere verus Ecclesiasticus, dum accuratè observans suam obligationem, ac ministerium, sibi novit promissum id quod in Isaia *cap. 58. v. 14.* legimus: *Sustollam te super altitudinem, & cibabo te hæreditate Jacob Patris tui:* Proindeque cum S. Avito: *de natal. calicis Agnoscamus summam hæreditatis indeptæ. Illud est videlicet, quod cœnantibus Apostolis, æterni libaminis ordinem consecravit.*

Caput Decimum Quartum.

Considerationes faciendæ ab Ecclesiasticis post missæ celebrationem.

POstquam Christus Salvator noster admirabile illud absolvisset convivium, in quo seipsum Apostolis in cibum præbuit, finita quoque pedum lotione, ad ipsos conversus,

ſus, hæc magni momenti verba protu *Scitis, quid fecerim vobis?* Supra quæ dum ſe reflectit eximius ille Magiſter ſpiritu Joannes Avila, ſcribens cuidam Sacerdo ait: O pater mi, quis penetrabit, *quid fece rit nobis Dominus in illa benedicta hora!* O, quis bene poſſet illud guſtare, cum interio ri animæ palato, ac ſingulari guſtu! O ſi quis juſta lance librare poſſet, quam ſit ille Bea tus, cui finita miſſa faſtidio ſunt omnes crea turæ, nec illas ne quidem ſuſtinet aſpicere, ſed ſolum inhæret continuæ illi deliciosæ conſiderationi, ac internæ mentis conſola tioni, *quid fecerit ei Dominus*, illudque continuet exercitium uſque ad *diem alte rum*, quo iterum debet celebrare. Ita Ve nerabilis ille Sacerdos, ſtudebat informare, ac inducere Presbyterum alterum ad con tinuam gratiarum actionem, utq; nunquam vivere deſineret, absque ſpeciali reflexione erga tantum beneficium, quo divina Ma jeſtas dignata fuerat divertere ad paupe rem, miſeramque animam ſuam; idq; con formiter menti ac deſiderio ſanctæ Matris Eccleſiæ, quæ in variis collectis à Sacerdoti bus in miſſa poſt communionem dicendis, ordinavit Deum deprecari, *ut in gratiarum ſemper actione maneamus.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et licet non deberet præteriri, aut elabi vel unicum, die illo, quo singularem illum à Deo favorem consecuti sumus, quod illi sacrosanctum sacrificium offerre digni fuerimus, absque intima, ac cordiali recognitione, ac gratiarum actione pro tam munifica bonitate, ipsam & tamen tanti beneficii necessitas id ipsum exigeret, prout S. Bernardus recognoscit: *serm. 1. in Cant. Prorsus necesse est, propercepta cœlestis panis alimonia, divinas mulcere aures in voce exultationis, & confessionis, sonus epulantis*: Hinc sancta Maria Magdalena de Pazzi Carmelitana, eo die quo novitiæ, quarum erat Magistra plane eximia, quo die communicaverunt, continuo illas tanti beneficii, reddebat memores, blandissimisque detinebat colloquiis: Quid dixit vobis vester JEsus, dum illum recepistis in corde vestrum? Quoties hodie egistis, aut agetis illi gratias, & quales quantasque, quod seipsum vobis dederit in sacratissimo Sacramento? Hisce, similibusque considerationibus impendere debere-mus tempus, saltem illud, quod immediatè subsequitur peractum tremendum sacrificium, totique esse soliciti, ac occupati ad honorandum, omniaque possibilia deferenda obsequia hospiti tam præstanti, eminenti, omni-

omnipotenti: ideoque dicere solita fuit Theresia: *Non solet sua Majestas avarè servare suum hospitium, si ei fuerit exhibita hospitalitas.* *Camino di perfect. cap. 34.* Attente & circumspectè manete apud ipsam, pergit dicere ac monere illa sancta Virago, nec perdatis optimam occasionem illam tractandi amicè ac familiariter cum ipsa, hora illa post sumptam sacram communionem, illud enim ipsissimum tempus est res vestras promovendi, quod si vos statim aliunde veritatis, vestramque mentem ac cogitationes deflectatis alio, atque ita in computu vestro, super mora apud vos tracta, deceptos inveniatis, nullum incusetis alium, nisi vos ipsos, qui estis in causa.

Refert S. Lucas *Luc. 7.* exprobrationem aliquam CHRISTI, factam cuidam Pharisæo: *Intravi in domum tuam, osculum mihi non dedisti, aquam pedibus meis non dedisti, oleo caput meum non unxisti*, opponitque leprosi illius inhumanitati, qua se suam in domum receperat, affectum, devotaque obsequia quibus à Magdalena erat affectus: *Ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.* O quot non reperiuntur Sacerdotes, quibus CHRISTUS idem improperat quod Simoni: *Vides hu-*

mulierem? Quam primum enim in illorum
ntravit domum non ut ab illis tractetur, sed
t illos ipsos sumptuosissimo excipiat convi-
vio, illi omnis obliti humanitatis, reveren-
tiæ, ac respectus erga tantum hospitem, à
quo pane Angelico pasti sunt, non aliter se
gerunt, ac si communem, & usualem panem
comedissent; & tamen S. Dionysius Areopa-
gita adæquato suo titulo aliter non scit illud
appellare, quam *convivium circumspectionis*,
respectu actuũ obsequii ac reverentiæ, quos
exercere deberent illi, qui in eo tractantur,
additque hujus rationem dicens: *Quia in*
horum mysteriorum participatione, Divinam
magnificentiam contemplamur. Cap. 8. *caelest.*
Hier.

De seipsa, sub alieno nomine refert S. The-
resia quod in sacra communione tam vivam
excitaret fidem, ut quasi oculis corporal bus
di animæ suæ, hospitium videret venientem,
& intrantem Salvatorem; ideoque, quia
vivacissimè credebat jam apud se divertisse
Dominum, degereque in paupere sua casa;
sponebat, quantum erat possibile, exterio-
omnia impedimenta, & quidquid ipsam
poterat distrahere, seseque ad ipsum inte-
rius recipiebat, sensusque omnes congre-
gabat, convocabatque, ut omnes cognosce-

rent

rent tantum bonum, quia tunc non impel-
tur anima à cognitione. Hoc modo in pra-
reducebat documentum illud, sibi à Spi-
Sancto dictatum: *Causam tuam tracta cum
amico tuo, & secretum tuum ne reveles extra-
neo*, dum soli cum solo in secreto cordis no-
stri degimus cubiculo, cum vero amico no-
stro, qui est Christus, detegamus illi passio-
nes nostras, illi sacrificemus, quas patimur,
ac experimur repugnantias & contradictio-
nes, malorum habituum nostrorum petamus
emendationem, ac indissolubili Charitatis
vinculo, illi uniri proponamus.

Mos ille Germanorum Tacito *p. 195.* valde
fuit approbatus, quod consulturi de rebus
magni momenti, id facerent sua post sympo-
sia ac convivia, ac pro ratione assignat, quod,
*Tanquam nullo magis tempore, aut ad simplices
cogitationes, pateat animus, aut ad magnas
incalescat.* Quanto prudentius, utilius que
reservaret sibi Ecclesiasticus, post convivium
illud solemnissimum, tempus illud ad tra-
ctandum cum Deo suo de rebus suis; certum
enim est, nullum fore opportunius, ut ad
magnas incalescat, quam dum intra se habet
ipsum solem Justitiæ. Bene illud observandum
est, quod notat, monetq; S. Joannes Chry-
stomus *Hom. 9. in 2. ad Tim. Ut illi perpetuo*

luceat lumen, nihil in nobis resideat, præsentiâ tantæ majestatis indignum. Nullus qui ad inferiora defigat obtutus, ac seipsum in humum suffodiat, solis lucem adspicere poterit. Nemo qui seipsum sæculi negotiis inquinat, intendere aciē valebit in limpidissimum justitiæ solem; nulli ex his lucis suæ largitur gratiam, qui in hisce versatur: Respice parumper, & ex hujusmodi profundo, atque ex sæculi turbinibus, & tempestate te recipe, si solem intueri cupis. Exclusa enim ex corde omni alia occupatione, datur locus benignis illius solis influxibus, præparaturque ad recipiendum calorem illum, quem is cordibus solet infundere. De divina illa luce dicamus cũ Sapiente, *sap. 8. intrans in domum meam, conquiescam cum illa; non enim habet amaritudinem conversatio, nec tedium convictus illius.*

Quam felices, ac gratas amoris Divini flammas accendere deberet in cordibus, optata illa Salvatoris nobiscum commoratio! Quærunt Naturalistæ, cur in æstate tanto calore, in hyeme autem acri incommodemur frigore? apparet enim omnino debere esse contrarium, siquidem in hyeme sol nobis propinquior est, & per consequens, magis deberet calefacere: Hisce tamen non

non obstantibus dicunt, ideo in æstate ma
ardere, quia perpendiculariter super nos
longiusque moratur, atque insuper a
ipsius à terra, reverberantur; causa illius
dicunt: *Longa solis mora, & frequentium
rum repercussio.* Amicè recipiamus, dul
ter detineamus, amorosè tractemus il
lum tantum nostrum hospitem, ac cu
generosis fidei actibus intueamur CHRI
STUM, non tolum spirituali modo, sed
etiam corporaliter in intimis visceribus no
stris habitantem. Actus spei ac confidentiæ
erga Dominum excitemus, tam quoad re
missionem culparum præteritarum, quam
quoad gratiam specialem, efficacemque adju
torium ad superandas difficultates ac obsta
cula, quæ nos in divinæ tuæ Majestatis ser
vitio impediunt, nihil enim timendum illi
est, nullum repulsæ periculum, dum Deum
ipsum intra nos habemus. Exardescamus
plane fervore ignitæ charitatis, dum Deum
illum respicimus, qui totum seipsum nobis
dedit, proindeque etiam necessarium plane
est, ut nos ipsos totos ipsi offeramus, & non
solum labiis, sed intimo corde dicamus sera
phica illa S. Bonaventuræ verba, sæpissime
quoque à DEI servo Vincentio Carafa
societatis JESU Præposito Generali re

rita: *Abscedat vanitas, accedat charitas, transformet Deitas, & totus sim Divinus.* Non desistamus à gratiarum actione, sanctissimæ Trinitati, omnesque invitemus Sanctos, quatenus se nobis associare dignentur, ut debitè officio nostro gratitudinis, religionis, ac pietatis satisfacere possimus. Iterato nos ipsos totos Deo offeramus, & singulariter ad suæ Majestatis laudem ac gloriam omnes illius diei actiones eidem præsentemus humillime, ut per eas amplius Christus glorificetur: Deinde cum filiali prorsus submissima que confidentia, omnes nostras, tum proprias, quam aliorum pro quibus orare intendimus, necessitates eidem proponamus, siquidem illud est gratiæ tempus: *Tempus beneplaciti Deus.* Dum Christus in anima nostra sese detinet, magna animi submissione summaque ac cordiali confidentia, cum Jacob, illi dicamus: *Non dimittam te, donec benedixeris mihi.* Protestemur coram Patre æterno, quatenus, non ad nos, sed ad illum qui intra nos est, benignum ejus vultum, ac gratiosum aspectum dirigere ac convertere dignetur: *Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui.* Replicemus ei cum S. Agnete: *Jam corpus ejus corpori meo conjunctum est, & sanguis*

guis ejus ornavit genas meas. Ipsi soli [illegible] *vo fidem, ipsi me tota devotione committo.*

Reflexio illa radiorum, ac diuturnico[illegible] la solis Christi in anima nostra commora[illegible] in cujuscunque sacerdotis mente non mi[illegible] augebit gratiam, quam fuerit illa, duo[illegible] in capite radiorum lucidorum, Moysi con[illegible] cessa, *ex consortio sermonis Domini*: id[illegible] eo amplius, quod non solum locutus fu[illegible] Domino, sed simul etiam in se recepe[illegible] gustaverit eundem.

Acerbè autem deplorat S. Theresia, *Con[illegible] di perfec. cap.* 54. quod hæc omnia tam pa[illegible] curentur, & quod, postquam Deum no[illegible] strum sumpserimus, statim nos *ad nugas*, ac res nullius momenti convertamus, illumque ultro à nobis dimittamus, quem summa vi, omnique conatu oportuisset detinere, ut nobis lumen subministret, quo videamus. O quam necesse foret renovare modo exprobrationem S. Bernardi factam Fulconi Archidiacono Lingoniensi! *Ep.* 2. *Heu quomodo Christum tam cito fastidis, de quo scriptum est, mel & lac sub lingua ejus? Miror, quod ad gustum cibi dulcissimi nausearis, si tamen gustasti, quia dulcis est Dominus.* Quid, si videret modo sacerdotes immedi[illegible] post missam intentos nugis, ridentes, [illegible]

cant[illegible]

cantes, novitates sæculares requirentes, ad
ites forenses, & proh dolor, vix ullus est,
qui sibi hoc peccato ducat aut conscientiæ.
Hæc omnia consequuntur, ex consideratione
exigua, qua in domum nostram recipimus
Regem gloriæ, dicebat devotissimus
Thomas Kempis: *Quia non satis reverenter*
cogitamus, quia Sanctus sanctorum ingressus est
ad eos. Minatur autem Gerricus Abbas
serm. 2. de Resur. ex hac negligentia oriri, quod,
Hic contemptu & nausea divitiæ devoratæ
remanentur, ita ut de eo qui hujusmodi est dica-
tur: Iob. 20. Non remansit quidquam de cibo
ejus, & propterea nihil permanebit de bonis il-
lius: Et tamen, discurrit S. Athanasius: *Orat.*
contra Arian. Si margaritæ, aut purpuræ Regiæ fuisses
constitutus custos, nonne ad ipsam usq; mortem
fidelem te depositarium præberes? Verum nunc,
non margarita tantum, neq; purpura aut de re-
qua quidpiam suppellectili, sed ipsum Domini
corpus curæ, fideique tuæ commissum est.

Ah Deus, dicebat S. Augustinus, *in Ps. 103.*
quam cognosceretur, quantum bonum, ac
quantus fructus sit in divino illo sacrifi-
cio, quid importet, quamque sit utilis
devota Redemptoris societas! *Calix tuus*
inebrians, quam præclarus est! Resuscitat San-
ctus, *Si vos inebriat calix Domini præcla-*

rus, videbitur ista ebrietas in operibus vestr. videbitur in sancto amore justitiæ, videbi. postremo in alienatione mentis vestræ, sed à re renis in cœlum. Quomodo CHRISTUM tractaverimus, quando ipsum apud nos habuimus, apparet statim in nostris op ribus, quæ post sacram illam mensam he cimus, apparet ex Spiritu, quo illum prosequimur. Sancta Maria Magdalena de Pazzi *cap. 94. Vitæ.* dicere solebat, quod quoties suæ consorores communicassent, ac JESUM in cordibus suis recepissent, eas sibi videri ac totidem monstrantias, seu custodias Sanctissimi Sacramenti, quod multo potiori jure de Ecclesiasticis dici posset, si verificaretur in illis reflexio illa, quam Origenes super illum Numerorum locum facit. *Dedi tibi custodiam primitiarum. CHRISTUS primitiæ est vere*, commentatur ablegatus Author; *Hom. 11. in Num. c. 18. Quid enim tam beatum, quam ut anima quæ CHRISTUM susceperit, semper con servet, ac semper habeat has primitias? Quanto instantius cibum istum consumit, tanto in te affluentius abundabit*: quodutique tunc succedet, quando quis sese accommodabit, ac sequetur intentionem illam quam habebat, sibique semper faciet

magnus ille Ecclesiasticus S. Hilarius, relatus ab uno alio non minore sancto; Thoma Aquinate: *lib. 1. de Trin. cap. 15. Hoc est præcipuum vitæ meæ officium debere me Deo conscius sum, ut eo omnis sermo meus, & sensus loquatur*, ita ut in quavis occupatione, quovis in loco semper repræsentemus, non personam solum, sed & qualitates ac conditiones status nostri: *Orig. hom. 12. c. 21. Neque enim in loco sancta quærenda sunt, sed in actibus, & vita, ac moribus, quæ si secundum Deum sint, & secundum Dei præceptum habeantur, etiamsi in domo sis, etiamsi in foro inter sanctis te esse non dubites*, & sicuti dicit S. Athanasius: *ad Drac. Non corona pro locis, sed pro factis redditur.*